

ADVOCATENBLAD SINDS 1918

INTERVIEW

Bart Stapert over de rol van advocaten in het strafproces

ACHTERGROND

LegalGuard haalt de vrije markt naar de rechtsbijstand

KRONIEKEN

Arbeidsrecht, Vennootschapsrecht

De rechter kan het alleen wel af

VACATURES PRAKTIJKGROEP GAMING

Ben jij geïnteresseerd om je aan te sluiten bij een hecht en dynamisch team dat werkzaam is in een technologie gedreven en snel veranderend juridisch landschap?

Vind je het uitdagend om in een sterk internationaal gerichte setting werkzaam te zijn waarbij je tegelijkertijd te maken krijgt met verschillende rechtsgebieden en disciplines?

De praktijkgroep Gaming is per direct op zoek naar twee advocaat-stagiaires (beginnend/gevorderd) en een advocaat/jurist met tenminste 3 tot 5 jaar werkervaring (voorkeursachtergrond gereguleerde markten/bestuursrecht).

Kalff Katz & Franssen

ADVOCATEN

KALFF KATZ & FRANSSEN

Kalff Katz & Franssen is een boutique advocatenkantoor, gevestigd aan het Concertgebouwplein te Amsterdam, met een uitstekende reputatie op het gebied van entertainment, mediarecht en gaming. Met uitgesproken focus en sectorgerichte benadering levert Kalff Katz & Franssen een hoog gespecialiseerde dienstverlening aan haar (inter) nationale clientèle.

PRAKTIJKGROEP GAMING

De praktijkgroep heeft een unieke marktpositie opgebouwd en bedient de top van de sector, bestaande uit veelal beursgenoteerde ondernemingen (o.a. operators/suppliers, PSP's, mediabedrijven). Zij heeft als enige Nederlandse kantoor een Band 1 ranking in Chambers Global op dit terrein. Het team werkt in een brede advies -en procespraktijk waarin complexe public affairs vraagstukken vaak een rol spelen. Hoewel sprake is van een sterke sectorgerichte benadering, krijgt het team te maken met diverse rechtsgebieden (o.a. bestuursrecht, EU recht, privacy/IT, consumentenrecht en ondernemingsrecht).

Een niche advocatenkantoor dat zich uitsluitend richt op de Gaming en Media & Entertainment sector

VACATURES

Gelet op onder meer de aanstaande openstelling van de kansspelmarkt is de praktijkgroep Gaming per direct op zoek naar twee advocaat-stagiaires (beginnend/gevorderd) en een advocaat/jurist met tenminste 3 tot 5 jaar werkervaring voor de uitbreiding van het team.

Kijk voor meer informatie op <https://www.kalffkatzfranssen.nl/werken-bij/>.

Publicatiedatum 7 mei 2019

99e jaargang

Het *Advocatenblad*, het blad voor de Nederlandse advocatuur, verschijnt 10 keer per jaar en wordt uitgegeven door Boom juridisch. De van de Nederlandse orde van advocaten onafhankelijke redactie stelt de inhoud samen. De redactie werkt volgens de Leidraad van de Raad voor de Journalistiek. Het volgende nummer van het *Advocatenblad* verschijnt op 4 juni.

Hoofdredacteur

Kees Pijnappels

Redactie

Sabine Droogleevoer Fortuyn, Stijn Dunk, Francisca Mebius

Advocaat-redactieleden

Jan Wouter Alt, Aldert van der Bent, Yola Geradts, Karol Hillebrandt, Jack Linssen, Robert Malewicz, Coline Norde, Christiane Verfuurden, Paulien Willemsen, Rogier Wolf

Beeldredactie

Charlotte Helmer

Vormgeving

Textcetera, Den Haag

Correctie

Sandra Braakmann

Druk

Wilco, Amersfoort

Citeerwijze

Adv.bl. 2019-4, p.

Aan dit nummer werken mee

Jan Wouter Alt, Alexandra Barendsen, Erik Jan Bolsius, Maral van Brandwijk, Ronald Brokke, Erik van der Burgt, Roger Cremers, Eric Elich, Alexandra Gerny, Nathalie Gloudemans-Voogd, Jill van den Heuvel, Sjoerd van der Hucht, Susan Kaak, Lars Kuipers, Bauke van Laarhoven, Tatiana Scheltema, Trudeke Sillevius Smitt, Floris Tilanus, Johan van Uffelen, Harry Veenendaal, Jaap-Jelle Vollaard, Paul van Wijngaarden

Redactionele bijdragen

Bijdragen kunnen naar redactie@advocatenorde.nl. Per 500 woorden leveren deze 1 opleidingspunt op. De redactie heeft het recht bijdragen in te korten. De redactie is telefonisch bereikbaar op nummer 070 - 335 35 70.

Boom juridisch

Selma Soetenhorst-Hoedt (uitgever)

Bureau van de orde

Neuhuyskade 94, 2596 XM Den Haag, postbus 30851, 2500 GW Den Haag, info@advocatenorde.nl, 070-335 35 35, helpdesk: helpdesk@advocatenorde.nl, 070 - 335 35 54.

Abonnementen

De abonnementsprijs bedraagt € 246 per jaar (excl. btw, incl. verzendkosten). Een abonnement biedt u naast de gedrukte nummers tevens het online-archief vanaf 2001 én een e-mailtendering. Kijk op www.advocatenblad.nl voor meer informatie en het afsluiten van een abonnement. Abonnementen kunnen op elk gewenst tijdstip ingaan en worden stilzwendig verlengd, tenzij het abonnement schriftelijk wordt opgezegd. Na afloop van het eerste abonnementsjaar dient u rekening te houden met een opzegtermijn van één maand. Kijk op www.tijdschriften.boomjuridisch.nl voor meer informatie. Wilt u een abonnement afsluiten of heeft u vragen? Neem dan contact op via klantenservice@boomdenhaag.nl of via telefoonnummer 070-330 70 33.

Adreswijzigingen

Boom juridisch via klantenservice@boomdenhaag.nl of via telefoonnummer 070-330 70 33. Adreswijzigingen van advocaten: adres@advocatenorde.nl.

Media-advies

Maarten Schuttél

Advertentiedeelname

Capital Media Services B.V., Staringstraat 11, 6521 AE Nijmegen Tel. 024-360 77 10, mail@capitalmediaservices.nl.

Behoudens door de Auteurswet gestelde uitzonderingen, mag niets uit deze uitgave worden vervoelvoudigd of openbaar gemaakt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteur(s), redacteur(en) en uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten of onvolkomenheden. Het al dan niet op verzoek van de redactie aanbieden van artikelen aan het *Advocatenblad* impliceert toestemming voor openbaarmaking en vervoelvoudiging t.b.v. de (elektronische) ontsluiting van (delen van) het *Advocatenblad* in enige vorm.

ISSN 0165-1331

Omslagfoto: Ronald Brokke

© Sjoerd van der Hucht

MISALIGNMENT

DOOR / KEES PIJNAPPELS

Een vriend werkt aan een managementboek over gebrekkige samenwerking binnen bedrijven en organisaties. Omdat Nederland meer buitenland dan binnenland heeft, moet dat soort boeken in het Engels worden geschreven. Het probleem heet dan *misalignment*.

Dat woord roept een beeld op. Mijn auto moest laatst worden uitgelijnd, omdat ie uit zichzelf naar rechts trok. Als de wielen niet op één lijn staan, beland je in de sloot. Bij organisaties is het net zo. De top kan plannen maken, maar als onderafdelingen niet staan opgelijnd, komt er van de ambities niet veel terecht.

Volgens de vriend kent *misalignment* vele oorzaken. Tastbare zaken zoals gebrek aan geld of middelen. Als de bedrijfsleiding de productie wil opvoeren, zonder te investeren in mensen en/of machines, wordt het een lastig verhaal. Ja, duh. Het boek gaat natuurlijk over de minder tastbare factoren: gebrekkige communicatie, verschil van inzicht en opvatting. Op de werkvloer denken ze anders dan in de *boardroom*, omdat er andere belangen spelen, andere verwachtingen leven of simpelweg een afwijkende mening heerst. Hetgeen organisaties enorme hoeveelheden tijd, energie en uiteindelijk geld kost aan gedoe, overleg, inspanning, verspilling en gemiste omzet.

Ik heb mijn vriend het rapport-Fokkens gestuurd, over het OM. Plus het verslag van de Commissie visitatie gerechten 2018. Vooral het laatste lijkt me een schoolvoorbeeld van *misalignment*. Een citaat uit het verslag: 'Er is geen helderheid bij rechters en medewerkers over wat de gemeenschappelijke visie en strategie van de rechtspraak zijn en hoe taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden zijn verdeeld tussen de gerechtsbesturen en de Raad voor de rechtspraak.' Of dit: 'Men acht zich niet gebonden aan gemeenschappelijke werkwijzen en voelt geen eigenaarschap voor het grotere geheel.'

Je zou verwachten dat ze bij de Rechtspraak na lezing van het verslag hun prioriteiten gaan herschikken. Alles op één lijn, dient het motto te worden. Dat zal ongetwijfeld ook het geval zijn. Niettemin roepen de experimenten met nieuwe vormen van rechtspraak vragen op. Zie onze *coverstory* vanaf pagina 28 en verbaas u over de duizend bloemen die men wil laten bloeien. Natuurlijk, innovatie is nodig. Net zoals een betere en snellere toegang tot de rechter. Maar zou het niet raadzaam zijn minder energie te steken in al die experimenten en meer in de kerntaken? Hoeveel varianten op de keukentafelrechter wil je hebben? Een nieuwe vleugel aan het huis van het recht is prachtig, maar ondertussen lekt het dak, rotten de kozijnen en verzakt het fundament. Er is bovendien geen glazen bol nodig om in te kunnen schatten hoe het afloopt met al die *pilots*. Denk niet dat ook maar één van de gerechten straks toegeeft dat het eigen experiment minder is geslaagd dan dat van de burens. De eigen *lovebaby* aan de dijk zetten om vervolgens een ander kind te adopteren? *No way*. Waardoor we met een lappendeken aan buurtrechters komen te zitten, met allemaal hun eigen spelregels en eigen naambordje.

DEZE EDITIE

18

**'Advocaten kunnen
ook zelf getuigen horen'**

36

**Tekeningen
van Tilanus**

RUBRIEKEN

- 3** Redactioneel, Colofon
- 6** Gespot op social media
- 7** Cijfers, Citaat,
Column Harry Veenendaal
- 9** In Beeld
- 12** Frisse Neus
- 27** Ter zitting, Agenda
- 39** Jubileum
- 46** Gezien
- 47** Tuchtrectcolumn
Trudeke Sillevius Smitt
- 55** Buitenlandse balie,
De beroepscoach

ACTUEEL

- 10** RvR: Vroege signalering
multiproblematiek werkt,
VS: verschillende factoren
wegen mee bij weigeren visum
- 11** Kinderombudsvrouw: meer
hulp advocaat aan kind in cel,
Rechtbank Amsterdam start
verkorte civiele procedure
- 15** Standaard advocaat
bij ZSM-afdoening
- 22** OM delft onderspit in
strafzaak tegen advocaat
- 36** Tekeningen van Tilanus
- 65** Lawyers for Lawyers:
Symbool van vervolgte
advocaten

INTERVIEW

- 18** 'Advocaten kunnen ook
zelf getuigen horen'

COVER

- 28** De rechter kan het ook
zonder raadslieden

ACHTERGROND

- 40** Met LegalGuard naar de vrije
markt van de rechtsbijstand
- 44** Advocatuurlijke stoelendans
in de senaat
- 48** Memorabele arresten

JURIDISCH

- 56** Juridische opinie:
Richtlijn auteursrecht mogelijk
wolf in schaapskleren
- 60** Juridische analyse:
Prejudiciële vragen over
het interveniëren in de
contactregelingen tussen kind
en ouders beantwoord
- 66** Even oprissen: Grieven:
het blijft oppassen geblazen

KRONIEKEN

- 67** Arbeidsrecht,
Vennootschapsrecht

VAN DE ORDE

- 87** Ordeberichten
- 92** Transfers
- 96** Uitspraken van
de tuchtrecter
- 98** Ten slotte: column
lid algemene raad
Nederlandse orde van
advocaten Susan Kaak

44

**Advocatuurlijke
stoelendans in
de senaat**

*"onjuiste informatie over de targets waaraan
de bonus is gekoppeld" – maar wat nou
als ik die targets wel heb gehaald?"*

67

**Kronieken:
Arbeidsrecht,
Vennootschapsrecht**

**ADVOCAAT HUURRECHT
VACATURE AMSTERDAM
ZELFSTANDIG - SCHERP - DIRECT**

WWW.VULPES.NL

**VU LAW
ACADEMY**

Leergang Pensioenrecht

De beste opleiding om pensioenrechtsspecialist te worden is sinds jaar en dag de postacademische Leergang Pensioenrecht van de VU. Als u de Leergang Pensioenrecht met succes doorloopt mag u zich met recht gecertificeerd pensioenspecialist noemen en de titel CPL of CPC voeren.

START 17 SEPTEMBER 2019

Docenten:
prof. dr. Erik Lutjens en
mr. Monique van der Poel

VU VRIJE
UNIVERSITEIT
AMSTERDAM

www.vulaw.nl

GESPOT OP SOCIAL MEDIA

huisraadadvocaten • Follow

huisraadadvocaten Naar jaarlijkse gewoonte zetten we vandaag Kim in de bloemetjes. Onze in-huis-barista, hoofd van het HuisRAAD callcenter, gastvrouw, juridisch spraakwaterf, topper in agenda-puzzelwerk, boekhoudster... én onze persoonlijke #RAADsvrouw. She's got it all! 🌸🌹🌺🌻🌷🌸🌹🌺🌻🌷🌸🌹🌺🌻🌷🌸🌹🌺🌻🌷

#teamworkmakethedreamwork #teamHuisRAAD #secretaressedag #oploskoffie #paralegal #advocaat #lawyer #maaseik #limburg

kimmy_rmrs Mercikes 🤗🤗🤗

4d 1 like Reelv

56 likes

Bart van Meer @BartvanMeer

Er is sprake van groot achterstallig onderhoud bij inkomen #sociale #advocatuur. Verder bezuinigen leidt tot verdwijnen van deze advocatuur en daarmee #toegang tothet #recht voor 1/3 deel van de bevolking, aldus #jeroenbrouwer. #Legalvalley @socialeadvocaat

4:36 PM · Apr 15, 2019 · Twitter for iPhone

7 Retweets 3 Likes

Polanus oud-advoca... · Apr 15

Replying to @BartvanMeer @gedragsrecht and @socialeadvocaat

Onze regeerders hebben ook veel te veel last van al die advocaten, dus een langzaam en "onopvallend" wurgbeleid

vFAS | vereniging van Familierecht Advocaten Scheidingsmediators

800 followers 2w

vFASjaarcongres - Papendal

Docent Bas van Raak over zijn workshop 'Effecten van scheiding op kinderen/tieners': 'Een tiener is niet zijn weerstand of emotie. Wees daarom zorgvuldig op de relatie maar duidelijk op de inhoud!'

#vFASjaarcongres #vFAS

See translation

2 Likes

Anno Huisman @AnnoHuisman

Zomaar een selectie van interviews met en geluiden van bij het grote publiek onbekende advocaten. Veelzeggend dat juist zij de media opzoeken. De kern: de minister (lees: het kabinet) laat de rechtshulp en de rechtsbescherming barsten. #redderechtsbijstand 1/2

2:59 PM · Apr 13, 2019 · Twitter for iPad

21 Retweets 27 Likes

Floor Zijdenbos @floorzijdenbos

Replying to @Advocatenblad

Na afsplitsing van België in 1830 werd in NL dit instituut tot 1838 doorgezet. Daarna werd in NL de Vrederechter geholpen door n griffier en ontstond t #kantongerecht. #SanderDekker wil nog 10 locaties kantongerechten sluiten ten faveure van dit? #geldverspilling @MichielvNispfen

2:31 PM · Apr 23, 2019 · Twitter Web Client

CIJFERS

ZEVEN
ENTW
INTIG

Dat is het aantal leden dat de nieuw opgerichte Vereniging Privacyrecht Advocaten (VPR-A) inmiddels telt. De vereniging heeft als doel kennis op het gebied van het privacyrecht te bevorderen en te verspreiden.

CITAAT

‘Het heeft mij altijd verbaasd dat advocaten zijn belast met echtscheidingen. Hoezo is dat een specifieke deskundigheid van advocaten om relationele problemen op te lossen?’

De Bossche strafrechtadvocaat Pieter van der Kruijs pleit in een ingezonden stuk in het *Brabants Dagblad* voor rechtspraak op wijkniveau waarbij deskundigen om niet hun burgerplicht vervullen.

COLUMN

DOOR / HARRY VEENENDAAL

Meeleven met Duthler

Harry Veenendaal las op een zonnige paasochtend het blog ‘Recht op een eerlijk proces’ door advocaat/senator/ondernemer Anne-Wil Duthler (VVD). Veenendaal ging er eens goed voor zitten want – o vreugde – de democratische rechtsstaat is in clear & present danger door de journalistieke vrijheid. Het viel Veenendaal op dat...

W acht even... Dit is natuurlijk mijn eigen column. Ik hoef niet in de derde persoon enkelvoud te schrijven zoals Duthler op haar blog. Maar laat ik eerst teruggaan naar het artikel dat Duthler over Duthler schreef in het kader van recht op een eerlijk proces. *Fair trial* is natuurlijk een evident uitgangspunt voor de rechtsstaat, maar Duthler gunt dit vooral zichzelf. *Soit*, sommige advocaten/senatoren/ondernemers zijn nu eenmaal *more equal than others*. Duthler procedeert tegen *Quote* wegens een kritisch artikel dat het zakenblad over haar heeft gepubliceerd. Zij ligt onder vuur wegens vermeende belangenverstrengeling en dat is extra complex als je drie petten op hebt als advocaat/senator/ondernemer. Zoveel verwarring. Ik snap best dat Duthler in de paranoia schiet en zich zelfs bedreigd voelt door het journaal. Wie snapt nog wat van deze kluwen van rollen? Behalve Duthler zelf natuurlijk. En ik. Als VVD-senator pleit Duthler voor strengere regels voor organisaties en bedrijven op het gebied van privacy. Haar advocatenkantoor First Lawyers is gespecialiseerd in privacy. Met haar adviesbureaus adviseert Duthler eerdergenoemde organisaties en bedrijven over de door haar als senator gepropageerde strengere regels op het gebied van, u raadt het al, privacy. En nu beticht *Quote*

haar van belangenverstrengeling? Anne-Wil zou Duthler niet zijn als zij de verwarring niet nog groter zou maken. Ze treedt in de rechtszaak tegen *Quote* op als advocaat namens zichzelf in de hoedanigheid van advocaat/senator/ondernemer. Eén procedure, drie cliënten. Duthler en ik hebben het overzicht, het journaal niet. Enfin, Duthler over Duthler stelt op haar blog: ‘Zij maakt zich zorgen over de vraag hoe het verder moet met de democratische rechtsstaat als niet rechters, maar de journalistieke vrijheid ongetoetst zijn vrije loop kan gaan.’ Hier houdt het voor mij op. Sorry Anne-Wil, wat wil je hiermee zeggen? Journalistiek en advocatuur gaan van oudsher samen in een haat-liefdeverhouding? Journalistiek moet a priori getoetst worden? Misschien bedoelt Duthler dat ze bang is voor een *trial by media*? Geen idee. Een ding weet ik wel: ik leef met Duthler mee. Zoveel petten, dat is ondoenlijk. Dat snap ik en dat snapt Duthler. Maar waarom snapt verder niemand dat? Leef toch eens mee, mensen. *Veenendaal roept daarom op de ingewikkelde juridische problematiek van de schijn van belangenverstrengeling terzijde te schuiven. Volgens Veenendaal is deze stemmingmakerij oneerlijk en het diffameert Duthler onterecht als advocaat/senator/ondernemer.* Wacht even...

Ons vertaalteam staat ook voor ú klaar!

Juridisch vertalen, een vak apart.

Van arbitragerecht tot zeerecht: JMS Textservice heeft al sinds 1997 de vertaalspecialist in huis die uw juridische teksten met kennis van zaken vertaalt. Met ons uitgebreide team in-house vertalers en ons omvangrijke netwerk ervaren freelancers vervullen wij al uw juridische (spoed)vertaalopdrachten, in elke denkbare talencombinatie, en altijd binnen de gewenste deadline. Voor een vrijblijvende prijsopgave kunt u ons bellen of een e-mail sturen.

JMS Textservice
juridisch vertaalbureau

T 0299-351851
E info@jmstext.nl
W www.jmstext.nl

IN BEELD

Dat gaat naar Den Bosch toe

DOOR / KEES PIJNAPPELS BEELD / ERIK VAN DER BURGT

E-advocaat Jos van der Wijst sjouwt een verhuisdoos van zijn kantoorpand naar de klaarstaande vrachtwagen. Toegegeven, de foto is in scène gezet. Op de achtergrond staan de verhuizers klaar voor het echte werk. Van der Wijst heeft zijn aandeel al geleverd toen het besluit om te verkassen werd genomen. De 51-jarige advocaat is partner bij Bogaerts & Groenen, een regionaal kantoor dat al sinds de oprichting in 1974 in Boxtel was gevestigd. Begin april verliet B&G het dorp om

neer te strijken in hartje Den Bosch, een dikke tien kilometer verderop. 'Het oude pand dateerde uit 1991 en voldeed niet meer. Het telde drie verdiepingen en was traditioneel ingericht, met veel aparte kamers. We wilden graag alles op één vloer, met veel licht en glas, een transparante werkomgeving.' Het nieuwe hoofdkantoor had bijna in Eindhoven gestaan. De keuze viel op Den Bosch omdat Bogaerts & Groenen daar de meeste klanten en de beste netwerken heeft. Maar

booming Eindhoven biedt de mooiste marktkansen, zegt Van der Wijst. 'Daarom hebben we daar ook een nieuwe vestiging geopend, in de Fabriek van de Toekomst, op de Brainport Industries Campus.' En zo heeft het kantoor, waar negentien advocaten werken, inmiddels drie vestigingen, die in Tilburg inclusief. De vestigingen hebben één ding met elkaar gemeen. 'Niemand heeft nog een vaste werkplek. Aan het eind van de dag zijn alle bureaus leeg.'

RvR: VROEGE SIGNALERING MULTI-PROBLEMATIEK WERKT

Het vroegtijdig signaleren van multiproblematiek door het Juridisch Loket werkt. Dat blijkt uit twee pilots die de Raad voor Rechtsbijstand (RvR) heeft opgezet.

Rechtzoekenden die een beroep doen op de gefinancierde rechtsbijstand hebben regelmatig last van een optelsom van problemen: niet alleen dreigende uithuiszetting maar bijvoorbeeld ook huiselijk geweld en schulden. Door deze multiproblematiek is het vaak lastig om de rechtzoekende effectief te helpen.

De RvR zette in 2017 twee pilots op waarbij medewerkers van het Juridisch Loket de opdracht kregen in een zo'n vroeg mogelijk stadium te signaleren of er van multiproblematiek sprake is.

Als bij het Juridisch Loket bleek dat er sprake was van multiproblematiek, kon de klant worden doorverwezen naar een andere hulpverlener. Hiervoor was toestemming van de klant nodig. Later werd aan het Juridisch Loket teruggekoppeld of de doorverwijzing juist was.

In de afgelopen twee jaar is de werkwijze getest bij het Juridisch Loket in Roermond, Utrecht en Groningen. Tijdens de tweede pilot is de werkwijze vanuit Roermond uitgebreid naar Weert. De diverse partners van de pilots, waaronder ook gemeenten, zijn enthousiast over het resultaat, aldus de RvR. 'Door gebruik te maken van elkaars expertise en die sneller op elkaar aan te laten sluiten, kunnen we een grote groep kwetsbare burgers beter helpen,' zegt Nikki Lübeck, manager uitvoering bij Juridisch Loket Zuid.

VS: VERSCHILLENDE FACTOREN WEGEN MEE BIJ WEIGEREN VISUM

Verschillende factoren hebben meegewogen bij de recente Amerikaanse besluiten om Nederlandse advocaten toegang tot de Verenigde Staten te ontzeggen. Dat blijkt uit informatie van het ministerie van Buitenlandse Zaken.

Afgelopen weken werd bekend dat tenminste drie Nederlandse strafrechtadvocaten die verdachten in terrorismezaken bijstaan, de VS niet binnen mogen. Twee andere advocaten legden daarop hun terrorismezaak neer uit angst voor een inreisverbod. Ook Belgische advocaten van terreurverdachten is de toegang tot de VS geweigerd. Een van de betrokken advocaten, Serge Weening uit Maastricht, zei te vermoeden dat de weigering te maken heeft met zijn werk als strafrechtadvocaat. Minister Stef Blok vroeg hierover opheldering bij de Amerikaanse autoriteiten. 'Aangegeven is dat indien advocaten van terrorismeverdachten enkel wegens hun werkzaamheden niet in aanmerking zouden komen voor een Amerikaans visum, dat uiteraard uiterst zorgwekkend is,' aldus een woordvoerder van Blok. 'In reactie is van VS-zijde aangegeven dat een bredere afweging gemaakt wordt waar een aantal factoren in meegewogen wordt.'

Welke factoren bij de advocaten een rol hebben gespeeld, blijft vooralsnog onduidelijk. Over individuele zaken kunnen beide autoriteiten geen uitspraken doen, laat de woordvoerder weten.

Weening, die vanwege zijn inreisverbod zijn reis naar de Verenigde Staten cancelde, boekte een reis

naar Jamaica. Vanuit daar reageert hij. 'Feit is dat er kennelijk een lijst is waar advocaten op staan die verdachten van terroristische misdrijven bijstaan. Hoe – en door wie – die lijst tot stand komt, blijft een raadsel. Of de ernst van het misdrijf een relevante factor is, weet ik niet, maar ik vind dat de Amerikaanse autoriteiten een onredelijke inbreuk maken op het privéleven van deze advocaten. De reactie is dan natuurlijk ook onbevredigend.' De Nederlandse orde van advocaten probeert momenteel in kaart te brengen hoeveel advocaten toegang tot de Verenigde Staten is geweigerd.

Serge Weening

KINDEROMBUDSVROUW: MEER HULP ADVOCaat AAN KIND IN CEL

Laat advocaten vaker in de avonduren opkomen voor kinderen die 's nachts de politiecel in dreigen te gaan. Dat bepleit kinderombudsvrouw Margrite Kalverboer in het rapport 'Hoeveel nachtjes nog?' Kalverboer doet de oproep om kinderen minder vaak in de cel te zetten. 'Dat komt nog te veel voor,' beaamt jeugdstrafrechtadvocaat Janneke Steenbrink.

In het donderdag 25 april verschenen rapport pleit kinderombudsvrouw Kalverboer voor een forse afname van het aantal minderjarigen dat door de politie in een cel wordt gezet. Deze oproep werd eerder gedaan in rapportages van haar voorganger. De basis voor deze hernieuwde oproep is een klacht van twee jongens van zestien en zeventien die na een kleine vernieling 's nachts worden opgesloten in een cel. Daar zitten ze tussen volwassen gedetineerden, zonder contact met hun ongeruste ouders en zonder advocaat. Pas anderhalf jaar later worden de jongens opgeroepen door het Openbaar Ministerie. 'Dit soort zaken komt nog te vaak voor,' stelt advocaat Steenbrink in een reactie op het rapport. 'Afgelopen paasweekend nog moest in Arnhem een alleenstaande minderjarige asielzoeker na een klein vergrijp 's nachts de cel in. Hij werd behandeld als een volwassene: ze zeiden "mijnheer" tegen hem en vroegen of hij kinderen had. Maar hij is zelf nog een kind. Ik moest veel moeite doen om te voorkomen dat hij nog een nacht moest blijven.' Steenbrink maakt zo'n twee keer per maand mee dat een minderjarige verdachte de politiecel ingaat. Kalverboer doet in haar rapport een reeks aanbevelingen om de omstandigheden te verbeteren voor kinderen die terechtkomen op het politiebureau. Uitgangspunt moet zijn dat minderjarigen alleen in 'het uiterste geval' worden opgesloten. Dit staat

expliciet in het internationale Kinderrechtenverdrag. Het principe 'Nee, tenzij' zou moeten gelden, waarbij de politie uitleg moet geven als ze daarvan afwijkt. 'Een goede zaak,' vindt Steenbrink, 'er treedt wel verbetering op sinds eerdere kritiek. Maar het hangt nog te veel af van welke individuele agent of jeugdofficier je treft. Het is nog niet ingebakken in de organisatie.' Ook de hulp van advocaten aan deze groep minderjarige verdachten kan beter, volgens de kinderombudsvrouw. De beschikbaarheid van advocaten is niet altijd optimaal, met name in de avonduren. 'Het zou ideaal zijn als wij standaard ook na acht uur bijstand kunnen verlenen aan deze kinderen,' stelt Steenbrink. 'Maar dat is helaas nadrukkelijk een financiële kwestie. De vergoeding in dit soort zaken is namelijk belabberd. Ik ken veel jeugdadvocaten die serieus overwegen te stoppen, omdat het niet te doen is. Dat geldt ook voor mijzelf. In dat licht is een verzoek om extra uren beschikbaarheid niet realistisch.' Een aanbeveling over de rol van advocaten die Steenbrink onderschrijft, is het voorstel van de kinderombudsvrouw om de gratis bijstand van een raadsman ook toe te kennen als een kind vrij wordt gelaten en zich daarna weer moet melden voor verhoor. Volgens de huidige regels vervalt deze gefinancierde rechtsbijstand in zo'n situatie.

RECHTBANK AMSTERDAM START VERKORTE CIVIELE PROCEDURE

De Rechtbank Amsterdam start in juni met een nieuwe, verkorte procedure. Volgens de rechtbank is het een tussenvorm tussen het kort geding en de traditionele bodemprocedure.

De verkorte procedure is bedoeld voor bodemzaken die geen uitgebreide getuigenverhoren of deskundigenonderzoek vereisen. Ze worden ongeveer hetzelfde behandeld als een kort geding. De zaak moet er volgens de rechtbank dan ook wel geschikt voor zijn. De verkorte procedure is alleen mogelijk als beide partijen het daarover eens zijn. Spoedeisendheid is geen voorwaarde voor toelating tot de verkorte procedure. Omdat het een bodemzaak is, kunnen niet alleen veroordelende, maar ook constitutionele en declaratoire beslissingen worden gegeven. De zaak wordt na ontvangst van de conceptdagvaarding op zo kort mogelijke termijn ingepland op een zitting (comparitie na antwoord). Het verweer tegen de vordering dient uiterlijk twee weken voor de zitting in het bezit te zijn van de rechtbank en de eisende partij. Komt er op de zitting geen schikking tot stand, dan wordt gestreefd naar een mondelinge uitspraak. Is ook dat niet mogelijk, dan wordt op een termijn van maximaal vier weken schriftelijk een bodemvonnis gewezen. De rechtbank zegt het nieuwe initiatief al besproken te hebben met vertegenwoordigers van de advocatuur en deurwaarders.

Robotadvocaat

DOOR / ERIK JAN BOLSIUS BEELD / ROGER CREMERS

Dirk Lof behandelt als vaste advocaat van AirHelp honderden *flightclaims* per maand. Met de hulp van algoritmes laat de eenpitter meer dagvaardingen uitbrengen dan menig middelgroot kantoor.

Het thema luchtvaart loopt als een rode draad door de carrière van advocaat Dirk Lof (48). Vanuit zijn kantoor in een voormalige Rabobank in Nieuw-Vennep wandelt hij door de polder rond het Vinex-dorp onder de rook van Schiphol. Lof begon als bedrijfsjurist, maar zag zichzelf niet de rest van zijn leven achter een bureau zitten en solliciteerde bij de KLM. Vijf jaar lang vloog hij de hele wereld over. 'Steward was de mooiste tijd van mijn leven. Soms was ik twee weken onderweg, ging ik tussendoor skiën in Chili, of carnaval vieren in Rio.' Nadat hij vader was geworden, ging Lof als jurist aan de slag bij de vakbond voor defensiepersoneel. 'Ik ging veel naar de rechtbank, vond procederen mooi werk, dus dat zette me alsnog op het spoor van de advocatuur.' Zo'n vijf jaar geleden begon hij voor zichzelf, met een brede praktijk, strafrecht, arbeidsrecht, familierecht. 'Ik heb geen ambitie om een groot kantoor

te leiden, op deze manier ben ik het meest flexibel.'

De bezuinigingen op de rechtsbijstand maken de praktijk van Lof echter lastig houdbaar, vertelt hij. 'Om mijn broek op te houden, moet ik meer naar een betalende praktijk toe.' Liefst wel als dienstverlener, want dat vindt hij het leukst aan zijn rol. 'Ik kan mensen echt helpen. Toen ik vloog, had ik regelmatig bolletjesslikkers aan boord. Die herkende je omdat ze hun eten niet opaten. Later, als advocaat, draaide ik piket op Schiphol en kon ik ze juridisch bijstaan.'

Om meer betalende zaken te kunnen doen, kwam Lof een jaar geleden uit bij AirHelp, een claimorganisatie voor vluchtvertragingen. 'Ik heb ervaring met vliegen en procederen, dat sloot goed aan. Ik ben sindsdien hun vaste advocaat en doe zo'n vijfhonderd zaken per maand voor ze. Ze komen om in het werk. Er zijn jaarlijks elf miljoen vertraagde en geannuleerde vluchten in Europa die in aanmerking komen

voor compensatie, slechts dertig procent daarvan wordt geclaimd. Eigenlijk is AirHelp vooral een IT-bedrijf, het meeste werk wordt geautomatiseerd. Het hoofdkantoor zit in Gdansk, daar zitten vijfhonderd tot zeshonderd man, onder wie ook Nederlanders.'

DIK VERWEERSCHRIFT

De procedures die hij voert, zijn gebaseerd op een EU-verordening die bepaalt dat passagiers recht hebben op compensatie bij meer dan drie uur vertraging of bij annulering van hun vlucht. 'Die is in het leven geroepen omdat luchtvaartmaatschappijen veel te makkelijk vluchten cancelen, terwijl een passagier wel een vervoersovereenkomst met ze heeft. Die verordening is erg passagiers- en consumentvriendelijk, dus ik win ook meer dan negentig procent van de zaken. Eigenlijk is zo'n organisatie onmisbaar in de huidige rechtsstaat, omdat je als passagier anders niet goed je recht kunt halen. Luchtvaartmaatschappijen hebben er belang bij zo veel mogelijk zaken af te wijzen. Dat lukt, omdat de meeste mensen de procedure toch niet doorzetten, zeker niet als ze geconfronteerd worden met een dik verweerschrift van een groot advocatenkantoor.' Zijn hoge winstpercentage hangt samen met de geautomatiseerde manier waarop wordt beoordeeld of de zaak kans van slagen heeft, beaamt Lof. Hij beschrijft de gang van een claim. 'De cliënt zelf dient online een claim in via AirHelp. Algoritmes

Dirk Lof

2013-nu	Dirk Lof Advocatuur
2008-2013	Advocaat Giltay Veth Nelemans Advocaten
2007-2008	Advocaat Heerebout Advocatuur
2003-2007	Jurist Vakbond Defensiepersoneel
1997-2003	Steward KLM
1995-1996	Interim-bedrijfsjurist

Getrouwd, drie kinderen

‘Een zaak winnen,
is honderd zaken
winnen’

zoeken in alle beschikbare data in welke jurisdictie wij het best de claim kunnen indienen. Een ander programma checkt hoe groot de kans van slagen is van de claim. Veel zaken wijzen ze in Polen af omdat we weten dat die geen kans van slagen hebben, bijvoorbeeld omdat er slechte weersomstandigheden waren bij een vertraagde vlucht.’

Als een claim onterecht wordt afgewezen, komt het dossier bij Lof. ‘Ik laat een *letter before action* sturen en kondig aan dat we de claim indienen bij de rechtbank. Zo heeft de luchtvaartmaatschappij de kans binnen twee weken te betalen. In zo’n twintig procent compenseert de maatschappij de vertraging of annulering dan alsnog. Als ze de *letter of action* niet accepteren, kan ik de zaak doorzetten. Ook dat gaat veelal met templates, waarbij gegevens van de passagiers met een paar drukken op de knop in een dagvaarding staan. Bijna alles gaat schriftelijk, maar ik ben vrij om een pleidooi aan te vragen. AirHelp beoordeelt me vooral op

productie, maar ze helpen me ook het werk sneller en efficiënter te doen.’ Lof vertelt er geanimeerd over, hoewel hij schijnbaar toch vooral productiewerk heeft. ‘Het gaat diep hoor, het is allemaal procesrecht, ik lees veel jurisprudentie, moet een goed verweer schrijven. Luchtvaartmaatschappijen doen er alles aan om niet te betalen, dus ik procedeer ineens tegen dure Zuidas-kantoren. Je zou denken dat ze hun verlies moeten nemen bij zo’n claim voor een paar honderd euro, maar een zaak winnen, is honderd zaken winnen. Dus dat doen ze niet snel.’

Is hij nog wel onafhankelijk, als hij zijn zaken op een presenteerblaadje krijgt aangeleverd van AirHelp? ‘Ik beslis zelf of ik een zaak doorzet. Daar heb ik nooit discussie over met AirHelp. In veel zaken krijg ik alsnog een bericht dat ze willen schikken, soms met honderden tegelijk. Een paar maanden geleden heb ik een record gehaald, we hadden honderdvijftig claims ingediend tegen een *low-cost* maatschappij en die werden in

een keer geschikt voor 168.000 euro. Dit is echt een miljoenenbusiness.’ Volgens Lof is AirHelp helder in haar verdienmodel, de prijslijst staat op de website. ‘Airhelp krijgt een klein percentage als de claim meteen geaccepteerd wordt. Als er geprocedeerd wordt, is dit percentage hoger. Maar anders zou de passagier niets krijgen. Ik werk zelf niet op no cure, no pay-basis overigens. Ze betalen mij een vaste vergoeding per maand, afhankelijk van het aantal zaken dat ik behandel.’ Terug op kantoor laat Lof een dikke stapel verweerschriften zien, om nog eens te benadrukken dat er serieus geprocedeerd wordt. Hij staat op het punt om naar Polen te gaan, verheugt zich op de start-up-sfeer die daar heerst. ‘Er werken veel jonge mensen. Wat ik leuk vind, is het internationale aspect van dit werk. Vanavond vlieg ik naar Gdansk om te overleggen met advocaten uit Italië en Spanje en wekelijks overleg ik met collega’s uit heel Europa, over jurisprudentie en over hoe we bepaalde luchtvaartmaatschappijen moeten aanpakken.’

Procederen in Oostenrijk?

Wijnkamp Advocatuur/Advokatur GmbH

Nederlandstalig advocatenkantoor gevestigd in Oostenrijk.

Meerdere advocaten
Meerdere specialismen
Communicatie in de Nederlandse taal
Specialisatie: Bergsportrecht | Skirecht | Letselschade | Strafrecht

A-6460 Imst, Sirapuit 7 Oostenrijk
T: +43 (0) 5412/64640 F: +43 (0) 5412/64640-15
M: office@wijnkamp-advocatuur.com W: www.wijnkamp-advocatuur.com

Spong

Law Academy

De Spong Law Academy biedt in 2019 in Amsterdam, Zwolle en Eindhoven enkele cursussen aan voor strafrechtadvocaten over verdediging in zedenzaken, aangifte & beklag (art. 12 Sv) en jeugd- & adolescentenstrafrecht. Wij zien u graag tegemoet!

www.spongacademy.com

L'S Cassatie-advocatuur

Deskundige bijstand
in civiele cassaties
en prejudiciële procedures

Lawyers' Specialist

Menno Bruning
06 - 48 71 67 42
bruning@lawyers-specialist.nl
www.lawyers-specialist.nl

KANSRIJKE ZAAK KOSTEN EEN STRUIKELBLOK?

Liesker Procesfinanciering draagt de **proceskosten**, van lopende en nieuwe procedures. Wij krijgen alleen (terug)betaald als er ook een opbrengst is.

Uw cliënt procedeert daardoor financieel risicoloos, terwijl u verzekerd bent van betaling van uw factuur.

Liesker Procesfinanciering is marktleider in Nederland, met een bewezen uitstekend track record.

Ceresstraat 4, 4811 CC Breda
T +31 (0)76 530 36 00
F +31 (0)76 530 36 09
E info@liesker.com

liesker.com

CIVIELE CASSATIE, PROCESBEGELEIDING OF PREJUDICIËLE VRAAG BIJ DE HOGE RAAD?

Alt Kam Boer advocaten

Zie onze website www.altkamboer.com voor een track record over de afgelopen 19 jaar. Vaste prijsafspraken mogelijk.

Info: mr H.J.W. Alt
PB 82228, 2508 EE Den Haag | T: 070 - 358 94 79 | F: 070 358 51 97 | E: alt@altkamboer.com

STANDAARD ADVOCAAT BIJ ZSM-AFDOENING

DOOR / KEES PIJNAPPELS

Mensen die in een ZSM-procedure een strafbeschikking krijgen aangeboden door het OM krijgen vanaf het najaar standaard bijstand van een advocaat.

Dat is althans wat minister Ferd Grapperhaus (Justitie en Veiligheid) de Tweede Kamer heeft toegezegd, na een moeizaam debat over afdoening door het OM. De CDA-minister houdt overigens wel een kleine slag om de arm.

Sinds 2008 is het OM bevoegd verdachten een beschikking aan te bieden, buiten de rechter om. Plegers van een eenvoudig en veelvoorkomend strafbaar feit kunnen worden bestraft zonder belasting van het gerechtelijke apparaat, is de gedachte daarachter. De meeste beschikkingen worden uitgeschreven in ZSM-procedures, bijvoorbeeld bij drugsbezit, vandalisme of bedreiging.

Diverse rapportages hebben inmiddels aangetoond dat het systeem nadelen met zich meebrengt. Uit onderzoek door *NRC* bleek eerder dit jaar dat mogelijk duizenden mensen ten onrechte zijn gestraft. (Grapperhaus bestrijdt dat en zegt dat het er hooguit vijfhonderd zijn.) Veel mensen die zich neerleggen bij de ZSM-beschikking, realiseren zich

niet dat ze daarmee een strafblad krijgen. Bovendien straft het OM vaak zwaarder dan de rechter. Het merendeel van de mensen dat in verzet gaat tegen de strafbeschikking komt uiteindelijk weg met een lagere straf of zien de zaak geseponneerd. De procureur-generaal van de Hoge Raad adviseerde vorige maand nog het systeem op een aantal punten te verbeteren. Zo verschilt de zwaarte van straffen die het OM oplegt nog

te veel van hoe rechters in zulke zaken straffen.

TEGENZIN

Een ruime meerderheid van de Tweede Kamer vindt verbeteringen hard nodig, bleek in april tijdens overleg met Grapperhaus. Niet alleen de oppositie, maar ook coalitiegenoten D66 en CDA. Met uitzondering van de VVD, die zich zorgen maakt om de kosten, eisten de fracties ►

van de CDA-bewindsman dat hij de ZSM-procedure aanpast, zodat een advocaat daar standaard deel van

Om de minister aan zijn woord te houden, kreeg hij eind april nog enkele moties aan zijn broek. De

‘Van de mensen die in verzet gaan, leidt 24 procent tot vrijspraak of ontslag van rechtsvervolging’

uitmaakt. Zodra het OM een beschikking wil uitreiken, moet de verdachte een (piket)advocaat kunnen consulteren, voordat hij besluit de boete te betalen.

Grapperhaus legde zich tijdens het debat met zichtbare tegenzin neer bij de wens van de Tweede Kamer. Aanvankelijk probeerde hij weg te komen met de wat vage toezegging dat de rechtsbijstand bij afdoeningen zal worden geïntensiveerd en dat op termijn in alle ZSM-zaken bijstand wordt verleend. Met name oppositiepartijen SP en GroenLinks namen daar geen genoegen mee. Woordvoerders Michiel van Nispen en Kathelijne Buitenweg wilden een concrete datum horen.

Dat werd na de nodige vijven en zessen 1 oktober van dit jaar, met het voorbehoud dat de minister alleen iets te zeggen heeft over de ‘onder hem gestelde diensten’. Ook de advocatuur moet meewerken om die datum te halen, wilde Grapperhaus maar zeggen. De Tweede Kamer toonde zich tevreden met de belofte van de bewindsman, maar vond wel dat het ‘veel duwen en trekken’ had gevegd. CDA'er Chris van Dam, die bang is dat de strafbeschikking het aanzien van het gehele OM schaadt, sprak van een ‘tangverlossing’.

stemming daarover vond plaats na sluiting van dit blad.

AANWINST

Grapperhaus kondigde en passant ook een integrale evaluatie aan van de buitengerechtelijke OM-afdoening, te houden eind 2020. Hoewel de bewindsman zegt ervan overtuigd te zijn dat de strafbeschikking een aanwinst is voor het Nederlandse stelsel, wil hij dat bevestigd zien in onderzoek van zowel het OM als door de procureur-generaal bij de Hoge Raad. Met name SP en D66 twijfelen sowieso aan de rechtsstatelijkheid van de strafbeschikking omdat zowel opsporing, strafoplegging als tenuitvoerlegging in handen ligt van een en hetzelfde instituut. Volgens Maarten Groothuizen (D66) een zorgelijke ontwikkeling, zeker in het licht van alle discussie over de rechtsstaat. SP'er Van Nispen meende zelfs dat de praktijk heeft aangetoond dat het systeem niet werkt. ‘Van de mensen die in verzet gaan, leidt 24 procent tot vrijspraak of ontslag van rechtsvervolging. Daarnaast wordt het Openbaar Ministerie ook nog eens heel erg vaak niet-ontvankelijk verklaard. Dan kunnen we hier toch niet zeggen dat de rechtsstatelijke waarborgen op papier in orde waren en dat dit model in alle

vezels verdedigd moet worden?’

Voormalig advocaat Grapperhaus deelde die twijfel niet. Volgens hem is de rechtsstatelijkheid zelfs toegevoegd dankzij de OM-beschikking. ‘Bij de oude transactie had je niet de mogelijkheid om bij de rechter in verzet te gaan, was er geen schuldvaststelling door het OM en was er ook geen weging mogelijk van alle omstandigheden van het geval; dat weet iedereen die in het verleden weleens een transactie aangeboden heeft gekregen. De strafbeschikking daarentegen is een afgewogen systeem, waarin de rechten van de justitiabelen aan wie een strafbeschikking wordt opgelegd, goed zijn meegenomen.’

Op verzoek van D66 wil Grapperhaus het wel mogelijk maken dat het OM ook voorwaardelijke sancties kan opleggen.

TEKST

Tijdens het Kamerdebat was er nog het nodige gesteggel tussen Kathelijne Buitenweg en Grapperhaus over de tekst in de strafbeschikking. Het Kamerlid eist dat die tekst duidelijker wordt, zodat mensen weten dat hen een strafblad boven het hoofd hangt, dat ze in verzet kunnen gaan én dat ze een advocaat kunnen consulteren. Grapperhaus meent dat de tekst in de strafbeschikking duidelijk genoeg is. De mededeling dat ‘een aantekening op het justitiële dossier mogelijk is’, volstaat in zijn ogen. De minister is wel bereid de tekst op de website – waarnaar in de strafbeschikking wordt verwezen – aan te passen. Waarop Buitenweg hem een ‘defensieve en institutionele houding’ verweet. ■

LAATSTE KANS

OM OOK OUDE, NIET GEDIGITALISEERDE JURISPRUDENTIE TOEGANKELIJK TE HOUDEN!

Aangeboden: Nederlandse Jurisprudentie van 1936 t/m 2014 (1936 t/m 1970 gebonden, daarna in pennenbanden).

Tevens zeven gebonden delen **Parlementaire geschiedenis** van het Nieuw BW (boeken 1 t/m 6).

Prijs: maximaal tegen de advertentiekosten.

Vragen/reacties mail naar: pmadegroot@gmail.com

Contentkey , als relevantie telt

Een advertentie of vacature die een duidelijke relatie heeft met een redactioneel artikel/thema respondeert zichtbaar beter.

Bel Capital Media Services BV
024 - 360 66 83 of mail@capitalmediaservices.nl

Bel: 088 - 278 77 77

Reistijd wordt werktijd!

elke kilometer optimaal benut

Chauffeur.nl

WE ZIJN AL ONDERWEG!

LawyersforIT

Cordemeyer & Slager / Advocaten

Cordemeyer & Slager / Advocaten (C&S) is een boutique firm in de advocatuur. Opgericht in 1985 met als focus de IT - sector, hebben wij ruime kennis van die branche. We zijn een gewaardeerde en onderscheid makende speler met een prachtig cliëntenbestand in het MKB. Dienstverlening betekent bij ons: proactief, praktisch, oplossingsgericht, ontzorgend, met uitstekende juridische kwaliteit.

De medewerker die wij zoeken heeft 4 - 8 jaar relevante ervaring; is een uitstekend jurist, energiek, teamplayer, betrokken, commercieel en in staat om de nationale en internationale netwerken van het kantoor te versterken en uit te breiden. Zelfstandige acquisitie behoort ook tot het takenpakket. Hij/zij vindt het leuk om mee te denken over de strategie van het kantoor, initiatieven te bedenken, seminars en workshops te organiseren, te bloggen en te publiceren.

TER VERSTERKING VAN ONS TEAM ZOEKEN WIJ EEN
ADVOCaat - MEDEWERKER IT - RECHT

Wilsonsplein 15
2011 VG Haarlem

Postbus 3223
2001 DE Haarlem

T:(023) 5340100

Cordemeyer & Slager / Advocaten biedt een aantrekkelijk pakket aan arbeidsvoorwaarden, een collegiale open werksfeer en een goede balans tussen werk en privé.

We zijn gevestigd in een kantoorvilla tegenover de Stadsschouwburg in Haarlem op minder dan een half uur van hartje Amsterdam. Eigen parkeerplaatsen. Sollicitaties zijn welkom per e-mail en kun je richten aan: j.slager@cslaw.nl

‘ADVOCATEN KUNNEN OOK ZELF GETUIGEN HOREN’

DOOR / SABINE DROOGLEEVER FORTUYN
BEELD / SJOERD VAN DER HUCHT

Bart Stapert ontving dit voorjaar de Amsterdamse Dekenprijs. Jarenlang bestreed hij de doodstraf in de Verenigde Staten, later stond hij Nederlandse terdoodveroordeelden in het buitenland bij. Volgens de oud-advocaat, inmiddels raadsheer in opleiding, kunnen advocaten een actievere rol spelen in het strafproces.

In de Amerikaanse zuidelijke staat Louisiana stond Bart Stapert (1964) eens een *outlaw motorcycle* lid bij. De man was hoofdverdachte in een moordzaak, tegen hem was de doodstraf geëist. Stapert kwam twee getuigen op het spoor, onder wie de ex-vrouw van de verdachte. ‘Zij kon verklaren dat hij de moord onmogelijk kon hebben gepleegd omdat hij het betreffende weekend op haar verjaardagsfeestje in Florida was. Inmiddels was ze verder gegaan met haar leven. Ze was

verpleegster geworden, had een man, kinderen. Aan haar verleden wilde ze niet meer worden herinnerd. Via via ben ik met haar in contact gekomen. Ik weet niet hoeveel keer ik met haar heb afgesproken om haar zover te krijgen dat ze zou gaan getuigen.’ Uiteindelijk ging ze overstag. De *prosecutor* onderwierp haar aan een kruisverhoor. ‘Hij vroeg haar of ze als vrouw van de *biker* ook in een stripclub had gedanst en cocaïne had gebruikt. Ze werd helemaal rood. En de *prosecutor* dacht: nu heb

ik haar. Maar hoe eerlijker ze was, en hoe moeilijker ze het had om eerlijk te zijn, des te meer de jury haar ging geloven. De jury ging tien minuten weg en kwam terug met: *not guilty*. Die avond zat ik met hem en allemaal andere *bikers* met armen als hammen vol tatoeages in een hotelkamer bier te drinken en pizza te eten.’ Het is die vergaande inzet voor zijn cliënten die Stapert typeert. Daarom, en om zijn ‘avontuurlijke inslag’, ‘onbaatzuchtigheid’, en het ‘dienen van de humanitaire doelen’ roemde ►

Evert-Jan Henrichs Stapert eind maart van dit jaar tijdens de uitreiking van de Amsterdamse Dekenprijs. Deze prijs is voor Stapert een bekroning op zijn werkende leven als advocaat. In januari van dit jaar maakte hij de overstap naar de rechterlijke macht, team strafrecht van het Gerechtshof 's-Hertogenbosch. 'Als advocaat kun je dingen aandraagen voor je cliënt, je bent op een overtuigingsmissie. Als rechter kun je een beslissing mede nemen. Na twintig jaar advocatuur vind ik dat een verademing,' zegt Stapert, vanuit de lobby van het Mercure Hotel in

'Ik geloof er niet in dat mensen zo slecht zijn dat ze het niet meer verdienen om te leven'

Den Haag waar hij vanwege zijn activiteiten als voorzitter van het *Movies that Matter Festival* verblijft. Met films en documentaires kun je op een prettige manier op mensenrechtenproblematiek reflecteren, vindt Stapert. De organisatie van het festival geeft ook door het hele jaar heen mensenrechteneducatie op middelbare scholen. 'In mijn generatie stond de oorlog erg centraal, zo van: dat nooit weer. Voor de jongeren van deze generatie is die alweer best ver weg. Maar de rechtsstaat is niet een gegeven, daar moet je aan blijven werken.'

KANSEN

Zelf hield Stapert zich al vroeg op de middelbare school bezig met mensenrechten. Hij vroeg informatie op van Amnesty International en organiseerde schrijfmiddagen. Op zijn twaalfde wist hij al dat hij advocaat wilde worden. Stapert groeide op in Heerenveen. Zijn vader was postbode, zijn moeder huisvrouw. Beide ouders hebben niet de mogelijkheden gekregen om hun poten-

tieel te ontwikkelen. 'Mijn zus en ik zijn opgegroeid met een diep gevoel dat het leven niet altijd vanzelf gaat, dat er zowel in werk als privé soms dingen tegenzitten, dat je daar mee om moet leren gaan,' zei Stapert in zijn dankwoord tijdens de uitreiking van de Amsterdamse Dekenprijs. Staperts levensmotto: *To whom much is given, much will be required* komt daaruit voort.

Het krijgen van eerlijke, gelijke kansen is een belangrijk thema voor Stapert. Verdachten in een Amerikaans strafproces ontbreekt het daar vaak aan, zegt hij. Na zijn studie vertrok hij naar de Verenigde Staten om terdoodveroordeelden te verdedigen. In de staat Louisiana begon hij als *investigator* in doodstrafzaken, tegelijkertijd studeerde hij er rechten

om ook daar tot de balie toegelaten te worden. Vanaf 1997 stond hij als advocaat terdoodveroordeelden bij. Stapert heeft een diepe overtuiging dat de doodstraf afgeschaft moet worden. 'Ik geloof er niet in dat mensen zo slecht zijn dat ze het niet meer verdienen om te leven. Dat wil er bij mij niet in. Executie maakt iedere vorm van groei, vergeving, inzicht in eigen handelen onmogelijk. Ik vind dat we als mensen dat recht niet hebben. En ik denk ook dat een van de doelen van het strafrecht is dat mensen tot een zeker inzicht komen, waarom ze iets fout hebben gedaan.' Hij voegt daaraan toe dat het zomaar zou kunnen dat er mensen zijn die zo gevaarlijk zijn dat ze levenslang moeten worden opgesloten of behandeld. 'Sterker nog, dat denk ik te weten. Maar dat moet je wel steeds weer toetsen.' Daarbij noemt Stapert de onontkoombare verschillen die gepaard gaan met het opleggen van straffen. 'Dat is nu eenmaal zo, omdat straffen mensenwerk is. Maar als het om de doodstraf gaat, kun je die verschillen niet rechtvaardigen.

Waarom moet de één wel dood voor een veel lichter delict, relatief gezien, en mag de ander blijven leven? Die ander heeft of een betere advocaat, of de toevalligheid van een jurylid dat zegt: "Nee, ik ga geen doodstraf opleggen." Die verschillen haal je nooit uit een systeem. Daarom moet je geen doodstraf opleggen.'

GETUIGEN À DÉCHARGE

In de Verenigde Staten, waar het accusatoire strafstelsel geldt, heeft een strafrechtadvocaat een zeer actieve rol. De verdediger onderbouwt het verhaal van de verdachte met getuigenbewijs, deskundigenrapporten en ander bewijs van feiten. Nederland kent een getemperd inquisitoir systeem, maar Stapert ziet dat het systeem langzamerhand meer naar het Amerikaanse accusatoire systeem toe groeit. 'Ik vind het niet slecht dat een advocaat informatie die mogelijk van belang is voor een rechter, zelf vergaart. Als de advocaat bij een schorsingsverzoek voorlopige hechtenis aandraagt dat zijn cliënt zijn baan dreigt te verliezen, is het fijn als hij er informatie bij doet waaruit blijkt dat de verdachte die baan daadwerkelijk heeft. Misschien klopt het, maar misschien ook niet. In Amerika zit dat ingebakken in het systeem. Je boetseert en presenteert je zaak.' Aan beginnend advocaten doceert Stapert het keuzevak *Getuigen en verweren*. 'Dan vraag ik: hoe vaak spreken jullie zelf met getuigen? Dat is verrassend weinig.' Terwijl advocaten dat wel mogen doen. Maar het vraagt ook een heel zorgvuldige en voorzichtige werkwijze. 'Je mag de getuigen niet beïnvloeden. Aan het verhoren van een aangeefster in een zedenzaak moet je bijvoorbeeld niet zo snel beginnen. Maar advocaten zouden met name veel vaker zelf op zoek kunnen gaan naar getuigen à décharge.' Als raadsheer-plaatsvervanger, voordat hij de definitieve overstap maakte, heeft Stapert meegemaakt dat advocaten op zitting een briefje inleverden met namen van getuigen die ontlastend konden verklaren.

Deze getuigen, die ze van de verdachte hebben doorgekregen, hebben ze buiten de rechtszaal om zelf niet van tevoren gesproken. 'Je zou het als advocaat ook anders kunnen doen. Je zou die mensen eerst kunnen gaan spreken en daar een verslag van kunnen maken. Als je dat inbrengt bij de rechter, is je verzoek om deze getuigen in de rechtszaal te horen veel beter onderbouwd en houd je meer regie over je zaak.'

Tegelijkertijd is het voor Nederlandse advocaten ook moeilijker om getuigen te laten horen in de rechtszaal dan voor hun Amerikaanse confrères. 'Het noodzakelijkheids criterium is vanuit Amerikaans perspectief moeilijk uit te leggen. Daar geldt altijd het verdedigingsbelang. Als de verdediging zegt: deze getuige moet worden gehoord, wordt die opgeroepen.'

POLITIEK

Terug in Nederland, in 2001, reikte de Universiteit Utrecht (UU) hem een eredoctoraat uit. Stapert werd docent en onderzoeker aan de UU en het Willem Pompe Instituut. Vijf jaar later keerde hij weer terug naar de advocatuur. Eerst ging hij bij mensenrechtenkantoor Böhler in Amsterdam aan de slag, later richtte hij zijn eigen kantoor Stapert Law op. Hij deed veel uitleveringszaken. Daarnaast stond hij Nederlanders die het risico liepen om ter dood veroordeeld te worden in het buitenland bij.

De zaken die hem als advocaat het meest zijn bijgebleven, zijn de doodstrafzaken waarin uiteindelijk werd geëxecuteerd, vertelt Stapert. Twee keer was hij er zelf bij aanwezig. De laatste keer was in januari 2015 bij de voltrekking van de doodstraf van de Nederlander Ang Kiem Soei in Indonesië. 'Dan ga je daarna eerst bijna werktuiglijk doen wat je moet doen. Bij Ang was de executie om twaalf uur 's nachts. Met zijn twee zoons heb ik om drie uur 's nachts het lichaam geïdentificeerd. Vervolgens moesten we twee uur rijden naar een boeddhistische begraaf-

plaats. De zon was inmiddels weer op. Pas vele uren later op mijn hotelkamer kwam het gevoel echt binnen en stortte ik in. Zolang je met een zaak bezig bent, voel je de onmacht bijna niet. Je zit in een soort tunnel en bent alleen maar bezig om alles te doen wat je kunt doen om het te voorkomen. Iedereen, Nederlandse ministers, tot en met de koning aan toe, heeft zich ervoor ingezet om het te voorkomen. Dat het dan toch misgaat, vind ik volstrekt onrechtvaardig. Een manier om het gevoel van onmacht te verwerken, is dat je weet: ik had niets anders kunnen doen.' Stapert staat bekend om zijn diplomatieke stijl. Een doodstrafzaak is volgens Stapert voor een groot deel een politiek proces. 'Het gaat niet alleen om: klopt het juridisch? Maar er zit een politieke beslissing achter om geen gratie te verlenen. Uitein-

delijk gaat het, overigens in alle zaken, om het beïnvloeden van de beslisser. Of dat nu een rechter is, de gouverneur of de president. Hoe kun je ervoor zorgen dat je argumenten aankomen? Daar zit altijd een stuk diplomatie in. Ik denk dat dat niet moet worden onderschat.'

In zijn huidige functie hoeft hij niet meer te overtuigen, maar is hij zelf een medebeslisser. Als rechter zoek je naar de strafrechtelijk relevante waarheid, zegt Stapert. 'Voordat je de consequenties voor iemand kunt verbinden, moet je vaststellen wat er is gebeurd. Dat is intellectueel een uitdagend proces. En dat je mensen op het goede pad kunt helpen, of een straf kunt uitdelen als dat nodig is, voelt als een volgende stap. Het advocaat zijn is een stukje van mijn identiteit geworden. Ik moet er nog aan wennen dat ik dat kwijt ben.' ■

Bart Stapert

Geboren: Leeuwarden, 22 april 1964

Burgerlijke staat: getrouwd, twee kinderen

Studie

2001: Eredoctoraat Rechtsgeleerdheid, Universiteit Utrecht
 1997: Louisiana Bar Exam
 1996: afgestudeerd als Juris Doctor, Loyola University New Orleans School of Law
 1989: afgestudeerd Juridische Bestuurswetenschappen, Universiteit Groningen

Loopbaan

2019-heden: raadsheer in opleiding, Gerechtshof 's-Hertogenbosch
 2014-2018: raadsheer-plaatsvervanger, Gerechtshof 's-Hertogenbosch
 2013-2018: eigenaar en advocaat bij Stapert Law, Amsterdam
 2007-2012: advocaat en later partner bij Böhler Advocaten, Amsterdam
 2001-2007: docent/onderzoeker Universiteit Utrecht/Willem Pompe Instituut
 1996-2001: eigenaar van St. Thomas Community Law Center
 1991-1996: investigator

Nevenactiviteiten (o.a.)

2015-heden: voorzitter Stichting Movies that Matter
 2014-heden: docent Beroepsopleiding Advocaten
 2005-2008: voorzitter Amnesty International Nederland
 2002-heden: voorzitter Stichting Rechtshulp Terdoodveroordeelden

BELANG VERSCHONINGSRECHT BENADRUKT

OM DELFT ONDRERSPIT IN STRAFZAAK TEGEN ADVOCAAAT

DOOR / JOHAN VAN UFFELEN
ILLUSTRATIE / ERIC ELICH

Het Openbaar Ministerie heeft voorlopig bakzeil moeten halen in een langsepende strafzaak tegen een advocaat gespecialiseerd in migratierecht. De rechtbank in Dordrecht verklaarde het OM niet-ontvankelijk.

De raadsman werd beschuldigd van valsheid in geschrifte en betrokkenheid bij mensen-smokkel. Volgens de rechtbank is er geen grond voor vervolging. Er is sprake van een uitzonderlijk geval, aldus de conclusie, 'waarin geen redelijk handelend lid van het OM heeft kunnen oordelen dat met (voortzetting van) de vervolging enig door strafrechtelijke handhaving beschermd belang gediend kan zijn'. De rechter besteedde in de uitspraak (ECLI:NL:RBROT:2019:3074) veel aandacht aan het verschoningsrecht en het grote maatschappelijk belang van de bijzondere vertrouwelijke relatie tussen advocaat en cliënt. Het OM zat de advocaat jarenlang op de hielen. De vermeende feiten zien op de periode 2007-2009. De advocaat werd eind vorig jaar alsnog gedagvaard. Behalve valsheid in geschrifte werd hem onvoldoende

oplettendheid en het verza-ken van zijn onderzoeksplicht verweten bij het aanvragen van werkvergunningen en machtigingen tot voorlopig verblijf voor Chinezen. Hij kende die mensen niet persoonlijk. Door te volstaan met de aan hem verstrekte informatie van één tussenpersoon zou hij zich schuldig hebben gemaakt aan betrokkenheid bij mensensmokkel, aldus de aanklacht.

De Dordtse rechtbank oordeelde vernietigend over de werkwijze van het OM: 'Er is sprake van een zodanig aperte onevenredigheid van de vervolgingsbeslissing dat de (verdere) vervolging onverenigbaar is met de beginselen van een goede procesorde.'

Raadsman Willem Jebbink van de betrokken advocaat had in zijn preliminair verweer aange-

voerd dat het OM op ontoelaatbare wijze inbreuk heeft gemaakt op de geheimhoudingsplicht en het verschoningsrecht van zijn cliënt. De rechter volgde hem daarin, onder verwijzing naar de Hoge Raad (Notaris Maas-arrest, 1985). Bij de vervolging van professioneel verschoningsgerechtigden – zoals advocaten – dient een zeer terughoudend beleid te worden gevoerd

vanwege de bijzondere vertrouwelijke relatie tussen, in dit geval, de advocaat en cliënt, benadrukt de rechtbank. 'In het algemeen moet het belang van waarheidsvinding in strafzaken wijken voor het maatschappelijk belang dat eenieder zich vrijelijk en zonder vrees voor openbaarmaking tot advocaten moet kunnen wenden.' Bij een doorzoeking van het kan-

toor van de advocaat werden eind 2011 dossiers van cliënten in beslag genomen. Omdat die stukken destijds onderdeel uitmaakten van een groter onderzoek naar een criminele organisatie werd het verschoningsrecht van de advocaat doorbroken. Het OM betichtte hem destijds van deelname aan die organisatie, maar later onderzoek logenstrafte die verdenking volledig. De advocaat ging niettemin jarenlang gebukt onder de verdenking.

GEEN KWADE OPZET

De Dordtse rechtbank deed maandag 15 april uitspraak. De rechters motiveren nauwgezet waarom de advocaat niet meer vervolgd mag worden, voor feiten die hij negen tot twaalf jaar geleden zou hebben begaan. Die waren volgens de rechtbank niet zo ernstig als het OM wil doen voorkomen. Daarbij wordt verwezen naar een uitspraak van de raad van discipline in 2014 naar aanleiding van een dekenklacht. De raad oordeelde dat de advocaat had nagelaten adequaat en zelfstandig onderzoek te doen naar de juistheid van de informatie die tot hem kwam. Maar omdat geen kwade opzet of kwade bedoelingen werden vermoed, kreeg hij geen maatregel opgelegd. Dat er na die tuchtrechtelijke uitspraak alsnog eind 2018 een dagvaarding op de deurmat viel, vindt de Dordtse rechtbank 'niet zonder meer begrijpelijk'. In het vonnis wordt er verder op gewezen dat de officier in zijn uiteindelijke dagvaarding de verdenking van betrokkenheid bij mensensmokkel al had afgezwakt naar de culpoze variant. En bij het verwijt van ►

valsheid in geschrifte ging hij uit van voorwaardelijk opzet.

MENSENSMOKKEL

In de ogen van het OM heeft de advocaat op valse gronden Chinezen geholpen bij het verkrijgen of verlengen van tewerkstellings- en (voorlopige) verblijfsvergunningen.

Daarbij zou hij valsheid in geschrifte hebben gepleegd. Onder meer door in brieven aan de IND en het CWI/UWV ten onrechte te stellen dat hij was gemachtigd om de aanvragen

in te dienen. Hij zou echter nooit persoonlijk contact met deze mensen hebben gehad. Hij kreeg de aanvraagformulieren via een

tussenpersoon en heeft die, aldus de beschuldiging, onvoldoende gecontroleerd.

Later bleek dat er in de aanvragen sprake was van fictieve arbeidsovereenkomsten met niet-bestaande Nederlandse dochterondernemingen van een Chinees hoofdkantoor, valse kwitanties van loonbetalingen

‘In het algemeen moet het belang van waarheidsvinding in strafzaken wijken voor het maatschappelijk belang dat eenieder zich vrijelijk en zonder vrees voor openbaarmaking tot advocaten moet kunnen wenden’

en verzonden adressen in ons land. Het OM neemt inmiddels ook aan dat de advocaat niet wist dat de stukken vals waren. Het verwijt hem

wel dat hij dat had kunnen vermoeden, onder meer omdat hij nooit zelf contact had met de aanvragers en alles steeds verliep via een en dezelfde tussenpersoon.

VERTROUWEN

Op het moment van het ter perse gaan van deze editie was nog niet bekend of het OM in beroep gaat tegen de beslissing van de Dordtse rechtbank.

De betrokken advocaat heeft aangegeven de hele affaire als leermoment te zien en voortaan ‘extra waakzaam’ te zijn. Volgens raadsman Jebbink zou verdere openbare vervolging van zijn cliënt schade hebben

toegebracht aan het imago van de advocatuur en het vertrouwen van het publiek in de geheimhouding tussen advocaat en cliënt. ■

Paspoort voor rijke Chinezen

De verdenkingen tegen de jurist kwamen voort uit een onderzoek naar een criminele organisatie die op grote schaal en voor veel geld verblijfs- en tewerkstellingsvergunningen regelde voor Chinezen. Eén van de drie hoofdverdachten in die zaak was ook degene die de advocaat de aanvragen aanleverde. Die man, een Nederlander die goed Chinees spreekt, werd in 2017 door het gerechtshof in Den Haag veroordeeld tot 36 maanden wegens mensensmokkel.

Er was, naar verluidt, sprake van een saillante, niet eerder vertoonde schijnconstructie. Werknemers vanuit een Chinees hoofdkantoor zouden worden overgeplaatst naar Nederland om hier een dochteronderneming op te zetten en te leiden. Daarvoor moesten zij een machtiging tot voorlopig verblijf verkrijgen en een verblijfsvergunning aanvragen. Naderhand bleken dat allemaal verzinsels. De zogeheten ‘werknemers’ verbleven slechts kort in Nederland. Alleen om – na het ontvangen van de voorlopige verblijfsvergunning op de Nederlandse ambassade of het consulaat in China – in de gemeente van vermeende vestiging hun verblijfsvergunning op te halen.

Curieus is dat het zou gaan om steenrijke Chinezen – soms met hun hele gezin – die op deze manier na vijf jaar een Nederlands paspoort wilden bemachtigen. Een soort persoonlijke borgstelling; als het mis zou gaan met hun lucratieve activiteiten in China konden ze altijd vrij in- en uitreizen. Sommigen zouden zelfs duizenden euro’s loonbelasting hebben afgedragen over salarissen die ze niet uitbetaald kregen van de niet-bestaande bedrijven. Alleen maar om hun eenmaal verkregen verblijfsvergunning niet te verliezen.

vacature advocaat-medewerker (0,8 – 1 fte)

op het gebied van het vastgoedrecht, arbeidsrecht en/of ondernemingsrecht.

Wij bieden een plek in een hecht team in een uitdagende praktijk, marktconforme arbeidsvoorwaarden, goede perspectieven en opleidingsmogelijkheden.

Kijk voor meer informatie over de vacature op onze website.

Reacties, voorzien van motivatie en cv, kunnen t/m 31 mei 2019 worden gericht aan:
Marquant Advocaten t.a.v. mr. J.P.J. Wessels, Stelling 8, 7773 ND Hardenberg
of mail naar wessels@marquantadvocaten.nl.

0523 - 280 220

www.marquantadvocaten.nl

ZOEKT:

TWEE ADVOCAAAT-PARTNERS EN
EEN ADVOCAAAT-STAGIAIRE ONDERNEMER

Snelgroeiend, modern en opvallend advocatenkantoor,
toplocatie in Amsterdam. Diverse rechtsgebieden.
Zelfstandig (geen loondienst).

Bel of mail met Carel Erasmus
Erasmus@advocatenvanoranje.nl | T: 020-2109009
Joan Muyskenweg 22 | 1096 CJ Amsterdam
www.advocatenvanoranje.nl

Beginnend advocaat?

Verzeker u van een goede start!

Ron Borgdorff is verzekeringspecialist voor advocaten, notarissen en vrijgevestigde juristen. Ron kent de specifieke risico's van deze juridische beroepsgroepen. Met ruim 25 jaar ervaring staat hij borg voor een persoonlijk, gedegen advies op maat en korte lijnen.

U wilt een financieel adviseur met verstand van uw zaken?
Ron Borgdorff, dé verzekeringspecialist voor advocatuur

van Boetelaerlaan 24H
3828 NS Hoogland
Tel. 033-20 35 000
info@ronborgdorff.nl
www.ronborgdorff.nl

RON BORGdorFF
FINANCIËEL ADVISEUR VOOR
NOTARIAAT EN ADVOCATUUR

VERZEKERINGEN ZOWEL ZAKELIJK ALS PARTICULIER OA:
BEROEPS- EN BEDRIJFSAANSPRAKELIJKHEID • CYBERRISKS- EN DATALEKKEN
• ARBEIDSONGESCHIKTHEID • VERZUIM • INVENTARIS

OMVR advocaten zoekt
voor haar vestiging
in Harderwijk:

(GEVORDERDE)
ADVOCAAAT-
STAGIAIR(E)S

omvr
advocaten+

OMVR is een middelgroot kantoor dat zich richt op de zakelijke markt en daarnaast werkzaamheden verricht in opdracht van rechtsbijstandsverzekeraars. Ons kantoor verricht diensten voor middelgrote ondernemingen en zorginstellingen en heeft zowel een advies- als procespraktijk. Wij combineren hoogwaardige juridische kwaliteit met een gezonde dosis pragmatisme.

De rechtsgebieden waarin het kantoor werkzaamheden verricht, bevinden zich hoofdzakelijk binnen het civiele recht (ondernemingsrecht, arbeidsrecht, huurrecht, contractenrecht en insolventierecht). Daarnaast zijn onze medewerkers actief in het (milieu)strafrecht en het bestuursrecht. Binnen ons kantoor zijn op dit moment 15 advocaten werkzaam. Ter uitbreiding en vervanging hebben wij plaats voor een of twee advocaat-stagiair(e)s.

Wij zoeken naar kandidaten die affiniteit hebben met de civiele praktijk, die inventief zijn, taalvaardig (in ieder geval Nederlands en Engels), oplossingsgericht en die bovenal bereid zijn zich in te zetten voor de belangen van onze cliënten. Bij OMVR staan goede onderlinge verhoudingen en een prettige werksfeer centraal.

Wil jij bij ons komen werken?
Dan ontvangen wij graag je sollicitatie, voorzien van je CV en eventuele stageverslagen. Dat kan door een e-mail te sturen aan Gemma van den Berg, vacatures@omvr.nl

Voor meer informatie over deze vacature kun je contact opnemen met Frans van Oss, 0341-467694.

omvr.nl

Eenvoudig stukken en brieven generen met behulp van sjablonen

E-mailberichten vanuit Outlook met één klik opslaan in uw dossier
Alle bestanden gemakkelijk terugvinden in uw dossiermap

Gebruik hiervoor de module **Documentenbeheer** van Urios!

Bel voor een vrijblijvende afspraak 072 512 22 05
of vraag de gratis demo aan op Urios.nl

Urios Standaard | Dossiers | Partijen | Stopwatch | Toevoegingen | Insolventies | Mediation | Meertalig declareren en herinneren

Urios Plus | E-facturering | iDEAL-knop | Export naar boekhouding | Managementrapporten | Documenten | Outlook-koppeling | Agenda

WAT ZIE JIJ BLEEK, CONFRÈRE!
JA, IK MOEST AL MIJN STUKKEN NOG OPSTELLEN...
MAAR HOE KOM JIJ ZO BRUIN?
IK ZIT HIER AL EVEN... MET BEHULP VAN
URIOS WAS IK VEEL SNELLER KLAAR!

urios
eenvoud bespaart tijd

ADVOCAAT GEBIEDSONTWIKKELING

voor 36 uur per week

Gemeente Rotterdam zoekt een advocaat gebiedsontwikkeling.

Profiel

- Je hebt minimaal vijf jaar werkervaring in de commerciële civielrechtelijke advocatuur.
- Je hebt ervaring als adviseur bij gebiedsontwikkelingen.
- Je hebt expertise op het gebied van vastgoedrecht en bouwrecht.
- Je hebt bij voorkeur expertise op het gebied van staatssteun en omgevingsrecht.
- Je bent besluitvaardig en oplossingsgericht.
- Je weet je als adviseur staande te houden in een ingewikkelde politiek-bestuurlijke omgeving.

Gemeente Rotterdam

Informatie

Wil je direct solliciteren of meer informatie over de vacature ga dan naar onze site: www.werkenvoorrotterdam.nl. Voor inhoudelijke informatie kun je contact opnemen met Bert Verheij van Belle, tel.: 06-14758328, e-mail: b.verheijvanbelle@rotterdam.nl.

NiRV jaar congres 27 MEI van 13.00 tot 21.00 innovation & technology

Dagvoorzitter
& beschouwing
van de dag

Ben van der Burg MBA
tech ondernemer,
presentator BNR Nieuwsradio

get ready for
future clients

the
future
is
now
make them yours

WORKSHOPS
LECTURES
NETWERKEN
DINER

Evoluon
EINDHOVEN

'Waardering van jonge tech bedrijven'

Prof. dr. Matthias Meitner
hoogleraar Finance & Accounting aan de
International School of Management

'Technologietrends van nu en de toekomst'

Prof. ir. Deborah Nas
verbonden aan TU Delft, deeltijdprofessor
in 'Strategic Design for Technology-Base
Innovation' ondernemer en trendwatcher

'Hoe kijken ondernemers en private equity partijen aan tegen de waarde van tech bedrijven en startups?'

Prof. dr. ir. Sophie Manigart
bekleedt Private Equity leerstoel aan
de Vlerick Business School

Koop nu uw tickets op www.nirv.nl/nl/jaarcongres

TER ZITTING

Het slappe koord

DOOR / LARS KUIPERS

Mocht de burgemeester van Tilburg een nachtclub sluiten nadat beveiligers lastige bezoekers achternagingen? De bestuursrechter vindt van wel.

Het is niet de makkelijkste manier om je geld te verdienen, een club, verzucht exploitant Zakaria Elkhanza van Club FIX. 'Al je klanten hebben door de week hun geld verdiend en komen het bij jou uitgeven. En als er tussen die achthonderd man één verkeerde zit...'

Begin februari sloot de burgemeester van Tilburg zijn club voor acht weken. De aanleiding was een incident in de nieuwjaarsnacht. Drie mannen die eruit waren gezet, bleven bij de deur hangen en probeerden weer binnen te komen. Toen een van hen een trap tegen de deur gaf, haalde een beveiligers naar hem uit. De bedrijfsleider die de mannen wilde bewegen om weg te gaan, kreeg klappen in het gezicht. Camera's legden vast hoe beveiligers van Club FIX daarna de bezoekers achtervolgden over het Pieter Vreedeplein, schoppend en slaand. Vandaag proberen Elkhanza en zijn zakenpartner Sjaam Paragh bij de bestuursrechter gedaan te krijgen dat de sluiting ongedaan wordt gemaakt. Ze hebben een voorlopige voorziening gevraagd. Hun club is nu een maand dicht, maar intussen komen de rekeningen gewoon binnen.

Advocaat Ali Nasir heeft een externe deskundige gevraagd om de camerabeelden te analyseren. 'Volstrekt overbodig,' zegt jurist Arjan van den Biggelaar van de gemeente. 'Het gaat om escalerend in plaats van de-escalerend gedrag. Bezoekers najagen en proberen te slaan en te trappen, dat is niet proportioneel. Dat hoort gewoon niet.'

'Mijn cliënt wil alleen een zo compleet mogelijk beeld schetsen van wat er is gebeurd,' verweert Nasir zich. 'Je kunt je niet voorbereiden op drie bezoekers die opduiken uit het niets en de bedrijfsleider slaan. Een beveiligers kan dan niet zeggen: "Ik doe even niks, ik loop weg." Je loopt op het slappe koord. Nergens in de afweging is rekening gehouden met het gedrag van de bezoekers dat de noodzaak opleverde om te handelen. Het evenredigheidsbeginsel is aan een opmars bezig in het bestuursrecht, waarbij veel beter wordt gekeken naar de omstandigheden. En dat is nou juist waar het hier misgaat.' 'Ik ga goed de tijd nemen om hierover na te denken,' zegt de rechter. Een week later is ze eruit. De burgemeester krijgt volledig gelijk: van handhavers mag worden verwacht dat ze de-escalerend optreden. Dat is hier niet gebeurd, en dus blijft de club nog een maand dicht.

De volledige uitspraak is te vinden op rechtspraak.nl: ECLI:NL:RBZWB:2019:993.

 Meer weten? Lees de uitgebreide versie op advocatenblad.nl, rubriek Ter Zitting.

AGENDA

AI- EN ROBOTRECHT

De nieuwe Nederlandse Vereniging voor Artificiële Intelligentie- en Robotrecht (NVAIR) houdt donderdag 16 mei in Amsterdam haar eerste ledenbijeenkomst. 'Advocaten zijn van harte welkom', aldus voorzitter Rob van den Hoven van Genderen. 'De kennis van de meeste advocaten en andere juristen over kunstmatige intelligentie en robotrecht is bijna nihil.' Op de bijeenkomst gaan diverse sprekers in op de juridische en ethische aspecten van AI-zaken.

Datum: 16 mei.

Locatie: Amsterdam.

Meer info en aanmelding via het secretariaat van NVAIR: giephagoort@asom.org.

WET DIEREN

De strafrechtelijke en bestuursrechtelijke handhaving van feiten die op dieren betrekking hebben, staat tijdens deze cursus, georganiseerd door de Bijzonder Strafrecht Academie, centraal. Naast het wettelijk systeem en de verschillende handhavingmogelijkheden, is in de cursus aandacht voor de praktijk en worden aan de hand van bestuurs- en strafrechtelijke jurisprudentie veelvoorkomende verweren en bewijsproblemen in dierenzaken besproken.

Datum: 17 mei 2019.

Locatie: Dr. Kuyperstraat 5, Den Haag.

Ga naar bijzonderstrafrechtacademie.nl/wet-dieren/ voor meer informatie en aanmelding.

GESLOTEN JEUGDHULP

De afdeling Jeugdrecht van de Universiteit Leiden organiseert de juridische studiedag 'Gesloten jeugdhulp: toekomstbestendig?' Twee recente proefschriften over de gesloten jeugdhulp en kritiek in de media over vrijheidsbeperkingen tijdens gesloten jeugdhulp waaronder het gebruik van de isoleercel, komen aan bod. De vraag hoe toekomstbestendig de gesloten jeugdhulp is, staat centraal.

Datum: 27 mei 2019, 09.00-17.00 uur.

Locatie: Faculteit der Rechtsgeleerdheid, Universiteit Leiden, Steenschuur 25, Leiden.

Ga naar paoleiden.nl/cursusaanbod/2019-studiedag-gesloten-jeugdhulp-toekomstbestendig/ voor meer informatie en aanmelding.

 Meer agendanieuws vindt u op advocatenblad.nl/agenda.

~~Rechter~~ Vredestichter

DE RECHTER KAN HET OOK ZONDER RAADSLIEDEN

De Rechtspraak experimenteert naar hartenlust met nieuwe vormen van bemiddeling. Die hebben met elkaar gemeen dat de advocaat overbodig is.

DOOR / FRANCISCA MEBIUS

Een ruzie tussen burens over een stoffig kledje over de reling van het balkon. Een geschil tussen een huurder en een woningcorporatie over een schutting. Een aanvaring tussen een werknemer en zijn baas over zijn taken in de schoenwinkel.

Het zijn enkele voorbeelden van de ruim dertig zaken die het afgelopen halfjaar aan de Rotterdamse regelrechter of de Haagse wijkrechter zijn voorgelegd. De initiatieven die rechters dichter bij de mensen moet brengen, schieten als paddenstoelen uit de grond. Inmiddels zijn het er maar liefst 21 (zie overzicht op p. 32-34). Het idee achter de experimenten is snelle, goedkope en laagdrempelige procedures introduceren, gericht

op het vinden van een oplossing. De rechter is bevoegd om vonnis te wijzen, maar probeert eerst te bemiddelen. Rechtsbijstand mag, maar is niet verplicht.

Niet verkeerd dat de Rechtspraak probeert de boel een beetje vlot te trekken wat lange procedures betreft, maar het neemt niet weg dat advocaten niet meer nodig zijn, zegt hoogleraar Algemene Rechtswetenschap aan de Rijksuniversiteit Groningen Jan Brouwer. 'Het recht is zo gecompliceerd geworden dat rechtsbijstand nodig is. Men probeert op deze manier de deskundigheid van advocaten uit procedures weg te snijden. Dat zal vast de snelheid ten goede komen, maar beslist niet de kwaliteit.

Het gaat ten koste van de *equality of arms*, een heel belangrijk beginsel in ons recht.'

Volgens Brouwer compliceren advocaten procedures en geschillen ook vaak, 'maar het is zo ontstaan en dat is niet voor niets. Wanneer advocaten afwezig zijn, zie je dat de ene partij beter onderlegd is dan de andere partij. De ene partij heeft meer intellectueel vermogen dan de andere en soms is het zelfs zo dat een partij juridisch onderlegd is.' De hoogleraar werd ten tijde van de spreekuurrechter in Noord-Nederland een paar keer met zo'n zaak geconfronteerd. Het maakt dat hij gekant is tegen experimenten met buurtrechters zonder verplichte rechtsbijstand. 'Een mevrouw belde ►

Henk Naves

mij op en vertelde dat haar buurman juridisch zeer goed onderlegd was tijdens de zitting voor de spreekrechter. Ze zat letterlijk met haar mond vol tanden. In dit soort gevallen hoop je dat de rechter enigszins corrigeert, maar als hij door de tegenpartij met goede middelen wordt bestookt dan kan hij soms niets anders. Die vrouw had spijt dat ze zich had ingelaten met deze procedure. Dat heb ik via de mail nog een paar keer gehoord. Uiteraard is dat te weinig om een wetenschappelijk verantwoorde conclusie te trekken, maar het heeft me wel aan het denken gezet. Daarbij schijnen de kosten van procedures als die van de spreekrechter torenhoog te zijn.' De zoektocht naar nieuwe vormen van rechtspraak maakt onderdeel uit van het traject Maatschappelijk effectieve rechtspraak (MER), dat in 2017 van start ging. De projecten binnen het civiele recht die tot nu toe van de grond zijn gekomen, vallen onder artikel 96 Rv. Het eerste lid biedt partijen de mogelijkheid om zich in alle zaken die slechts rechtsgevolgen betreffen die ter vrije bepaling van partijen staan, gezamenlijk tot de kantonrechter van hun keuze te wenden. Lid twee vraagt een actieve benadering van de wederpartij door rechtbanken wanneer er een eenzijdig verzoek wordt gedaan.

Met name het vrijwillige karakter van artikel 96 blijkt een struikelblok voor meer grootschalige toepassing van vernieuwende werkwijzen, aldus oud-voorzitter van de raad Frits Bakker in een brief aan minister Dekker van november 2018. Vandaar dat minister Dekker (Rechtsbescherming) nu werkt aan de Experimentenwet rechtspleging. Die moet experimenteren met innovatieve gerechtelijke procedures gemakkelijker maken. Het wetsvoorstel ging in 2018 in consultatie en wacht nu bij het ministerie van Justitie en Veiligheid op verdere afhandeling. Als de Raad van State niet te hard oordeelt, kan het nog dit jaar naar het parlement voor finale goedkeuring.

INNOVEREN

'Het is belangrijk dat rechtspraak maatschappelijk relevant en effectief is en blijft,' zegt Henk Naves, de nieuwe voorzitter van de Raad voor de rechtspraak over de initiatieven. 'Dat maakt dat het nodig is te innoveren. Procesrecht kan heel knellend zijn. Vandaar dat we aan de minister hebben gevraagd om een wetsvoorstel in te dienen dat ons ruimte geeft om te experimenteren binnen het procesrecht.' Er zijn vanuit alle rechtbanken initiatieven van buurtrechters, regelrechters of *community courts*. Naves ziet een aantal rode draden binnen de projecten. 'In alle experimenten kiest de rechter voor nabijheid. Daarnaast gaat het veelal om mensen die op meerdere vlakken problemen hebben. Problemen op het gebied van strafrecht, opvoeding en schulden, waardoor een gezin in een neerwaartse spiraal zit. De rechter gaat in alle gevallen op zoek naar het echte probleem. Ze pakken de kern van het probleem aan en bestrijden niet alleen de symptomen.' Ook gaat het volgens Naves vaak om ketensamenwerking. 'De rechter heeft een rol, maar om het totale probleem op te lossen heb je andere nodig, zoals gemeenten, Openbaar

Ministerie en jeugdhulpverlening.' De raad hoopt in 2020 op basis van de experimenten en verschillende evaluaties een 'programma van eisen' te formuleren om zo tot een landelijke uitrol te komen.

GEZAMENLIJKE TAAK

Rob Geene, deken in Noord-Nederland, noemt het teleurstellend dat de advocatuur buiten de experimenten is gehouden. 'Het is een aantasting van de rechtsstaat. De advocatuur is net zo bepalend als de rechter die uiteindelijk een uitspraak doet.' De rechterlijke macht en de advocatuur zijn volgens Geene door de wet aangewezen om de rechtsbedeling in Nederland te verzorgen en te bewaken. 'Daarom moeten we gezamenlijk bedenken welke stappen we kunnen nemen. Kijk samen naar dit soort experimenten. Ik vind het zorgelijk dat de rechterlijke macht dit zelf gaat zitten bedenken zonder te praten met de beroepsgroep die er dagelijks mee bezig is.'

EERLIJKE KANS

Rogier Scheltes, sociaal advocaat bij Advokatenkollektief Rotterdam, vindt dat de experimenten een eerlijke kans verdienen, ook al is rechtsbijstand niet verplicht. Volgens hem staat of valt het met de toegankelijkheid en kunde van een rechter,

Rogier Scheltes

zeker als het om zijn doelgroep gaat. 'Mijn cliënten zijn laag opgeleid en vinden het heel lastig om abstract of analytisch te denken. Dan wordt er veel van zo'n rechter gevraagd. Ze moeten in staat kunnen zijn om de afstand te beperken. Er zitten rechters tussen waarbij het maar goed is dat ik erbij ben. Helemaal wanneer een burger tegenover een partij zit die wel verstand van zaken heeft, bijvoorbeeld een woningcorporatie die wel een advocaat mee heeft. Dan wordt er veel gevergd van een rechter. Hij moet dan zijn verantwoordelijkheid nemen en de belangen van de zwakkere partij verdedigen. In die zin verwacht ik van zo'n rechter dat hij een deel van mijn taak overneemt. Dat is spannend.'

Erwin Dingenouts, advocaat consumentenrecht bij Inigo advocaten in Rotterdam, beaamt dat. 'Een consument die bij de regelrechter komt, weet bijvoorbeeld niet dat het een formele procedure is en dat hij uiterlijk bij zijn antwoord een tegenvordering in moet dienen wanneer die er is. De rechter zal daar als het goed is niet over informeren, want dan verliest hij zijn onafhankelijke rol. Ik vraag me af hoe dat in de praktijk zal uitwerken.'

Dingenouts wijst verder op het aanvraagformulier voor de regelrechter. 'De consument moet daarop al

aangeven of hij wel of niet afziet van hoger beroep. Hoe moet een consument zonder rechtsbijstand dat wel-overwogen beoordelen? Ik vind het een goed initiatief, maar ik denk dat het verstandig is dat de consument zijn rechtspositie kent voordat hij zo'n zitting instapt.'

Volgens Sico den Engelsens, huurrechtadvocaat bij Huisvestingsadvocaten in Rotterdam, hangt het af van het soort zaken waarin de buurrechters bevoegd zijn. De Haagse wijkrechter bijvoorbeeld beperkt zich enkel tot geschillen die gaan over de leefbaarheid in een wijk, maar bij andere burennrechters kunnen burgers ook terecht met andersoortige problemen. In navolging van de spreekuurrechter werkt de Rotterdamse regelrechter breder. Zij behandelen ook arbeidszaken en consumentenzaken.

Als het gaat om de leefbaarheid in kwetsbare wijken kunnen buurrechters een welkome bijdrage leveren, vindt Den Engelsens. 'Overlast is heel feitelijk en minder juridisch van aard. Dat zijn de typen zaken waar ik niet bij betrokken word. Ik sta alleen woningcorporaties bij. Zaken over leefbaarheid gaan tussen burenn, als die worden opgepakt en opgelost zijn mijn cliënten er alleen maar bij gebaat. Als het gaat om een conflict tussen huurder en woningcorporatie zouden mijn klanten niet zo snel kiezen voor een regelrechter maar voor een gewone procedure. Dan willen ze het liever juridisch houden. In die zin is deze ontwikkeling geen bedreiging voor mijn praktijk.'

Volgens Rechtspraakvoorzitter Naves vraagt de opkomst van buurrechters om een andere aanpak van rechters, maar ook van advocaten. Veel mensen kunnen de weg naar de rechter niet vinden, zijn te weinig deskundig of hebben geen overzicht. 'Ik denk dat advocaten heel hard nodig blijven, maar het vraagt andere vaardigheden en een andere kijk naar zaken. Meer tijd en energie in regievoering en aanpak van de totale problematiek van de

Sico den Engelsens

cliënt en minder proceshandelingen. Het betekent uiteindelijk minder procederen. Dat is een spannende, want dan rinkelt de kassa niet meer. Maar ik denk uiteindelijk dat de cliënten erbij gebaat zijn.'

ACTIEVERE ROL

Wim Wetzels, een van de zes Rotterdamse regelrechters, denkt dat de rechtzoekende gebaat is bij een doortastende rechter die kijkt naar de kern van het probleem. 'De kantonrechter in het algemeen is al redelijk actief, maar als regelrechter moet je nog actiever zijn. En creatiever.' Als voorbeeld noemt hij zijn eerste zaak als regelrechter waarin hij werd gevraagd een geschil op te lossen over een permanent bewoonde vakantiewoning. 'Ik heb tijdens de zitting met de gemeente gebeld over het verbeuren van dwangsommen. De conclusie was dat de gemeente akkoord ging met nog een paar maanden permanente bewoning. Huurder blij, want hij had een paar maanden langer de tijd om een andere woning te zoeken. Verhuurder ook blij, want hij hoefde niet meer bang te zijn voor een dwangsom van vijfduizend euro per maand. In een normale zitting zou ik niet zo snel tijdens de zitting gaan bellen, en alleen helemaal niet met een instantie die geen partij is in de procedure. ►

Jerzy Luiten

Jaap Spigt

Als regelrechter voel je je vrijer.' Jerzy Luiten is in zijn rol als wijkrechter in Den Haag meer gericht op het gesprek. 'Je moet makkelijk kunnen communiceren, niet bang zijn voor emoties en gericht zijn op het bereiken van een oplossing. Je kijkt naar details die juridisch niet zo relevant zijn.' Zo'n instelling

is volgens Luiten ook relevant in gewone procedures. 'Dat is al een verschuiving die gaande is. Schikken is steeds meer een rol gaan krijgen. Daar doen we steeds meer ervaring in op en daardoor lukt het ook steeds beter om een oplossing te vinden.' De belangrijkste conclusie die hij na die paar maanden heeft getrokken, is dat een hoop mensen een conflict hebben zonder dat er een goede oplossing is. 'Sommige mensen kunnen niet geholpen worden met bestaande hulpverlening. Niemand kan dan meer iets betekenen. Dat zijn zaken die jaren dooretteren. Het heeft mijn ogen geopend.'

Ook volgens advocaten is er niets mis met actievare rechtshers die het meer in de bemiddeling zoeken. Jaap Spigt, strafrechtadvocaat bij HKS Advocaten in Rotterdam en mediator in strafzaken en bij burenruzies, vindt dat een rechtszaak een uiterst rechtsmiddel moet zijn. 'Eerst moeten de mensen er samen proberen uit te komen. De harde klap van justitie

polariseert vaak. Het is beter om in gesprek te gaan. Dan kun je mensen laten nadenken over hun eigen gedrag. Daarom is het goed dat de buurtrechter er is. Het kan meehelpen aan een goedkopere en snellere oplossing van conflicten.'

Ook Den Engelsen ziet de voordelen van een actieve rechter. 'Als een kantonrechter ook een beetje kan duwen en trekken, zie ik toegevoegde waarde. Dat doen veel kantonrechters nu ook al bij een normale comparitie. Sommige rechters zijn heel goed in het respectvol mensen onder druk zetten. Die talenten zijn zeker goed voor experimenten die op overlast zien.'

Volgens hoogleraar Brouwer is een actievare en bemiddelende rechter niet verkeerd, zolang die maar door advocaten kan worden weersproken en binnen de touwen gehouden kan worden. Hij denkt dat de rechtspraak het beter kan zoeken in bestaande procedures. 'Geef rechters betere scholing, zodat ze in de gangbare procedures dichter bij de samenleving staan.'

ALLE EXPERIMENTEN OP EEN RIJ

EXPERIMENTEN SCHULDEN

Pilot integrale en actieve aanpak schulden

Enkele rechtbanken zijn in samenwerking met de lokale overheid en professionals bezig een pilot te ontwikkelen die tot doel heeft personen met problematische schulden in een zo vroeg mogelijk stadium te herkennen. Er wordt een procedure ontwikkeld voor geïntegreerde behandeling door een gespecialiseerde rechter.

Aanpak problematische schulden

Inwoners van Tilburg met problematische schulden krijgen sinds 1 maart 2018 niet langer standaard beschermingsbewind als dit wordt aangevraagd bij de rechtbank. Tijdens de proefperiode kijken inwoner, bewindvoerder en een

medewerker van de gemeentelijke schuldhulpverlening wat de meest passende dienstverlening is. Als één van de partijen wel een verzoek tot onderbewindstelling wil doen, maakt de gemeente een advies voor de verzoeker. Meestal volgt hierop een mondelinge behandeling bij de kantonrechter. De pilot loopt bij de Rechtbank Zeeland-West-Brabant en start mogelijk ook in Noord-Nederland en Oost-Brabant.

Schuldenrechter

Mensen met schulden hebben vaak te maken met allerlei problemen die kunnen leiden tot rechtszaken. De Rechtbank Rotterdam experimenteert met een schuldenrechter die alle problemen van mensen die financieel in de knel zitten in samenhang aanpakt.

City Deals (inclusieve stad) Utrecht

De gemeente Utrecht en de rechtbank praten over de verbetering van de schuldhulpverlening en het bewind. Hoe kunnen de rechtbank en gemeenten samen een bijdrage leveren aan vermindering van de schuldenproblematiek? Het initiatief is nog in ontwikkeling, maar er is afgesproken dat in elk geval de werkwijze rondom dwangakkoorden wordt aangepast.

EXPERIMENTEN ECHTSCHIEDINGEN

Regierechter

De regierechter wordt momenteel landelijk uitgerold bij alle rechtbanken en gerechtshoven. Het idee is dat alle geschillen rond een scheiding door dezelfde rechter worden behandeld.

Elementen Belgische vrederechter naar Nederland

De Universiteit Utrecht onderzoekt momenteel de inpasbaarheid van elementen van de Belgische vrederechter in het Nederlandse stelsel. Dat laat minister Dekker (Rechtsbescherming) weten in antwoord op vragen van Tweede Kamerlid Michiel van Nispen (SP) over zijn werkbezoek aan België. Dekker bezocht vorige maand het vredegerecht in Maasmechelen. 'De pilots waar Nederland nu mee experimenteert, laten kenmerkende elementen van de vrederechter zien. Ik denk dan aan de inzet om partijen ten overstaan van de rechter samen tot een oplossing te laten komen, de laagdrempelige toegang, fysieke nabijheid en samenwerking met andere instanties.' Het onderzoek is naar verwachting voor de zomer afgerond. Dekker maakt na evaluatie van lopende pilots met de Rechtspraak de balans op welke werkwijzen voor landelijke invoering in aanmerking kunnen komen. 'Daarbij wil ik ook de verbinding leggen met de modernisering van de gesubsidieerde rechtsbijstand.'

De rechter heeft oog voor de totale problematiek die escalatie van het ouderconflict veroorzaakt en stelt de positie van de kinderen centraal.

Uniform hulpaanbod

In Noord-Nederland hebben familierechters afspraken gemaakt met hulpverleners en gemeenten over de hulp die ouders en kinderen kunnen krijgen. Daardoor kunnen zij mensen gericht doorverwijzen en staat vooraf vast dat de gemeente die hulp financiert. Het initiatief wordt momenteel landelijk uitgerold.

Laagdrempelige toegang tot de familierechter

Een initiatief dat ziet op het ontwikkelen van een nieuwe, op de-escalatie gerichte echtscheidingsprocedure onder de paraplu van het Platform

Scheiden zonder Schade. Drie arrondissementen starten met een pilot.

Bruggesprek

Bij het indienen van het ouderschapsplan hebben ouders volgens de wet de plicht om te laten zien op welke manier zij hun kinderen betrokken hebben bij het opstellen daarvan. Ouders moeten met hun kinderen een gesprek voeren over het ouderschapsplan en op de reacties van hun kinderen letten. De familierechters van de Rechtbank Zwolle vragen vanaf 1 mei 2018 aan de advocaten en de ouders naar het gevoerde bruggesprek in echtscheidingsprocedures.

Dossiers scannen

Aan de hand van het dossier wordt vooraf de ernst van de zaak ingeschat. Hoe complex zijn de problemen? Is er kans dat het uit de hand loopt? Zijn er financiële kwesties die snel opgelost moeten worden? Zo nodig wordt extra snel een zitting gepland, waar de benodigde instanties vertegenwoordigd zijn. Ook kan extra tijd worden uitgetrokken voor zo'n zitting. Bij het scannen van het dossier wordt verder gekeken of mediation mogelijkheden biedt.

Scenario rechter

De afdeling Familierecht van de Rechtbank Midden-Nederland in Lelystad start per 1 mei 2019 met een scenario rechter. In een vroeg stadium wordt met partijen gepraat over wat er nodig is om een echtscheidingsprocedure, waarbij kinderen zijn betrokken, zo goed mogelijk te laten verlopen. Kortom, samen met partijen denken in scenario's met het doel om escalatie te voorkomen of te verminderen.

EXPERIMENTEN TOEGANG TOT HET RECHT

Spreekuurrechter

De Rechtbank Noord-Nederland startte op 1 oktober 2016 met een proef met rechtszaken waarin burgers en bedrijven snel op het spreekuur van de rechter kunnen

komen. De kern is dat de rechter eerst probeert met een goed gesprek tot een oplossing te komen en pas als het nodig is zelf beslist wat er moet gebeuren. Mensen betalen de helft van het griffierecht en hebben geen advocaat nodig. Deze proef is in mei 2018 afgerond. Verschillende rechtbanken ontwikkelen op basis van de spreekuurrechter nieuwe plannen.

Buurtrechter

Door recht te spreken in de buurt kan een laagdrempelige oplossing worden geboden voor alledaagse problemen, aldus de Rechtspraak. Hierbij past een rechter die verder kijkt dan alleen het juridische geschil en de onderliggende problematiek in de kern wil aanpakken. Bij diverse gerechten zijn plannen voor zulke buurtrechters in ontwikkeling.

Rotterdamse regelrechter

Een voorbeeld van een buurtrechter. Het biedt partijen mogelijkheid om in een snelle en goedkope procedure op eenvoudige wijze een geschil aan de kantonrechter voor te leggen. Huurzaken, consumentenzaken, geldvorderingen, arbeidszaken, schades en burenruzies kunnen bij de regelrechter worden behandeld. De pilot is van start gegaan op 15 september 2018 bij de rechtbanken in Rotterdam en Dordrecht en loopt voor een periode van vijftien maanden.

Haagse wijkrechter

De rechter houdt zitting in de wijk en is er voor burengeschillen, conflicten tussen woningcorporaties en huurders en conflicten tussen leden van een VVE. Vaak zal de wijkrechter ter plekke kennisnemen van het conflict. De pilot loopt tot januari 2020.

Aanpak zaken rondom huiselijk geweld

De Rechtbank Rotterdam startte in de tweede helft van 2018 met een nieuwe aanpak van rechtszaken over huiselijk geweld. De rechtbank zoekt samen met het Veiligheidshuis een manier om de rechtszaken rondom ►

een gezin snel en in onderlinge samenhang te behandelen. Deze aanpak richt zich niet alleen op de strafzaak over huiselijk geweld maar ook op eventuele familiezaken. Het experiment loopt voor een periode van twee jaar.

Burenrechter

Bij de Rechtbank Midden-Nederland (locatie Utrecht) en Rechtbank Oost-Brabant komt een burengerichter. Hier kunnen burgers terecht met een burencflict. Het gaat dan niet om een ruzietje, maar om een conflict waar je samen, ondanks de hulp van bijvoorbeeld een buurtbemiddelaar, mediator of politieagent, niet uitkomt.

Tot op de bodem (consumentenbouwgeschillen)

De Rechtbank Noord-Holland (Haarlem) is december 2018 gestart met de pilot 'Tot op de bodem' om rechtzoekenden met een bouwgeschil met een kort geding beter te bedienen. Het gaat om

een behandeling ter plaatse in aanwezigheid van een deskundige die voorziet in een mondeling deskundigenbericht. De insteek is dat deze zitting resulteert in een vaststellingsovereenkomst.

Vidorechter

Bij Rechtbank Noord-Nederland loopt sinds eind september 2016 een pilot met een vidorechter. Zo kunnen bewindszaken via een vidoverbinding bijgewoond worden.

Bemiddelingsraadsheer

Het Gerechtshof Den Haag biedt sinds 1 maart een nieuwe zittingsvorm aan om handelszaken sneller af te handelen. Wanneer partijen in een hogerberoepszaak samen kostenefficiënt tot een snelle en definitieve afwikkeling van hun conflict willen komen, kunnen ze hun geschil voorleggen aan een bemiddelingsraadsheer. Partijen en hun advocaten zoeken met de bemiddelingsraadsheer in een zo vroeg mogelijk stadium van

de hogerberoepsprocedure naar maatwerkoplossingen die rekening houden met de belangen van beide partijen.

EXPERIMENTEN STRAFRECHT

Community court Eindhoven

Rechtbank Oost-Brabant start deze maand in samenwerking met de gemeente Eindhoven een *community court*. De kern is dat rechtspraak in de buurt plaatsvindt, gericht op de concrete problemen in een buurt. Er wordt nauw samengewerkt met de lokale overheid en veiligheidspartners. Doel is te komen tot aanpak van multiproblematiek waarbij de ingang het strafrecht is.

Mediation in het strafrecht terug in het publieke domein

Rechtbanken Noord-Holland en Zeeland-West-Brabant onderzoeken of het mogelijk is te experimenteren met het terugbrengen van zaken op zitting na afronding van een geslaagde herstelbemiddeling in strafzaken. ■

Lastig jaar voor Rechtspraak

De rechterlijke macht heeft in 2018 een lastig jaar beleefd, meldt de Rechtspraak in zijn jaarverslag. 'De digitalisering liep op onderdelen vast, de Rechtspraak schreef rode cijfers en er was onrust op de werkvloer die vooral verband hield met werkdruk,' aldus voorzitter Henk Naves.

Net als in voorgaande jaren daalde in 2018 het aantal rechtszaken. De rechterlijke macht handelde 1.533.570 zaken af, vier procent minder dan in 2017. In totaal nam het aantal kantonzaken in 2018 met vier procent af. Bij de handelszaken was er, net als afgelopen jaren, een verdere afname met zeven procent. De Rechtspraak wijt dat aan de 'afschrikkende werking van relatief hoge griffierechten en de beschikbaarheid van buitengerechtelijke arbitrage'. Het aantal civiele zaken dat niet onder kanton valt, daalde met vijf procent tot ongeveer 256.000. De afname van handelszaken, insolventies en kort gedingen bedroeg elf procent, circa 7.400 zaken minder dan in 2017. Het sterkst was de afname van zaken rond schuldsanering (29 procent; ongeveer 2.500 zaken) en handelszaken aangebracht bij dagvaarding (negentien procent; ongeveer 2.100 zaken).

De instroom van nieuwe zaken bij familie (meestal bewindszaken) bleef stabiel, na een forse stijging in 2017. De familierechtelijke procedures namen licht af (twee procent) tot bijna 181.000. In 2018 kwamen er bij de rechtbanken op het gebied van het bestuursrecht bijna 97.000 zaken binnen, ongeveer gelijk aan het aantal zaken in 2017. Het aantal vreemdelingenzaken nam in 2018 met vier procent toe tot ongeveer 33.400. De instroom van strafzaken nam in 2018 met vier procent af tot bijna 163.000 zaken. Het financiële tekort bij de Rechtspraak liep in 2018 nog verder op. In 2017 werd er 28,5 miljoen euro meer uitgegeven dan er binnenkwam. Vorig jaar bedroeg het tekort 38 miljoen euro.

Weg van de drukte en te midden van de schoonheid van een typisch Italiaans middeleeuws dorpje

AL TEMPO PERDUTO
 Gruppo di charme a picco sul lago
altempoperduto.com

Prachtig vakantiehuis aan het Gardameer

Ciao Chow Translations volgt het karakter van de Chow Chow: zakelijk, betrouwbaar, loyaal en no-nonsense

Chartered Linguist (UK)
 Beëdigd vertaler Engels-Nederlands v.v.
 Vertaler Duits/Italiaans - Nederlands/Engels

SPECIALISATIES o.a.
 juridisch | medisch | veterinaire | hippisch

TOLK IN DE TALEN
 Nederlands | Engels | Duits | Italiaans | Redactie & copywriting

info@ciaochow.nl | www.ciaochow.nl

**CAPRA ADVOCATEN
 DEN HAAG ZOEKT
 EEN ERVAREN
 ADVOCaat-MEDEWERKER**

Capra Advocaten is een landelijk werkend advocatenkantoor dat al 90 jaar ondersteuning verleent aan overheidswerkgevers en werkgevers binnen de zorg en het onderwijs. Ons werkteerrein vraagt niet alleen om relevante kennis van het recht en het op de voet volgen van de laatste (juridische) ontwikkelingen. Gevoel voor maatschappelijke verhoudingen en bestuurlijke belangen zijn minstens zo belangrijk. Alleen dan kunnen we de toonaangevende specialist in arbeidsverhoudingen binnen de overheid, de zorg en het onderwijs blijven.

Voor de vestiging in Den Haag zoeken we een ervaren advocaat-medewerker met een uitstekende staat van dienst en affiniteit met ons vakgebied, bewezen commerciële vaardigheden en klantgerichtheid, gevoel voor politieke en bestuurlijke verhoudingen, maatschappelijke betrokkenheid en bijzondere interesse voor overheid, onderwijs en zorg. Ruime ervaring met het civiele (arbeids) recht en aanverwante rechtsgebieden is een pré. We bieden een goed salaris en een prettige werkomgeving.

Je sollicitatie kun je sturen naar
 Capra Advocaten
 t.a.v. mr. J.J. Blanken
 Laan Copes van Cattenburch 56
 2585 GC Den Haag of
j.blanken@capra.nl

Meer informatie:
 mr. J.J. (Jan) Blanken
 070 364 81 02

CASSATIE
 IN CIVIELE ZAKEN

Mr. K. Aantjes
aantjes@aantjeszevenberg.nl

Mr. F.I. van Dorsser
vandorsser@aantjeszevenberg.nl

070-3906260 | www.aantjeszevenberg.nl

**talentbook:
 je zakelijke toekomst**

Ontdek wat echt belangrijk is.

Voor €9,- met de kortingscode #AB#
www.vitaevalley.nl

VITAE VALLEY

TEKENINGEN VAN TILANUS

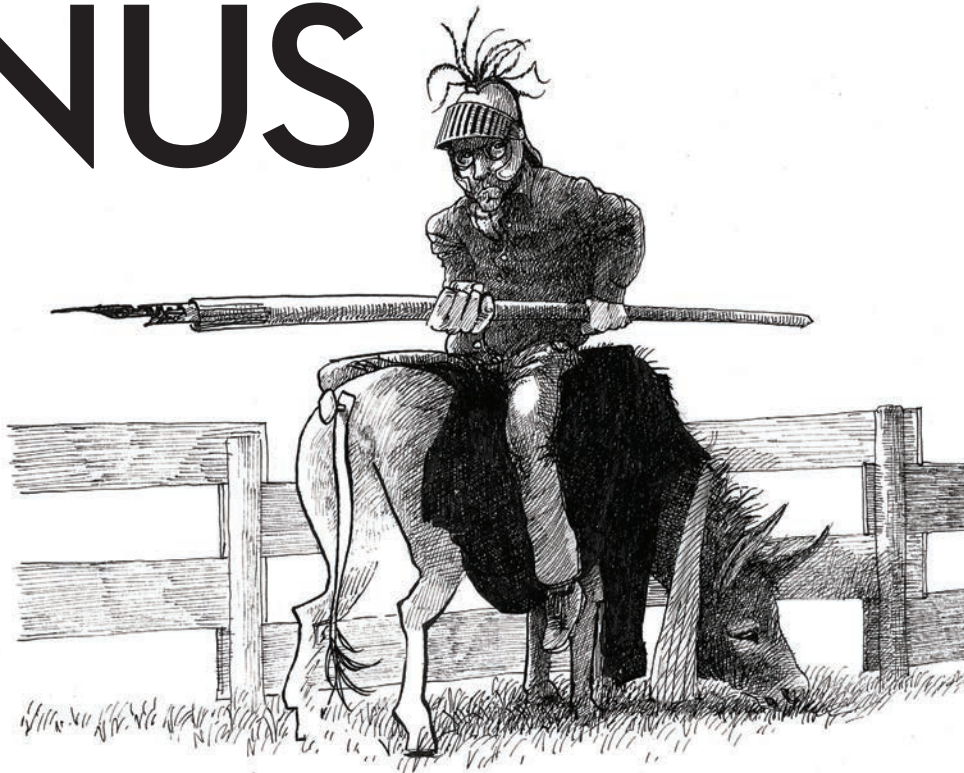
DOOR / CHARLOTTE HELMER

Floris Tilanus tekent een kwarteeuw voor het *Advocatenblad*.

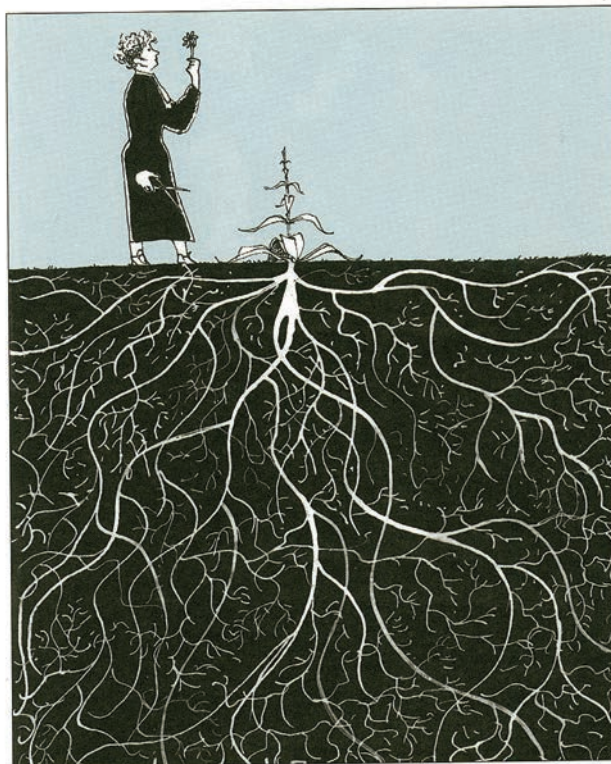
Tilanus hoorde in 1994 via via van de restyling van het *Advocatenblad* en bood zijn werk aan. De samenwerking viel dermate goed dat hij een vaste waarde werd. In het begin maakte Tilanus uiteenlopende tekeningen, al vrij snel verzorgde hij de covers, daarna de illustraties bij de rubriek 'De rechter schrijft terug'. De laatste jaren luisteren zijn illustraties stevast de kronieken op.

De kern van een artikel samenvatten in een prent is stevast een uitdaging, weet de jubilaris: 'Het plezier en de uitdaging zitten hem in het denkwerk, de spanning tussen de dorre wet en het leven vol bloed, zweet en tranen en de input van advocaten in de procedure.' In de kronieken komen al deze aspecten van het leven langs. 'Procesrecht, daar word ik helemaal gek van, maar daar waar het gaat om menselijke frustraties en conflicten, daar stroomt de inkt mijn pen uit!'

Voor het *Advocatenblad* werkt Tilanus digitaal, maar hij tekent ook graag met pen en inkt. De tekenaar heeft ook verschillende boeken geïllustreerd en verzorgt een vaste rubriek bij *De Groene Amsterdammer*. Ter ere van de jubilaris, een bescheiden bloemlezing van zijn werk.

2019 - Jubileumillustratie

1995

De uitzonderlijke uitspraak wordt jurisprudentie, een bloem. De rest van de plant, het *corpus* van de uitspraken, blijft verborgen.

1996

Tekening bij de fusie van gerechtshof en kantongerecht.

1997

Domeinmonopolie van de notaris op de tocht.

2007

Bij een column van 'De rechter schrijft terug' over een advocaat gemotiveerd door woede.

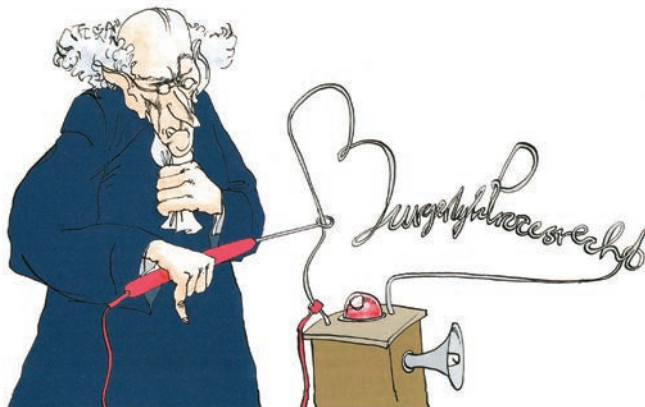
2010

Bij een column van 'De rechter schrijft terug' over de ijdelheid van een advocaat.

2010 - Aansprakelijkheidsrecht en de dood.

Ons kantoor is hógelijk gespecialiseerd. We hebben intake-advocaten, procesadvocaten, bel-, schrift- en bluffadvocaten. We hebben klant-contactadvocaten. We hebben zelfs juristen in dienst...

2005 - Lastig om het procesrecht te doorgronden.

2018

ja, dat zei ik: hij is een pooier,
een dief, een antisemiet, een
patjepeet. ik duct zelfs de kwalificatie
'paardelul' aan. Maar houd u mij ten
goede - alles in de neutrale
betekenis...

2011

U moet eerst akkoord gaan
met onze leveringsvoorwaarden...

2010

Het spijt me, maar
ik zie mijzelf genoodzaakt
die boel in beslag te nemen...

2011

mijn cliënt, de heer Apollon,
staat op het standpunt dat hier sprake is
van partijwisseling door
rechtsopvolging...

2014

Cara Donna Tancafiore,
Wat ik dan nu op het
punt sta te storten, wens
ik daarentegen onder geen
enkel beding, en in geen
enkele vorm van u terug
te krijgen...

2008

maar het is angstaanjgend om te zien
hoe de werking van ons recht gedurig ten
koste gaat van het algemeen belang...

2008

JUBILEUM 2019

VAN ALLROUNDER NAAR SPECIALIST

DOOR / FRANCISCA MEBIUS

Advocaat Jack Nederlof (45) van Boekel Nederlof Nijhuis advocaten mediators in Tilburg zit dit jaar twintig jaar in het vak. ‘Het menselijke aspect is voor mij de *drive* om dit beroep uit te oefenen.’

Ik ben nog opgeleid als allround advocaat. Mijn patroon Hans Lucassen vond het belangrijk om van veel rechtsgebieden te proeven. Nog steeds zou ik graag op allerlei diverse rechtsgebieden actief willen zijn, maar dat is niet meer van deze tijd. Er wordt nu gevraagd om specialisten en dat is een goede ontwikkeling.’

Nederlof begon zijn loopbaan in 1999 bij Lucassen Advocaten in Venlo. In 2005 startte hij samen met zijn oud-studiegenoot Joris van Boekel een eigen kantoor. Van Boekel & Nederlof advocaten is dit jaar overgegaan in Boekel Nederlof Nijhuis advocaten mediators.

De advocaat legt zich momenteel toe op familierecht. Vorig jaar rondde hij de mediationopleiding bij de vFAS af. Daarnaast is hij gespecialiseerd in het bijstaan van psychiatrisch patiënten die gedwongen worden opgenomen in een ziekenhuis (Wet Bopz). ‘In al deze specialisaties heb ik te maken met emoties van cliënten in de puurste vorm. Juist dat menselijke aspect is voor mij de *drive* om dit beroep uit te oefenen.’

Het vak van advocaat is volgens Nederlof een dienstbaar vak. ‘Je kunt voor je cliënten de rots in de

branding zijn. Daarom moet je als advocaat integer en betrokken zijn en een luisterend oor bieden. Uiteraard wordt van je verwacht dat je verstand van zaken hebt en nog belangrijker, je moet een helder en begrijpelijk advies kunnen geven. Ook als dat advies niet past in het verwachtingspatroon van je cliënt.’

Nederlof ziet de toekomst met vertrouwen tegemoet, maar hij ziet voor de beroepsgroep wel de nodige uitdagingen. ‘Je zult je als advocaat steeds meer moeten onderscheiden. Cliënten zijn niet alleen meer op zoek naar een advocaat, maar kijken ook steeds meer naar de persoon achter de advocaat.’ De uitdaging ligt volgens Nederlof vooral in een transparante manier van honorering. ‘De tijd van uurtje-factuurtje zal steeds meer achter ons komen te liggen. Vaste prijsafspraken worden de norm.’

De bedreiging ligt volgens Nederlof in de rechtshulp. ‘Ik ben het aan mijn stand verplicht om cliënten ook bij te staan op basis van gefinancierde rechtshulp. De uitholling daarvan heeft tot gevolg dat de rechtsbescherming van de burger in gevaar komt. Het is een verplichting van de overheid om een degelijk stelsel van gefinancierde rechtshulp te behou-

den. Daarbij hoort ook een fatsoenlijke honorering van de advocaat. Als op deze manier het systeem in stand wordt gehouden, is het ten dode opgeschreven.’

Nederlof, welbeschouwd ongeveer halverwege zijn werkzame leven, streeft ernaar de komende twintig jaar zijn enthousiasme te bewaren. ‘Ondanks de bedreigingen ga ik nog steeds elke dag met plezier naar kantoor.’

MET LEGALGUARD NAAR DE VRIJE MARKT VAN DE RECHTSBIJSTAND

LegalGuard speelt de hoofdrol in een pilot om de rechtsbijstand op andere leest te schoeien. Dat leidt tot kritische vragen. 'Juristen van een commercieel bedrijf nemen soms eerder genoegen met een compromis.'

DOOR / STIJN DUNK

Met argusogen. Zo volgt de Consumentenbond de pilot die de Raad voor Rechtsbijstand start met het aan verzekeraar Achmea gelieerde LegalGuard (zie kadertekst). 'In het nieuwe stelsel wordt de verantwoordelijkheid voor de toegang tot het recht van consumenten met een kleine beurs bij een private partij gelegd,' stelt Koos Peters, campagneleider consumentenrecht van de Consumentenbond. 'Terwijl het de wettelijke taak van de overheid is om die toegang te borgen. Het risico is dat een bedrijf dat gedreven

wordt door commerciële belangen zich minder goed inspant om op te komen voor de consument die zijn recht wil halen.'

Een voorbeeld. Een consument heeft een conflict met een bank over de hoogte van de boete die hij moet betalen bij het oversluiten van de hypotheek. Valt die boete binnen de wettelijke regels, of heeft de consument te veel betaald en kan hij een deel van het geld terugvorderen? In lijn met de filosofie van minister Dekker (Rechtsbescherming) wordt in de pilot met LegalGuard eerst een beroep gedaan op de zelfredzaamheid van de rechtzoekende. Kan hij met enkele simpele en goedkope tips zelf een oplossing vinden? 'Die kans is in dit type conflict heel klein,' denkt Peters. 'Het gaat om een financieel ingewikkelde kwestie. Bovendien is de tegenpartij vaak niet bereid soepel mee te werken aan een oplossing.' Een simpel advies is hier volgens Peters onvoldoende. 'Dan is het toch nodig dat een juridisch expert actief jouw belangen behartigt. En als dat noodzakelijk is naar de rechter stapt om een oplossing af te dwingen.' Doet een jurist van een commerciële aanbieder dit met evenveel inzet en kennis van zaken als een advocaat? Minister Dekker denkt in ieder geval van wel, blijkt uit zijn antwoord op een vraag van SP-Kamerlid Michiel van Nispen over de pilot: 'De juristen van LegalGuard werken volgens de normen van de kwaliteitscode Rechtsbijstand. Deze normen zijn gelijk voor advocaten werkzaam in de sociale advocatuur.'

GEDRAGSREGELS

De inschatting van de Consumentenbond is minder rooskleurig: 'Wij vrezen dat een jurist van een commerciële aanbieder sneller op het aantal declarabele uren zal letten dan een advocaat die ervoor gekozen heeft

om gefinancierde rechtsbijstand te verlenen,' aldus Peters. 'Advocaten hebben een beroepsopvatting die wordt gewaarborgd door gedragsregels en tuchtrecht. Ze doen naar onze verwachting meer moeite het onderste uit de kan te halen.' Bijvoorbeeld door alles op alles te zetten om van de bank het maximale bedrag aan

ondoordacht en onverantwoord. Hij wil snel poen zien.' Westerveld, zelf van PvdA-huize, herkent in Dekker de typische liberale VVD-minister. 'Die vertrouwt op het gedrag van de marktpartijen. Die hebben af en toe een conflict, maar daar komen ze wel weer uit. Ze zijn gelijkwaardig. Daar staat een meer socialistische kijk op

'Juristen in dienst van een commercieel bedrijf zullen soms eerder genoegen nemen met een compromis'

te veel betaalde oversluitboete terug te vorderen. 'Juristen in dienst van een commercieel bedrijf zullen soms eerder genoegen nemen met een compromis.'

De zorgen van de Consumentenbond over de koers van Dekker en de pilot met LegalGuard worden gedeeld door hoogleraar Sociale Zekerheidsrecht en Sociale Rechtshulp Mies Westerveld. 'Dat de minister wil bezuinigen op de gestegen kosten van de gefinancierde rechtsbijstand, begrijp ik,' zegt Westerveld. 'Maar de manier waarop hij dat doet, vind ik

de samenleving tegenover: "Er samen uitkomen" gaat vaak ten koste van de zwakkere partij. Daarom moet je die in bescherming nemen.'

Ook Westerveld vraagt zich af of die bescherming het best in handen is bij de juristen van LegalGuard of een andere commerciële rechtsbijstandverzekeraar. 'Het waardevolle van de pilot is dat er hopelijk beter zicht komt op de werkprocessen en resultaten van de verzekeraars. We weten maar heel weinig over de manier waarop zij opereren.' Tegelijk verwacht ze niet dat de nadruk op ►

KOOS PETERS

snelle oplossingen en zelfredzaamheid de beste benadering is voor de rechtzoekende en de samenleving. 'Meer zelfredzaamheid kan goed zijn. Je kunt proberen je cliënt meer probleem eigenaar te maken, door hem dingen aan te reiken. Maar veel geschillen lenen zich niet voor dat doel. Zaken over scheidingen en ontslag en ingewikkelde consumentenzaken zijn daar vaak te complex

'Meer zelfredzaamheid kan goed zijn. Maar veel geschillen lenen zich niet voor dat doel'

voor. Een ontslag grijpt diep in een mensenleven in en heeft vaak grote financiële gevolgen. Het sturen op zelfredzaamheid levert dan valkuilen op. Zeker voor die mensen die minder assertief en maatschappelijk vaardig zijn. Als je zo gaat werken, dreigt een nieuwe tweedeling: niet

alleen tussen rijk en arm, maar ook tussen kansrijk en kansarm.'

EIGEN BIJDRAGE

De lage eigen bijdrage van 53 euro die geldt in de pilot wordt door de Consumentenbond gezien als 'een lokkertje'. Bij de gefinancierde rechtshulp varieert de eigen bijdrage van tweehonderd tot ruim achthonderd euro, afhankelijk van het

inkomen. De vraag is volgens Peters welk bedrag consumenten moeten gaan betalen aan rechtsbijstandverzekeraars zodra de

pilot voorbij is. Net zoals het een vraagteken is hoeveel de overheid uiteindelijk kwijt zal zijn aan deze vorm van rechtshulp. 'Het kan zijn dat de minister goedkoper uit is, omdat de consument minder uitgebreid geholpen wordt. Het kan ook dat de kosten voor de overheid na de pilot per saldo

juist zullen stijgen.' Commerciële partijen zoals LegalGuard rekenen immers substantiële tarieven. 'Ook hebben ze meer geld om reclame te maken,' zegt Peters. 'Dat kan leiden tot een nieuwe groep klanten. En dus meer kosten.'

Peters is ervan overtuigd dat kostenbesparing de belangrijkste drijfveer is van Dekker. 'De stelselherziening is een verkapte bezuiniging. Mooie woorden over zelfredzaamheid moeten dat verhullen. Net als de onterechte beeldvorming dat advocaten alleen maar uit zijn op het aanwakkeren van conflicten.' Uit protest is de Consumentenbond geen lid geworden van de maatschappelijke klankbordgroep die de Raad voor Rechtsbijstand formeerde voor de pilot met LegalGuard. Ook Westerveld is kritisch over de retoriek van de overheid. 'Het is de tendens dat de overheid steeds vaker praat en denkt in termen van oplossingen. Natuurlijk is daar wat voor te zeggen, maar het is ook te simplistisch. Het gaat niet alleen om het tevreden houden van losse poppetjes, er is ook het maatschappelijk belang dat je geschillen oplost langs een zichtbare en controleerbare weg. Die kans is kleiner wanneer je werkt met commerciële partners.'

Westerveld maakte ooit zelf deel uit van de sociale advocatuur. 'Het was dankbaar werk, want ik kon mensen op een heel praktische manier tastbaar helpen. Als ik nu nog in die rol zat, zou ik me net als de huidige advocaten miskend voelen en boos over de bezuinigingen.' Toch ziet ze de noodzaak van verandering in. 'De maatschappij is veranderd, het huidige stelsel loopt vast. Alleen zou ik als minister oppassen met te veel

‘Pilot bedoeld om kennis te vergaren’

De pilot Consumentenzaken is een initiatief van de Raad voor Rechtsbijstand (RvR) waarin onderzocht wordt welke service, kwaliteit en prijs rechtsbijstandverzekeraar LegalGuard kan bieden aan rechtzoekenden met een lager inkomen. Het gaat om zeshonderd tot achthonderd zaken op het gebied van consumentenrecht. Hiermee verkent de RvR een alternatief voor de huidige vorm van door de overheid gefinancierde rechtsbijstand: die wordt nu grotendeels uitgevoerd door zelfstandige advocaten. De proef met LegalGuard is gestart op 1 maart 2019 en maakt deel uit van de grootschalige herziening van het stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand die is ingezet door VVD-minister voor Rechtsbescherming Sander Dekker.

LegalGuard is een aan verzekeraar Achmea gelieerd ‘profitcenter rechtsbijstand’, waar op commerciële basis rechtshulp wordt verleend. LegalGuard heeft een getrapte werkwijze: eerst wordt gekeken of een rechtzoekende met lichte juridische hulp zelf het probleem kan oplossen. Als dat niet lukt, probeert LegalGuard buiten de rechter om met de tegenpartij een resultaat uit te onderhandelen. Fase drie treedt in als een gerechtelijke procedure nodig is, waarbij LegalGuard de klant vertegenwoordigt. De normale tarieven die LegalGuard rekent voor deze drie stappen zijn respectievelijk 299, 699 en 1.699 euro. Binnen de pilot betaalt de RvR aan LegalGuard per zaak een vast tarief, dat afhankelijk is van het totaal aantal afgehandelde zaken. Doorgaans komt dat neer op een kleine 700 euro per zaak, blijkt uit informatie die de Limburgse strafadvocaat Kasper Regter via een Wob-verzoek verkreeg.

De consument die meedoet aan de proef met LegalGuard betaalt een relatief lage eigen bijdrage van 53 euro. De eigen bijdrage in de reguliere gefinancierde rechtsbijstand varieert van 200 tot ruim 800 euro, afhankelijk van het inkomen. De minister noemt de lage eigen bijdrage een stimulans om mee te doen aan de proef. Rechtzoekenden kunnen via het Juridisch Loket, dat meewerkt aan de proef, worden doorverwezen naar LegalGuard. Dekker en de RvR benadrukken dat deelnemers een vrije keuze hebben en ook gewezen worden op andere opties, zoals een advocaat. Wel kan LegalGuard ‘op enig moment’ een zaak teruggeven als het bedrijf ‘geen redelijke kans van slagen’ ziet.

De RvR gaf onlangs een persbericht uit met extra uitleg over de pilot met LegalGuard. Dit als reactie op de kritiek dat de pilot zorgt voor oneerlijke concurrentie met de sociale advocatuur. Volgens de raad vormt de proef geen bedreiging voor advocaten. Het vergaren van kennis over andere methoden en aanbieders staat centraal. De raad wil zicht krijgen op de oplossingen, kwaliteit, snelheid en kosten die LegalGuard biedt. De evaluatie van de pilot gebeurt aan de hand van een klanttevredenheidsonderzoek en een externe audit door een specialist in consumentenrecht en geschilbeslechting. Daarnaast wordt de proef begeleid door een klankbordgroep met maatschappelijke organisaties.

marktwerking. Je kunt ook investeren in de innovatieve kracht van de sociaal advocaten. Die willen vaak wel veranderen, maar hebben daar het geld niet voor.’

Ruil je fiets niet in voor een nieuwe als je niet weet wat je ervoor terugkrijgt, redeneert de Consumentenbond. ‘Het goede aan de pilot is dat er een poging wordt gedaan te meten wat een rechtsbijstandverzekeraar als LegalGuard voor toegevoegde waarde kan hebben. Het is de vraag of die poging slaagt, want er spelen allerlei belangen en er wordt geen duidelijke vergelijking gemaakt met de kwaliteit van de hulp die advocaten leveren.’ Als Peters zelf als consument de keuze had tussen LegalGuard en een advocaat, zou hij het wel weten: ‘Ik zou voor een gespecialiseerde advocaat kiezen, die biedt denk ik de beste waarborgen.’ ■

Het Advocatenblad heeft Achmea gevraagd om een interview met de directie van LegalGuard, maar de verzekeraar heeft dat verzoek afgewezen.

MIES WESTERVELD

ADVOCATUURLIJKE STOELENDANS IN SENAAAT

DOOR / KEES PIJNAPPELS

Eind mei kiezen de Provinciale Staten de leden van de Eerste Kamer. Zoals het er nu uitziet, telt de senaat straks vier advocaten en een handvol oud-advocaten.

Waar het aantal advocaten in de Tweede Kamer met een lampje te zoeken is (Hiddema), ziet het beeld voor de Eerste Kamer er een stuk beter uit. Weliswaar keren enkele advocaten noodgedwongen de senaat de rug toe, maar de nieuwe aanwas mag er zijn. Bekende nieuwkomer wordt Mirjam de Blécourt (1964), die recent veel media-aandacht oogstte met haar autobiografie *Vrijgevochten*. De VVD-politica annex arbeidsrechtadvocaat

is partner bij Baker McKenzie (hoofd van de Amsterdamse sectie arbeidsrecht en pensioenen) en lid van de adviescommissie arbeidsrecht van de NOvA. De Blécourt, jarenlang vaste waarde in *de Volkskrant Top 200 van invloedrijkste Nederlanders*, staat op de negende plaats van de VVD-lijst. Op basis van de verkiezingsuitslag in maart mag de VVD op twaalf zetels rekenen, waarmee de benoeming van De Blécourt nagenoeg zeker is. Ook het CDA positioneert een advocaat in de Eerste Kamer, in de persoon van Hugo Doornhof (1978). Hij is bestuursrechtadvocaat en sinds 2013 partner bij AKD Amsterdam, dat hem als autoriteit in gemeenterecht bestempelt. Daarvoor werkte hij bij Stibbe. Doornhof staat op de negende plaats van de CDA-lijst. Na een verlies van drie zetels is dat precies het aantal dat het CDA overhoudt.

Aan de linkerkant van het politieke spectrum zijn ook twee advocaten te verwelkomen. Voor GroenLinks komt Margreet de Boer (1964) in de senaat. De Boer is een relatieve nieuwkomer, aangezien ze al eens eerder vier jaar Eerste Kamerlid was. Zij werkt sinds 2014 bij Van Kempen c.s. Advocaten in Amsterdam. De Boer was van van 1989 tot 2002 verbonden aan het kantoor 'Rechtshulp voor Vrouwen', wat

later werd omgedoopt tot 'Bonnema en De Boer advocaten'. De Boer is met name gespecialiseerd in slachtofferzaken in het strafrecht en letselschaderecht. Ze is daarnaast bestuurslid van de Vereniging voor Vrouw en Recht Clara Wichmann.

De Amsterdamse advocaat Peter Nicolai neemt waarschijnlijk zitting namens de Partij voor de Dieren. Nicolai is oud-hoogleraar bestuursrecht. Hij verwierf landelijke bekendheid als advocaat van journalist Willem Oltmans en van prinses Margarita en De Roy van Zuydewijn in hun geschil met de staat.

De Eerste Kamer telt straks in de nieuwe bezitting ook nog een aantal oud-advocaten. Op de zesde plaats van de VVD-lijst, en daarmee verzekerd van een zetel, staat Micky Adriaansens (1964). Zij is directeur-bestuurder bij organisatieadviseur Twijnstra Gudde. Adriaansens was van 1991 tot 1999 advocaat bij AKD Prinsen Van Wijmen. Voor GroenLinks staat Gala Veldhoen (1971) in de startblokken. Kunstenaarsdochter Veldhoen was tien jaar lang, tot 2006, advocaat bij Kalff Katz & Koedooder Entertainment Lawyers. Sinds 2007 werkt ze bij de Rechtbank Midden-Nederland, eerst als handels- en kantonrechter, de afgelopen vijf jaar als straf- en

© Corbino

Mirjam de Blécourt

Hugo Doornhof

jeugdstrafrechter. Veldhoen is lid van Tegenlicht, een groep kritische rechters die zich inzet voor meer geld en een lagere werklast voor de rechterlijke macht. Veldhoen is getrouwd met muzikant Henny Vriente, ooit zanger-gitarist van Doe Maar. Twee andere oud-advocaten zitten al in de Eerste Kamer en blijven daar ook. Joris Backer van D66 zit nu acht jaar in de senaat en knoopt er nog een termijn aan vast. Backer (1953) was ooit in dienst bij De Brauw, werkte daarna als *legal counsel* bij Shell en Schiphol en heeft sinds 2012 een eigen *consultancy*. Ook oud-advocaat Martine Baay-Timmerman (1958) keert terug. De Blaricumse zit sinds 2017 namens 50PLUS in de Eerste Kamer. Naast advocaten en oud-advocaten herbergt de Eerste Kamer straks ook 'gewone' juristen. Meest opvallende onder hen is Paul Cliteur (1955), een van de *founding fathers* van het Forum voor Democratie. Cliteur is zowel rechtsgeleerde als filosoof en door veelvuldig optreden in de media een min of meer publieke figuur. Hij is hoogleraar Encyclopedie van de Rechtswetenschap aan de Universiteit Leiden. Voor de PvdA neemt oud-rechter Jeroen Recourt (1970) plaats op de groene bankjes. Recourt is een

oude bekende op het Binnenhof en bekend met de actuele justitiële dossiers. Tot twee jaar geleden was hij lid van de Tweede Kamer, waar hij voor de sociaal-democraten woordvoerder justitie was. Recourt werkt momenteel als mediator bij Schonewille & Schonewille. Hij is ook voorzitter van het Tuchtcollege voor de Gezondheidszorg. Ook de fractie van de ChristenUnie telt een jurist. Mirjam Bikker (1982) heeft er inmiddels een termijn opzitten, onderbroken door drie maanden bevallingsverlof, en gaat nu voor een tweede. Daarvoor was Bikker onder meer beleidsmedewerker van de CU-fractie in de Tweede Kamer. De SP laat een gevoelige veer en gaat van negen naar (waarschijnlijk) vier zetels. Met het vertrek van oud-advocaat Bob Ruers (en begin dit jaar Anneke Wezel) komt een eind aan de jarenlange vertegenwoordiging van de advocatuur in de SP-senaatsfractie. Nieuwkomer Rik Janssen is weliswaar geen advocaat, maar wel jurist. In 1998 kreeg hij een ernstig auto-ongeluk, waarna zowel zijn korte- als langetermijngeheugen bleek aangetast. Ter revalidatie studeerde hij rechten aan de Open Universiteit, waar hij in 2009 cum laude afstudeerde. Een bekende advocaat-politicus

die vertrekt uit de senaat is VVD'er Anne-Wil Duthler. Zij is oprichter van First Lawyers, een advocatenkantoor in Den Haag gespecialiseerd in ICT en recht. Duthler kwam recent in opspraak na berichten over belangenverstrengeling, onder meer van *Quote*. De advocaat heeft rectificatie geëist. De integriteitscommissie van de VVD onderzoekt de kwestie.

Dit artikel is tot stand gekomen met medewerking van Jaap-Jelle Vollaard.

Margreet de Boer

Puzzel

Op 27 mei kiezen de Provinciale Staten de 75 leden van de Eerste Kamer. De Staten zijn opnieuw samengesteld na de verkiezingen van 20 maart. Grote winnaars waren het Forum voor Democratie en GroenLinks. Belangrijkste verliezers waren SP, PVV, D66 en CDA. De verkiezingen in maart hebben ervoor gezorgd dat de regering van VVD, CDA, D66 en CU haar meerderheid in de Eerste Kamer verliest. Op basis van de voorlopige uitslag gaat de coalitie terug naar dertig zetels. Voor een meerderheid in de senaat komt ze acht zetels te kort. Een meerderheid is mogelijk met de steun van GroenLinks (negen zetels) of FvD (twaalf). De PvdA krijgt zeven zetels en is daarmee niet bij machte de coalitie aan een meerderheid te helpen. Conclusie: het wordt een razend ingewikkelde puzzel voor het kabinet-Rutte III.

GEZIEN

NIEUWE DNA-BIJBEL

Hoe cruciaal een DNA-verwantschapsonderzoek kan zijn, bleek toen de dader van de moord op Marianne Vaatstra werd opgepakt nadat achtduizend Friese mannen hun genetisch materiaal afstonden.

Logisch dat aan het fenomeen verwantschapsonderzoek een nieuw hoofdstuk is gewijd in de vijfde druk van *De Essenties van forensisch biologisch onderzoek* (Paris, 2019). Het is niet langer nodig dat de dader zelf meedoet aan het onderzoek: ook het DNA-profiel van een familielid kan de politie op het juiste spoor zetten. Het boek is sinds 2006 uitgegeven

door het Nederlands Forensisch Instituut (NFI) en wordt beschouwd als een standaardwerk voor professionals in de strafrechtketen. Voor de vijfde druk is alle informatie geactualiseerd en zijn er twee nieuwe hoofdstukken toegevoegd: behalve die over het DNA-verwantschapsonderzoek ook één over het zogeheten bloedspoorpatroononderzoek.

FLITS-FAILLISSEMENT ONTRAFELD

Het fenomeen *prepack* is zowel geliefd als omstreden.

De snelle doorstart na een faillissement was vanaf 2012 een oplossing die voorzag in een noodzaak. Insolventieadvocaten en curatoren maakten een tijd lang gretig gebruik van dit 'flits-faillissement'. Een uitspraak van het Europees Hof in juli 2017 zette echter een rem op deze toepassing. In het boek *Unpacking the pre-pack* (Celcius, 2019) bespreekt de Tilburgse promovendus Steffie van den

Bosch de voordelen en de bezwaren. Zo rekent zij uit wat het verschil is in effect tussen een klassieke doorstart en de prepackvariant. Ook gaat Van den Bosch in op het wetsvoorstel Wet continuïteit ondernemingen I: hierin krijgt de prepack een wettelijke basis en wordt geprobeerd tegemoet te komen aan de bezwaren. Heeft de prepack nog toekomst? Die vraag stelt de auteur nadrukkelijk.

JUBILEUM-BUNDEL AWB

De Awb is jarig. Per 1 januari is de invloedrijke Algemene wet bestuursrecht 25 geworden. Hoe die invloed zich sinds 1994 gemanifesteerd heeft, wordt uit de doeken gedaan in de speciale jubileumbundel *25 jaar Awb. In eenheid en verscheidenheid* (Wolters Kluwer, 2019). Uit diverse vakgebieden reflecteren 87 auteurs op de plaats en rol van deze systeemwet, onder redactie van hoogleraren Tom Barkhuysen en Bert Marseille. De bundel is onderverdeeld in zes deelthema's, waaronder 'Gebruikersperspectieven op de Awb' en 'Coherentie en concurrentie met de Awb'.

LEUGENS LEZEN

Leugens. Advocaten weten er alles van. Ze proberen fictie van werkelijkheid te scheiden, oprechtheid van manipulatie.

Geen toeval dus dat oud-advocaat en voormalig bijzonder hoogleraar advocatuur Britta Böhler in haar videocolumn op YouTube enthousiast het omvangrijke essay *Leugens Lezen* (Atlas Contact, 2019) aanbeveelt van de Deense Bettina Stangneth. 'Ze gaat dieper in op wat nu eigenlijk de kracht is van de leugen,'

zegt Böhler. 'Welke moraal zien wij als we mensen leugenaars noemen?' De aanpak van historicus en filosoof Stangneth is academisch, volgens Böhler. 'Het essay is geen afrekening met de media en hun *fake news*. Het biedt een filosofische kijk op een onderwerp dat bepalend is voor onze tijd.'

VAN ADVOCaat NAAR NOBODY

Het ene moment ben je een succesvol advocaat en columnist in het *NRC*.

Een man met een reputatie, een positie. Het andere moment word je van iemand niemand. Een *nobody*. De man van. Dit overkwam Hans Vos, schrijver van de roman *Een fantastische tijd* (Elmar B.V., 2019) Ondertitel: *Dagboek van een meereizend diplomaat*. Vos schreef ooit een column voor *NRC Handelsblad* en had een rubriek in *Esquire*. Als advocaat dwong hij via de rechter bij telecombedrijf Tele2 een schadevergoeding af van ruim drieduizend euro omdat door een storing zijn Amsterdamse kantoor een week lang telefonisch onbereikbaar was. Op het moment dat de vrouw van Vos een baan krijgt als diplomaat in Parijs, besluit hij zijn advocatenwerk op te geven en haar achterna te reizen. Op dit moment wordt hij 'de man van'. De man die thuis zit, die mee moet naar recepties, die niet weet wat hij met zijn tijd en vrijheid aan moet. Dus gaat Vos over zijn ervaringen schrijven. Het schilderen als nieuwe hobby. Over zijn non-ervaringen niet te vergeten. Zoals taartjes bakken voor het hoge bezoek. Dat doet Vos met verve, de ironie als belangrijk wapen. Een vermakelijk boek dus. En leerzaam. Voor advocaten die overwegen hun toga aan de wilgen te hangen. Om met vrouwlief mee te reizen. Of manlief.

COLUMN

DOOR / TRUDEKE SILLEVIS SMITT

Mr. X faciliteert een drugsclub

Mr. X, die voor een (ex-)cliënt een loods huurde waarin amfetamine bleek te worden geproduceerd, is geschrikt.

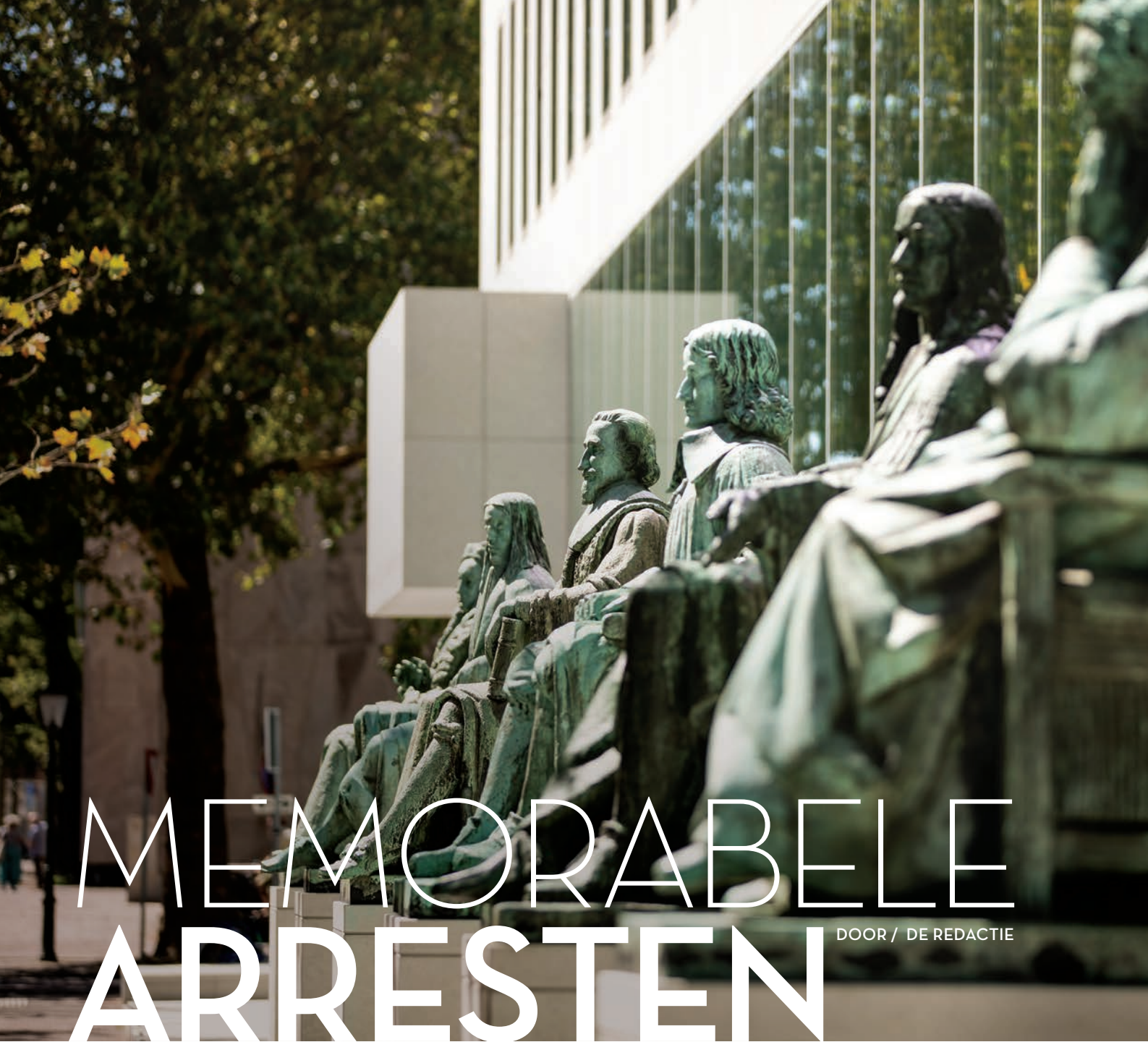
Op verzoek van een ex-client met een crimineel verleden zette mr. X zijn handtekening onder een contract voor de huur van een loods. Hij was zelf nooit in die loods geweest, hij kende de eigenaar niet en hij kreeg geen sleutel. Huur hoefde niet te worden betaald, zei de voormalige cliënt – de eigenaar van het pand was hem nog iets verschuldigd. Toen kort daarop de loods in gebruik bleek te zijn als drugsclub, kreeg mr. X het aan de stok met justitie en met de tuchtrechter. De raad van discipline vond het (in combinatie met wat gerommel met gestolen auto's en een pittig tuchtrechtelijk verleden) in juni 2018 een schrapping waard. Mr. X ging in appel, en nu is de uitspraak van het hof van discipline bekend: de schrapping is bekrachtigd (ECLI:NL:TAHVD:2018:227). Een van de verweren van mr. X was dat het ging om een gedraging in de privésfeer, die niet aan het tuchtrecht was onderworpen. Het hof haalt de vaste normen op dit punt aan: ook als een advocaat optreedt in een andere hoedanigheid, bijvoorbeeld in privé, kan het tuchtrecht blijven gelden. Als een advocaat zich gedraagt op een manier die het vertrouwen in de advocatuur schaadt, dan zal dat in het algemeen in strijd zijn met wat een behoorlijk advocaat betaamt. Privégedragingen zijn alleen van tuchtrechtelijk belang als er vol-

doende verband bestaat met de praktijkuitoefening of als de gedraging in het licht van de beroepsuitoefening absoluut ongeoorloofd moet worden geacht.

Nu mr. X handelde op instigatie van een (voormalig) cliënt en hij zich bij zijn verhoor door de politie op zijn verschoningsrecht had beroepen (en niet op zijn zwijgrecht als verdachte) zag het hof voldoende verband met de praktijkuitoefening. Mooi gevonden, maar is hier niet sprake van een gevalletje 'absoluut ongeoorloofd'? Mr. X beriep zich ook op de onschuldpresumptie: hoe kon hij tuchtrechtelijk worden gepakt terwijl helemaal niet was bewezen dat hij betrokken was geweest bij fabricage en verspreiding van verdovende middelen? Maar het tuchtrechtelijke verwijt was niet dat mr. X een strafrechtelijke misstap had begaan. Het verwijt was dat hij op zijn minst de indruk had gewekt dat hij als facilitator van criminele activiteiten had opgetreden – en dat vindt het hof dus voldoende voor schrapping.

Het lijkt erop dat mr. X uit geldgebrek handelde, en misschien onder druk is gezet – al ontkende hij dat laatst in alle toonaarden. Dat is natuurlijk extra triest, maar een kwetsbare en mogelijk chantabele advocaat – die kun je in de balie niet hebben (ECLI:NL:TAHVD:2018:227).

Op de website Advocatenblad.nl verschijnt elke woensdag een nieuwe tuchtrechtcolumn van Trudeke Silleviss Smitt.

MEMORABELE ARRESTEN

DOOR / DE REDACTIE

STRAF

Bewijs van uitbuiting

Mensenhandel is een landelijke prioriteit voor de politie, blijkt uit de 'Kamerbrief over beleidsdoelstellingen politie 2019-2022'. Het strafbaar stellen van mensenhandel is complex. Artikel 273f Wetboek van Strafvordering, dat daarop ziet, heeft betrekking op uiteenlopende vormen van mensenhandel: van prostitutie tot misstanden in arbeidsrelaties.

Met betrekking tot prostitutie heeft de Hoge Raad besloten dat uitdrukkelijk bewezen moet worden dat er sprake is geweest van omstandigheden van uitbuiting (ECLI:NL:HR:2018:1941). In deze zaak ging het om een Roemeense vrouw die op haar negentiende naar Nederland kwam om in de prostitutie te gaan werken. Ze ontmoette een man op wie ze verliefd werd. Deze man misleidde haar en bracht haar zover hem geld te geven.

De extra eis van uitdrukkelijk bewijs dat er omstandigheden moeten bestaan van uitbuiting, geldt niet voor prostitutiezaken van minderjarigen (ECLI:NL:HR:2018:1823).

Ook in het geval van mensenhandel in arbeidssituaties heeft de Hoge Raad beslist dat sprake moet zijn van uitbuiting (ECLI:NL:HR:2018:1946). In deze zaak liet de Hoge Raad de vrijspraak voor de mensenhandel in stand.

Duidelijk is dat het begrip 'uitbuiting' in arbeidssituaties van cruciale betekenis is.

Het strafmaximum voor de tewerkstelling van een illegale vreemdeling is een jaar (artikel 197b Sr); als dat gebeurt met het doel van uitbuiting is dat volgens artikel 273f Sr twaalf jaar. (SDF)

CIVIEL

Shaken baby syndroom

Hoe moet de opzetclausule in de aansprakelijkheidsverzekering voor particulieren (AVP) worden uitgelegd? Dat was de kernvraag in het arrest over het shaken baby syndroom (ECLI:NL:HR:2018:601). Een vader had zijn langdurig huilende baby met kracht door elkaar geschud waardoor het kind blijvend hersenletsel opliep. De vader werd strafrechtelijk veroordeeld, maar kreeg geen straf opgelegd, onder meer omdat hij leed aan een psychiatrische stoornis en daardoor sterk verminderd toerekeningsvatbaar was. In een rechtszaak voor de burgerlijke rechter vorderde de moeder dat de aansprakelijkheidsverzekeraar van de vader de schade zou vergoeden die haar zoon door het letsel leed. De verzekeraar verweerde zich hiertegen met een beroep op de opzetclausule in de aansprakelijkheidsverzekering van de vader. De Hoge Raad besloot de contractuele bepaling zelf uit te leggen, omdat 'de clausule van groot belang is bij de afwikkeling van schadevoorvallen'. De Hoge Raad oordeelde dat het opzet van de verzekerde gericht moet zijn op diens gedraging en niet op het daardoor veroorzaakte gevolg. Daarnaast heeft de Hoge Raad belang gehecht aan de betekenis die de AVP in het maatschappelijk verkeer heeft, namelijk het bieden van bescherming aan de aansprakelijke persoon en aan het slachtoffer. De Hoge Raad stelde vast dat het door elkaar schudden van de baby een opzettelijke gedraging van de vader was. De opzetclausule mocht in dit geval toch niet worden toegepast vanwege de maatschappelijke functie van de AVP en de bijzondere omstandigheden van het geval, waaronder de sterk verminderde toerekeningsvatbaarheid van de vader. De moeder kon dus, ondanks de opzetclausule, voor haar zoon schadevergoeding krijgen van de aansprakelijkheidsverzekeraar van de vader. (FM)

De Hoge Raad streeft naar betere bekendheid bij een groter publiek. Het instituut vindt dat belangrijk omdat de uitspraken bepalend zijn voor de vorming van het recht. Om dat te onderstrepen, zijn in het jaarverslag de belangrijkste arresten opgenomen. In vogelvlucht de 'toppers' van 2018.

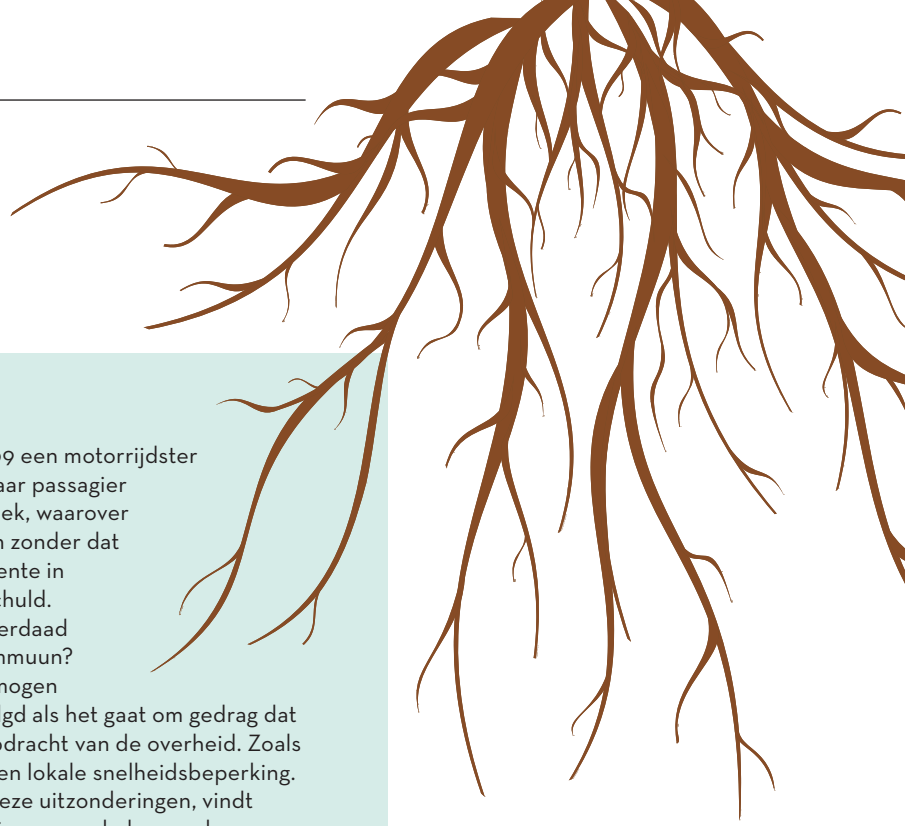
CIVIEL

Loon na ontslag?

Wie heeft er 'gelijk'? De kantonrechter of het gerechtshof? Hoe moet de Hoge Raad oordelen: naar de letter of naar de geest van de wet? Deze dilemma's speelden bij het arrest (ECLI:NL:HR:2018:1209) over een bijzondere ontslagzaak. Een werknemer van een drukkerij werd op staande voet ontslagen nadat hij zonder toestemming boeken had meegenomen. Volgens de kantonrechter was het ontslag niet terecht en moest het loon van de werknemer doorbetaald worden. Het hof oordeelde anders: het ontslag was terecht en de werknemer kreeg geen loon uitbetaald over de anderhalf jaar tussen het ontslag en de uitspraak van het hof toen de arbeidsovereenkomst eindigde.

De Hoge Raad spreekt zich uit over de doorbetaling van het loon. Volgens het oude ontslagrecht een simpele klus. Wanneer het hof beslist dat het ontslag wetmatig is, dan eindigt de arbeidsovereenkomst automatisch op de dag van ontslag. Maar sinds 2015 geldt de Wet werk en zekerheid, die anders luidt. Als de kantonrechter het ontslag ongeldig verklaart, blijft het arbeidscontract doorlopen tot het in hoger beroep wordt beëindigd. Wat is wijsheid volgens de Hoge Raad? De keuze valt bewust op een maatschappelijk pragmatische uitkomst. Het doorbetalen van loon is 'onbevredigend'. Daarom maakt de Hoge Raad gebruik van een andere passage in de nieuwe wet: na ontslag op staande voet kan 'redelijkerwijs geen enkele voortzetting' verwacht worden. Zo prevaleert de geest van de wet. (SD)

STRAF

Opstaande boomwortels

Op de Nieuweweg in Maarssen verliest op 31 maart 2009 een motorrijdster de macht over het stuur en verongelukt dodelijk. Ook haar passagier komt om. Oorzaak: opstaande boomwortels in het wegdek, waarover bij de gemeente diverse klachten waren binnengekomen zonder dat ingrijpen volgde. Reden voor de rechtbank om de gemeente in 2012 te veroordelen tot een boete wegens dood door schuld. Is de gemeente in deze zaak (ECLI:NL:HR:2018:236) inderdaad strafrechtelijk aansprakelijk of is zij daarvoor juridisch immuun? Volgens het Pikmeer-arrest van de Hoge Raad uit 1998 mogen decentrale overheden niet strafrechtelijk worden vervolgd als het gaat om gedrag dat alleen kan worden uitgevoerd door een ambtenaar in opdracht van de overheid. Zoals het verlenen van een vergunning. Of het invoeren van een lokale snelheidsbeperking. Het plegen van onderhoud aan de weg valt niet onder deze uitzonderingen, vindt de Hoge Raad. Het feitelijke onderhoud van wegen kan immers ook door anderen worden uitgevoerd. Daarmee is het niet-naleven van de zorgplicht tot wegonderhoud door de gemeente strafbaar en kunnen lokale bestuurders die verantwoordelijk zijn voor de dood van anderen door de strafrechter vervolgd worden. (SD)

BELASTING

STRAF

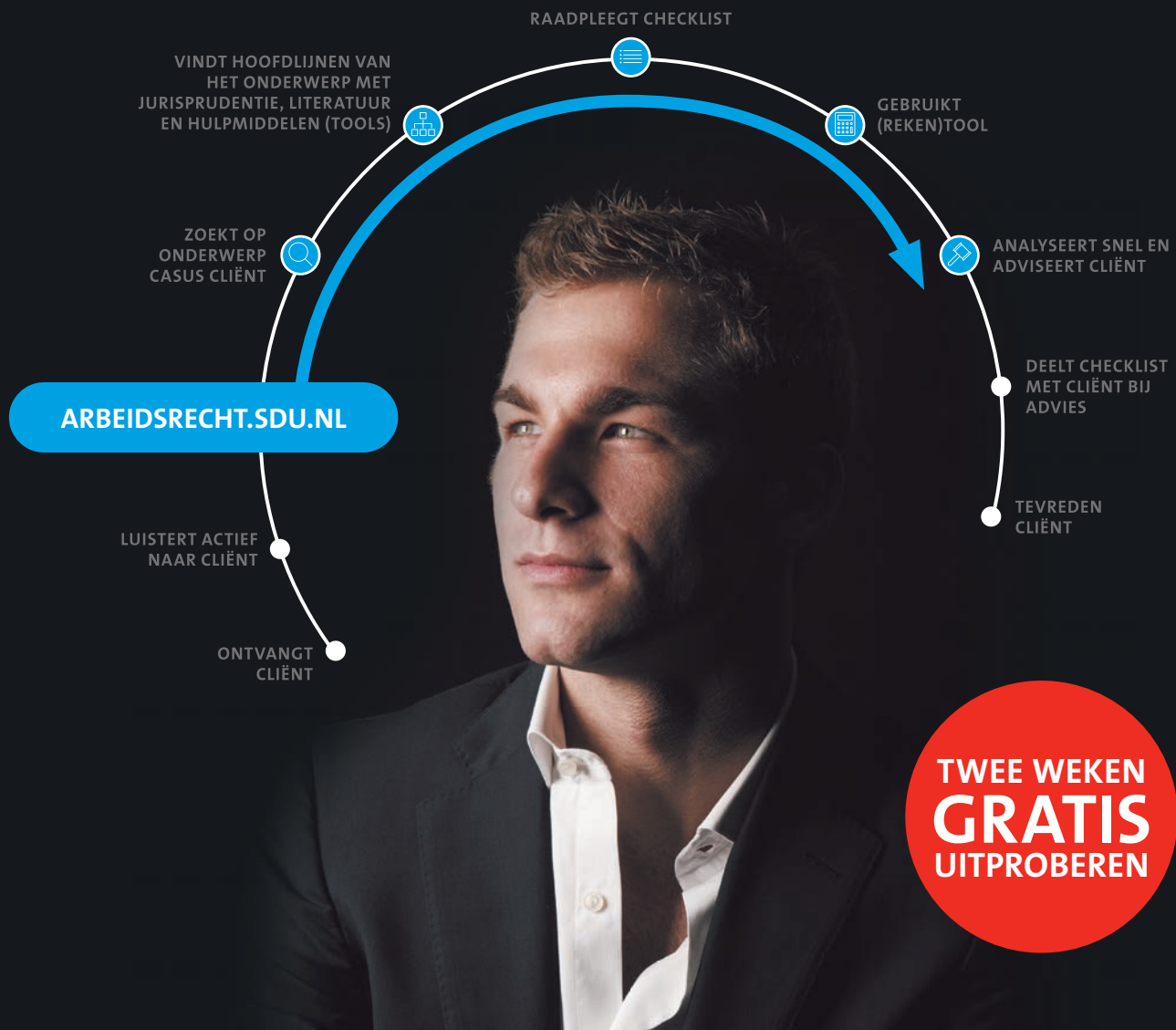
Wraking

De Hoge Raad moest in 2018 oordelen over meerdere wrakingsverzoeken. Wrakingsverzoeken dienen zorgvuldig te worden behandeld, vindt de Hoge Raad. 'Maar dat hoeft niet in de weg te staan aan een voortvarende behandeling van manifest kansloze verzoeken. Dat laatste is niet alleen van belang met het oog op de voortgang van de behandeling van de zaak, maar ook omdat dergelijke wrakingsverzoeken ook zelf in de publieke opinie kunnen bijdragen aan het ontstaan van twijfels over de onpartijdigheid van de rechtspraak. Daar is niemand mee gebaat.' In de eerste zaak (ECLI:NL:HR:2018:1413) benadrukt de Hoge Raad dat het gesloten stelsel van rechtsmiddelen in strafzaken meebrengt 'dat een rechterlijke (tussen)beslissing als zodanig nimmer grond kan vormen voor wraking: wraking is geen verkapt rechtsmiddel. De wrakingskamer komt geen oordeel toe over de juistheid van de (tussen)beslissing noch over het verzuim te beslissen.' Volgens de Hoge Raad zijn er gevallen van misbruik of van al te onbezonnen gebruik van de wrakingsprocedure. De wet biedt in die situaties aanknopingspunten om onnodig tijdverlies te voorkomen, oordeelt de Hoge Raad in het tweede arrest (ECLI:NL:HR:2018:1770). 'Een ongemotiveerd wrakingsverzoek kan niet worden aangemerkt als een wrakingsverzoek in de zin van artikel 512 Wetboek van Strafvordering (Sv) en kan door de wrakingskamer buiten behandeling worden gelaten. Dat geldt ook voor een verzoek dat blijkt geeft van evident misbruik van het wrakingsmiddel.' (FM)

Toetsing op grondrechten

Veel van de verzoeken in belastingzaken bij de Hoge Raad om te worden beschermd in grondrechten zijn zonder succes. Uit twee arresten in 2018 blijkt dat de nationale rechter wel degelijk bescherming biedt tegen inbreuken op grondrechten. Eén van de zaken (HR 6 april 2018, ECLI:NL:HR:2018:511) draaide om een belanghebbende die op 31 januari 2013 zijn hele vermogen belegde in aandelen van SNS Reaal. Een dag later onteigende de staat de aandelen om de bank van een ondergang te redden. De man raakte zijn hele vermogen kwijt. De belastinginspecteur rekende voor de waarde van zijn vermogen het bedrag van enkele tonnen dat de man op 1 januari nog ter beschikking had. Door de belastingheffing raakte het besteedbare inkomen van de man onder de armoedegrens. De man startte een juridische procedure. Volgens het hof leidde de belastingheffing tot een individuele en buitensporige last en was er daarmee sprake van artikel 1 van het Eerste Protocol (EP) bij het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de fundamentele vrijheden (EVRM). Het hof bepaalde het inkomen uit box 3 op een twaalfde van het feitelijke inkomen op dat moment. De staatssecretaris van Financiën stelde beroep in cassatie in bij de Hoge Raad. Volgens hem was er geen sprake van een individuele en buitensporige last. De Hoge Raad verwierp dit beroep. In het tweede arrest (HR 8 juni 2018, ECLI:NL:HR:2018:846) besliste de Hoge Raad de verhuurderheffing ten aanzien van een belanghebbende buiten toepassing te laten. Personen die meer dan tien huurwoningen verhuren, moeten zo'n heffing betalen. Als personen gezamenlijk eigenaar zijn van een huurwoning, geldt als eigenaar degene die de WOZ-beschikking toegestuurd krijgt. Volgens de Hoge Raad is de uitkomst van de verhuurderheffing voor de belanghebbenden willekeurig en maakt dat een onaanvaardbare inbreuk op het discriminatieverbod in de mensenrechtenverdragen. (SDF)

Hoge werkdruk en weinig tijd? Wij helpen u versnellen!

TWEE WEKEN
GRATIS
UITPROBEREN

Sdu Arbeidsrecht: Denkt mee met de arbeidsrechtjurist en -advocaat

Werk efficiënter én nauwkeuriger:

- Navigeer eenvoudig door de thematische onderwerpen met verwijzingen naar relevante jurisprudentie, commentaren en wet- en regelgeving
- Gebruik voorbeelddocumenten als basis of stel vragen op aan de hand van flowcharts en checklists
- Schets snel complexe theorieën, kom sneller tot conclusies en voorkom onnodig werk
- Link informatie aan een bepaald dossier en voorkom dubbel werk
- Inclusief JAR, TAP en Sdu Commentaren

Vraag nu **GRATIS** een proefabonnement aan via
www.sdu.nl/kennismaken

Sdu

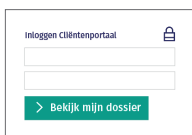
oprecht
de beste
keuze

Realiseer meer declarabele uren als advocatenkantoor.

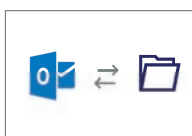
Ontdek de 3 redenen waarom al meer dan 20.000 advocaten & juristen in Europa werken met Kleos:

- **Alles-in-1 software voor uw advocatenkantoor.**
Dossierbeheer, tijdschrijven, facturatie en boekhouding in één.

- **Cliëntenportaal**
Communiceer sneller met cliënten via het online cliëntenportaal, beveiligd conform NOvA richtlijnen.

- **E-mailintegratie Outlook**
Sla mailcorrespondentie automatisch op in dossiers

Probeer Kleos nu 3 maanden gratis en vrijblijvend.

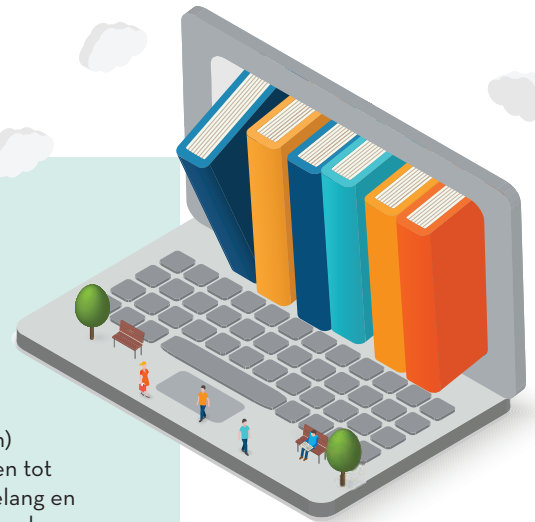
Ga naar www.wolterskluwer.nl/kleos om uw proefperiode aan te vragen.

BELASTING

Digitale relevante stukken moeten worden overgelegd

De Hoge Raad boog zich in 2018 ook over vraagstukken die met de voortschrijdende digitalisering van doen hebben. In dit arrest (ECLI:NL:HR:2018:672) hield de Hoge Raad zich bezig met de vraag of een database van de Belastingdienst met daarin informatie over kinderopvangtoeslagen en gastouders valt aan te merken als een op de zaak betrekking hebbend stuk dat door de inspecteur geheel moest worden overgelegd. De Hoge Raad oordeelde dat niet alleen fysieke (papier) stukken, maar ook in elektronische vorm vastgelegde gegevens kunnen behoren tot dat soort stukken. Dat geldt volgens de Hoge Raad alleen voor zover ze van belang en raadpleegbaar zijn met het oog op de aan de orde zijnde zaak. En dat was hier volgens de Hoge Raad het geval.

In een andere zaak (ECLI:NL:HR:2018:1319) stond de vraag centraal of de inspecteur taxatiedossiers moest overleggen. Deze dossiers lagen ten grondslag aan de onderbouwing van de waarde van een onroerende zaak. De Hoge Raad besliste dat de inspecteur gehouden was zowel de taxatiedossiers als de schermafdrukken van de WOZ-beschikking over te leggen. (SDF)

VIERDE KAMER

VIERDE KAMER

Discutabel gedrag

Een advocaat dient een verzoekschrift tegen uithuiszetting in. Dit verzoek rammelt echter aan alle kanten: op het verzoek staat als schuldhulpverlener een bank die van niks blijkt te weten. De handtekening van de cliënt ontbreekt en is vervangen door een anoniem exemplaar. Reden voor de behandelend rechter om hierover te klagen bij de president van de Rechtbank Rotterdam. Deze meldt het onzorgvuldig gedrag bij de regionaal deken. Tegen die melding komt op zijn beurt de advocaat in het geweer. In zijn klacht stelt de advocaat dat de president haar geheimhoudingsplicht geschonden heeft. De Hoge Raad (ECLI:NL:HR:2018:2197) brengt daar tegenin dat het toezicht van de deken op de integriteit en kwaliteit van de advocatuur van groot belang is, zowel voor de rechtzoekende als het rechtsbestel. Meldingen van rechters over onzorgvuldig gedrag zijn daarbij essentieel: zij zijn 'bij uitstek' in de positie om dit gedrag waar te nemen. Daarom kan het voor een rechter noodzakelijk zijn om aan de deken toch vertrouwelijke gegevens te verstrekken. Ergo: dit deel van de klacht is ongegrond. Wel gegrond acht de Hoge Raad de grief van de advocaat dat deze gehoord had moeten worden over de klacht die hij eerder bij het gerechtshof had ingediend. Dit was ten onrechte niet gebeurd. (SD)

Andermaal wraking

In 2018 heeft de vierde kamer twee 'belangwekkende' uitspraken gedaan. Een daarvan was een verzoek om alle leden van de strafkamer te wraken (ECLI:NL:HR:2018:2397). Het wrakingsverzoek was gericht tegen de werkwijze van de Hoge Raad, waarin drie of vijf raadsheren (de zetel) een zaak beslissen, maar de overige leden van een kamer (de reservisten) deelnemen aan de beraadslaging over die zaak. Volgens de Hoge Raad is de rol van de reservisten beperkt tot rechtskundige bijdragen aan de discussie. 'Die bijdragen zijn noodzakelijk om ervoor te zorgen dat de rechtspraak van de Hoge Raad consistent is.' De Hoge Raad merkt in zijn beslissing de rol van reservisten aan als bemoeienis met de zaak. 'Dat betekent dat wraking van reservisten mogelijk is, indien de rechterlijke onpartijdigheid in het geding is. Degene die wraking van raadsheren verzoekt, moet feiten en omstandigheden stellen die zwaarwegende aanwijzingen opleveren voor het oordeel dat deze raadsheren een vooringenomenheid koesteren of dat de hiervoor bestaande vrees objectief gerechtvaardigd is. De door verzoekster in deze zaak gestelde feiten en omstandigheden rechtvaardigen dat oordeel niet,' zo oordeelde de Hoge Raad. 'Het feit dat reservisten een juridische bijdrage kunnen leveren aan de bespreking van een zaak door de zetel, betekent niet dat die reservisten of de leden van die zetel partijdig zijn of dat angst daarvoor gerechtvaardigd is.' (FM)

NIEUW

Handboek Caribisch Staatsrecht beschrijft op systematische en overzichtelijke wijze het staatsrecht van Aruba, Curaçao en Sint Maarten en van de BES-eilanden Bonaire, Sint Eustatius en Saba.

Prof. dr. Arjen van Rijn

9789462900950 | 1e druk | 2019

915 pagina's | € 80,00

Bestel vandaag nog uw exemplaar via
www.boomjuridisch.nl

BUITENLANDSE BALIE

SEKSUELE
INTIMIDATIE IN DE
ADVOCATUUR

De International Bar Association (IBA) presenteert op 15 mei in Londen een wereldwijd onderzoek naar seksuele intimidatie en pesten in de advocatuur.

Aangespoord door de #metoo-beweging heeft de IBA ongeveer zeven-duizend *legal professionals* in meer dan 130 landen gevraagd naar hun ervaringen. De resultaten van het *landmark report* worden uit de doeken gedaan op een persconferentie in Londen en aansluitend besproken op een congres in het Schotse Edinburgh. Op grond van voorlopige uitkomsten die een halfjaar geleden op een IBA-congres in Rome werden gedeeld, is de verwachting dat het onderzoek het nodige stof doet opwaaien. De helft van alle vrouwelijke advocaten zegt gepest te zijn op de werkvloer. Een derde van de advocates is seksueel lastiggevalen. Mannen zijn in mindere mate slachtoffer. Een op de drie mannelijke advocaten is gepest, een op de vijftien seksueel geïntimideerd. Pesten en seksuele intimidatie leiden slechts zelden tot maatregelen. Tachtig procent van de gevallen wordt niet gemeld, meestal uit angst voor schade aan de carrière of andere represailles. In die gevallen dat er wel aan de bel werd getrokken, leverde het zelden iets op. In ongeveer driekwart van de gevallen bleef de dader ongestraft. Het merendeel van de slachtoffers besluit uiteindelijk zelf het heil elders te zoeken.

DE BEROEPSCOACH

DOOR / ALEXANDRA GERNY

Gezonde stress

Vaak hoor ik mensen zeggen dat stress goed is – dat het je aanspoort, je creatief maakt, je prestaties verbetert. Dat is helemaal waar. Mensen die langer thuis zitten, weten dat. Als je zeeën van tijd hebt, doe je uren over een klusje dat je normaal in een kwartier afhandelt. Dus ja, gezonde stress is goed. Maar er zit een grens aan. Als de spanning te lang duurt, te groot is of op de verkeerde manier ingezet wordt, ontstaan er problemen.

Hoe weet je wanneer stress problematisch wordt? Hoe weet je dat je zelf moet opletten of dat je je medewerkers minder onder druk moet zetten? Een aantal overwegingen kunnen helpen.

Ten eerste is het belangrijk te weten dat niet iedereen stress even goed kan hanteren. Sommige mensen worden in tijden van druk juist creatief en productief. Anderen raken verlamd of schieten hectisch in actie, waardoor er weinig nuttigs meer uit hun handen komt. Dat doen ze niet omdat ze niet willen, maar omdat ze niet anders kunnen. Zeggen dat ze zich niet zo moeten aanstellen of dat ze beter hun best moeten doen, werkt averechts. De druk neemt daardoor nog meer toe. Dus: als je zelf of je collega of medewerker stress minder goed kan hanteren, moet je daar rekening mee houden door druk weg te halen.

Ten tweede kun je veel beter omgaan met druk als er ook rustmomenten zijn. Maak tussendoor even een korte wandeling of klets wat met je collega. Sta dat ook je medewerker toe. Ga weg van je bureau om te lunchen,

neem af en toe een micropauze van een paar minuten. De tijd die je in pauzes investeert, verdien je snel terug doordat je daarna efficiënter werkt en minder fouten maakt. Zorg ook voor vrije tijd waarin je kunt herstellen en waarin je lichaam de kans krijgt stresshormonen zoals cortisol en adrenaline weer af te bouwen.

Het helpt bovendien als je de signalen van ongezonde stress kent, zodat je op tijd kunt handelen. Heb jij of heeft een van je collega's of medewerkers last van

- slechte of onrustige slaap,
 - vermoeidheid ondanks voldoende nachtrust,
 - een opgejaagd gevoel, piekeren,
 - een kort lontje,
 - geluid, drukte, licht of andere prikkels slecht kunnen verdragen,
 - slechtere concentratie, meer fouten maken,
 - groeiende tegenzin tegen het werk,
 - vaker ziek zijn,
- dan is het tijd om te handelen. Bij een of twee symptomen pas je kleinere punten aan in je manier van werken en pauzeren, en/of in de vorm en inhoud van je werk. Als er meer symptomen spelen, dan raad ik je aan om snel actie te ondernemen, omdat de kans op uitval groter wordt. Bespreek het zo mogelijk open in je team of met je collega's of leidinggevende en zoek interne of externe hulp. Als je er op tijd bij bent, kun je het probleem relatief gemakkelijk en snel oplossen.

PS: heb je vragen over werk, stress, leiderschap of samenwerking waarop je in deze rubriek antwoord wilt hebben? Mail je vraag naar info@gerny.nl.

Richtlijn auteursrecht mogelijk wolf in schaapskleren

DOOR / MARAL VAN BRANDWIJK & BAUKE VAN LAARHOVEN

Het Europees Parlement besloot dit voorjaar tot aanscherping van het auteursrecht. Een stap vooruit, betogen IE-advocaten Maral van Brandwijk en Bauke van Laarhoven-Severs. Niettemin waarschuwen ze voor ‘collateral damage’: censuur ligt op de loer.

Je probeert voor de derde keer een video te uploaden naar YouTube maar dat lukt steeds niet. Internetverbinding: check. De benodigde upload-stappen: check. Content video: check. Toch werkt het vermaledijde ding niet. Het uploaden van de video wordt namelijk geblokkeerd door YouTube. Een voorstel die afkomstig zou kunnen zijn uit een ver totalitair regime, maar niet uit Nederland. Toch is dit wat eraan lijkt te komen.

Op 26 maart ging het Europees Parlement akkoord met verscherping van het Europees auteursrecht, met name met betrekking tot het online verspreiden van auteursrechtelijk beschermd materiaal. Ondanks het verweer vanuit de ‘superkapitalisten’ (vgl. Google), stemde het Europees Parlement vóór het aannemen van het voorstel van een nieuwe richtlijn ‘Auteursrecht in de Digitale

Eengemaakte Markt’ (‘de Richtlijn’). De Richtlijn beoogt bij te dragen aan de werking van de interne markt, het verzekeren van een adequate bescherming voor rechthebbenden en het vergemakkelijken van de vereffening van hun rechten. Het Europees Parlement overweegt (vgl. Toelichting), dat het auteursrecht behoefte heeft aan aanpassing naar nieuwe (technologische) ontwikkelingen, zoals de opkomst van de grote internetplatforms die gebruikmaken van auteursrechtelijk beschermde werken en die op grote schaal openbaar maken. Daarbij is het vooral het recht op effectieve rechtsbescherming, niet het recht op intellectuele eigendom zelf, dat aandacht behoef. Hoe moet de ‘kleine’ maker zo’n groot platform effectief aanspreken?

Met name artikel 13 uit de Richtlijn lijkt te reageren op deze behoefte. Dat artikel gaat over het gebruik door

een ‘aanbieder van diensten’ van beschermde, door gebruikers geüploade werken. Een aanbieder, meer concreet een onlineplatform, wordt gezien als een tussenpersoon, die het mogelijk maakt dat een inbreuk door een gebruiker van de diensten plaatsvindt.

Het onlineplatform was al geïdentificeerd als een mogelijke actor in inbreukzaken. Volgens artikel 14 Richtlijn inzake elektronische handel, geïmplementeerd in artikel 26d Auteurswet, kan een onlineplatform bijvoorbeeld een verplichting worden opgelegd om materiaal dat geplaatst is door een gebruiker weg te halen wanneer zij bewust wordt gemaakt van de inbreuk (‘notice and take down’). Er bestaat onder deze wet echter géén aansprakelijkheid voor het onlineplatform wanneer deze geen daadwerkelijke kennis had van de inbreuk.¹ Artikel 15 E-Commerce

Directive verbiedt lidstaten daarentegen om een algemene verplichting voor onlineplatforms in te voeren om alle content te monitoren.

Artikel 13 verplicht onlineplatforms om veel strikter om te gaan met auteursrechtelijk beschermd werk. Daarbij gaat het enkel om de grote platforms, waar 'grote hoeveelheden werken' worden geüpload door gebruikers. Volgens artikel 13 zullen maatregelen, zoals het gebruik van effectieve technologieën voor herkenning van inhoud, passend en evenredig zijn. Denk bijvoorbeeld aan content identificatie technologie; een uploadfilter. Deze technologie lijkt echter haaks te staan op wat verboden was in artikel 15 E-Commerce Directive.²

In deze bijdrage gaan we nader in op enkele (doch niet uitputtend) voor- en nadelen van artikel 13. De andere bepalingen uit de Richtlijn laten we in dit artikel buiten beschouwing. In het laatste ontwerp van de Richtlijn zijn de bepalingen van artikel 13 overigens geschaard onder artikel 17, maar – omdat er steeds over artikel 13 is gesproken – houden we in dit artikel daaraan vast.

VOORDELEN

Rechthebbers klagen al geruime tijd over misbruik van beschermde content door onlineplatforms. Artikel 13 komt hen tegemoet. Het doel van dat artikel is immers de positie van Europese auteurs en uitvoerend kunstenaars in de digitale omgeving te verstevigen door hun (rechts)positie tegenover onlineplatforms te versterken.

Wij zijn van mening dat het artikel zeker bijdraagt aan versteviging van

het recht op intellectueel eigendom, een bijdrage levert aan het dichten van het 'value gap' en de rechtspositie van de rechthebbende versterkt.

Recht op intellectuele eigendom

Onlineplatforms dienen op grond van artikel 13 actief maatregelen te nemen om te voorkomen dat op hun platforms auteursrechtelijk beschermde content wordt geplaatst. Het artikel zorgt daarmee voor een versteviging van het intellectueel eigendomsrecht, althans de bescherming daarvan.

Poging om de 'value gap' te dichten

Artikel 13 pakt ook het gapende gat aan tussen de hoge financiële opbrengsten voor de onlineplatforms uit de exploitatie van de content enerzijds, en de achterblijvende financiële compensatie voor de rechthebbers op de content anderzijds. De onlineplatforms worden door het artikel immers gedwongen beschermde content te weren of bijvoorbeeld licenties af te sluiten.

Recht op effectieve rechtshandhaving

Online platforms kunnen zich door artikel 13 bovendien niet meer verschuilen achter hun gebruikers. Zij zijn voortaan zelf verantwoordelijk en aansprakelijk voor de content op hun platforms. Hierdoor hoeven de rechthebbers niet meer achter de gebruikers aan, maar kunnen zij direct (ook) het betrokken online platform aanspreken. Daarmee wordt het voor hen een stuk eenvoudiger om hun rechten te handhaven. Samenvattend zal artikel 13 online-

platforms dwingen om hun beleid omtrent de exploitatie van beschermde content op hun platforms ingrijpend te herzien. De reactieve houding ('notice and take down') zal waarschijnlijk plaats gaan maken voor een proactieve houding ('checks and control'). En dat is een groot voordeel, in ieder geval voor de rechthebbers van beschermde content.

NADELEN

Maar aan een proactieve houding met 'checks and control' door onlineplatforms kleven ook (flinke) potentiële nadelen. Voor onlineplatforms zelf, maar misschien nog meer voor de burger/consument.

Onlineplatforms klagen vooral over de extra verantwoordelijkheden en bijbehorende kosten. De vraag is echter of dat terecht is, want artikel 13 is alleen van toepassing op grotere onlineplatforms. Zij beschikken veelal al over content identificatie technologie (vgl. Google en Facebook) en kunnen de kosten doorgaans prima dragen. Veel belangrijker is de vraag wat de voorafgaande toetsing, in de praktijk veelal door content identificatie technologie, op de langere termijn gaat betekenen voor de burger/consument. Wij zien een mogelijke inperking van (grond)rechten, een gevaar op censuur en vragen ons af of de techniek (op dit moment al) wel voldoende in staat is om dit voldoende te voorkomen.

Inperking (grond)rechten

Artikel 13 kan leiden tot een inperking van (grond)rechten, zoals de vrijheid van meningsuiting en de internet-/informatievrijheid. De verscherping wordt in bepaalde kringen ►

daarom gezien als zeer omstrede en als inperking van het recht op vrijheid van meningsuiting.³ De vrees is dat onlineplatforms terughoudend worden met wat wel en niet geplaatst kan worden om boetes en represailles te ontlopen. Als een onlineplatform namelijk te weinig gedaan heeft om de inbreuk te voorkomen, is het immers aansprakelijk als ware het de inbreukmaker zelf.

Mogelijkerwijs dat niet alleen onlineplatforms terughoudender worden ten aanzien van plaatsing van content, maar ook de gebruikers zelf. Zeker indien onlineplatforms gebruikersaccounts gaan sanctioneren of zelfs opheffen, als een gebruiker meerdere malen geblokkeerde content heeft aangeboden. Men zal immers niet snel diens zorgvuldig opgebouwde account willen riskeren. Daarbij vragen wij ons af of gebruikers de moeite zullen nemen om te klagen dat hun geüploade content is geblokkeerd. De kans is reëel dat men primair zal denken dat een dergelijk klagemechanisme ingesteld is voor de rechthebbenden en niet (ook) voor gebruikers wier content door een online platform in hun ogen onterecht als ongeoorloofd is beschouwd.

Gevaar op censuur

Het lijkt een vrijwel onmogelijke opgave om met een oneindige groep rechthebbende licenties overeen te komen. Beschermd content moet geweerd worden en uploadfilters zullen een belangrijke rol innemen. Echter, heiligt het doel dit middel wel? Een uploadfilter werkt tot op zekere hoogte om inbreukmakende content te weren. Maar hoe hoog is de prijs? De kans is groot dat ook content waar geen rechten op zitten, blijft steken in een filter en op die wijze wordt gecensureerd. Bovendien is het de vraag of hiermee niet de poort wordt opengezet om ook bepaalde meningen te gaan filteren oftewel censureren (vgl. Rusland).

Technisch haalbaar?

Filters leiden waarschijnlijk tot 'collateral damage'. Helemaal op het gebied van de uitzonderingen, zoals parodieën en karikaturen. Hoe voorkom je dat die onnodig worden geweerd? Zijn filters in staat om ten aanzien van bijvoorbeeld parodieën de nuances en juridische fitnesses te onderscheiden? Wij denken dat de algoritmes hier op dit moment en in de nabije toekomst nog onvoldoende toe in staat zijn, waardoor 'false blocks'

niet kunnen worden uitgesloten. Samenvattend kan artikel 13 ertoe leiden dat onlineplatforms overgaan tot maatregelen die neerkomen op een inperking van het recht op informatievrijheid of zelfs censuur.

CONCLUSIE

Artikel 13 is dus enerzijds zeker een aanwinst voor rechthebbenden van beschermd content. Anderzijds vormt het artikel helaas wel een potentieel gevaar voor de vrijheid van informatie en zelfs een mogelijke opmaat naar censuur.

De komende tijd zal blijken hoe het speelveld zich ontwikkelt. De Lidstaten hebben twee jaar de tijd om de Richtlijn te implementeren. Dat zal gelet op alle kritieken geen 'mission accomplished' zijn. Maar de ontwikkelingen laten wel al zien dat een gezonde(re) toekomst voor auteursrechten op het internet evenmin een 'mission impossible' is. ■

Maral van Brandwijk is verbonden aan Van As Advocaten in Den Bosch. **Bauke van Laarhoven-Severs** heeft haar eigen praktijk in Kaatsheuvel (Severs Advocatuur). Beiden zijn advocaat Intellectuele Eigendom.

NOTEN

- 1 HvJ EU 9 december 2010, C-324/09 (*L'Oréal/eBay*).
- 2 S. Kulk, 'De Aansprakelijkheid van Platforms voor Auteursrechtinbreuken', *IER* 2017-6(62), p. 5.
- 3 Liberties, 'Het is niet te laat om de online vrijheid van meningsuiting in Europa te redden! Doe nu mee met onze campagne,' 28 juni 2018, www.liberties.eu.

Locatie Arnhem
Akkerwindstraat 1
6832 CR Arnhem
(026) 750 28 89

Locatie Apeldoorn
Loolaan 37
7314 AB Apeldoorn
(055) 579 55 77

info@omgangshuis.nl • www.omgangshuis.nl

HET OMGANGSHUIS
van Tugra

PREJUDICIËLE VRAGEN OVER HET INTERVENIËREN IN DE CONTACTREGELINGEN TUSSEN KIND EN OUDERS BEANTWOORD

DOOR / ALEXANDRA BARENSSEN
& JILL VAN DEN HEUVEL

De Hoge Raad heeft bepaald dat gecertificeerde instellingen rechterlijk vastgestelde contactregelingen tussen ouder en kind niet zomaar opzij mogen schuiven. Advocaten Alexandra Barendsen en Jill van den Heuvel vragen zich af wat dit betekent voor de veiligheid van kinderen als er met spoed moet worden ingegrepen.

Op 14 december 2018 heeft de Hoge Raad¹ naar aanleiding van prejudiciële vragen van de Rechtbank Den Haag uitspraak gedaan over de uitleg van en verhouding tussen de artikelen 1:263, 1:264, 1:265f en 1:265g Burgerlijk Wetboek (BW).² De Hoge Raad verduidelijkt met deze uitspraak wanneer een gecertificeerd instelling³ (hierna: GI) een contactregeling⁴ tussen een kind en zijn ouders kan bepalen of wijzigen door middel van een schriftelijke aanwijzing, en wanneer daartoe een verzoek moet worden ingediend bij de kinderrechtter. Het arrest roept evenwel ook de vraag op of de kindbeschermingsketen nog wel (effectief) kan interveniëren wanneer de veiligheid van het kind door de geldende contactregeling in gevaar komt. In deze bijdrage wordt kort ingegaan op hetgeen de Hoge Raad heeft bepaald, hoe de lagere rechtspraak daar tot nu toe mee om is gegaan en wat dit mogelijk betekent voor de praktijk.

DE PREJUDICIËLE VRAGEN

De Rechtbank Den Haag had te oordelen over een zaak waarin de

voorzieningenrechter in 2016 een contactregeling had vastgesteld tussen een minderjarige en haar vader. Drie maanden later is de minderjarige onder toezicht gesteld van een GI. In dat kader heeft de GI een verzoek tot wijziging van de contactregeling ingediend. Tegelijkertijd heeft de GI een schriftelijke aanwijzing aan de vader gegeven, waarbij is bepaald dat de door de voorzieningenrechter vastgestelde omgangsregeling per direct wordt opgeschort totdat de kinderrechtter uitspraak heeft gedaan over het wijzigingsverzoek. De vader is het hier niet mee eens. Hij dient bij de rechtbank een verzoek in tot het vervallen verklaren van de schriftelijke aanwijzing en verzoekt de kinderrechtter daarbij met spoed te bepalen dat de schriftelijke aanwijzing wordt geschorst totdat de kinderrechtter heeft beslist over zijn inleidende verzoek. Deze casus raakt aan meerdere vraagstukken waarover onduidelijkheid bestaat in de rechtspraak, waardoor de kinderrechtter bij beschikking van 29 maart 2018 de Hoge Raad heeft verzocht om – vrij vertaald – de volgende prejudiciële vragen te beantwoorden:

1) Zijn de overwegingen van de Hoge Raad 25 april 2014⁵ onverkort van toepassing op de bevoegdheid van de GI om de contacten te beperken middels schriftelijke aanwijzingen, zoals opgenomen in het huidige artikel 1:265f BW?

2) Hoe verhoudt artikel 1:265g BW, op grond waarvan een GI de kinderrechtter kan verzoeken om een contactregeling vast te stellen of te wijzigen, zich tot de bevoegdheid van de GI tot het zelfstandig – zonder tussenkomst van een kinderrechtter – geven van schriftelijke aanwijzingen met betrekking tot het beperken van het contact zoals opgenomen in artikel 1:265f j° 1:263 BW, indien een ondertoezichtstelling gepaard gaat met een uithuisplaatsing?

3) Kan een GI middels een schriftelijke aanwijzing zelfstandig een eerdere rechterlijke beschikking inzake een contactregeling wijzigen, en zo ja, onder welke omstandigheden?

4) Wanneer een kinderrechtter een door de GI gegeven schriftelijke aanwijzing vervallen verklaart, en (ambtshalve) een andere contactregeling daarvoor in de plaats stelt, kan wijziging van deze contactregeling

ex artikel 1:265g BW dan alleen via de kinderrechter worden bewerkstelligd of is de GI bij een wijziging van omstandigheden bevoegd om de contactregeling opnieuw aan te passen middels een schriftelijke aanwijzing?

5) Is de mogelijkheid om de tenuitvoerlegging van een schriftelijke aanwijzing ex artikel 1:264 BW te schorsen een maatregel waarover de kinderrechter – al dan niet analoog aan de artikelen 800, derde lid en 809, derde lid, Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Rv) – een spoedbeslissing kan nemen, zonder betrokkenen van tevoren te horen?

DE ANTWOORDEN

Hoge Raad 25 april 2014: niet onverkort van toepassing

Met de eerste prejudiciële vraag wordt een oordeel gevraagd over de toepasselijkheid van een eerdere uitspraak van de Hoge Raad van 25 april 2014. Kort gezegd heeft de Hoge Raad destijds bepaald dat de bevoegdheid tot het geven van schriftelijke aanwijzingen met betrekking tot het contact in het kader van de uithuisplaatsing, analoog kon – en zelfs moest – worden toegepast in situaties waarbij alleen sprake was van een ondertoezichtstelling en de contacten tussen de minderjarige en de niet-verzorgende ouder met gezag moesten worden beperkt.⁶ Redengevend was de ruimere rechtsbescherming die deze analoge toepassing bood. Dit standpunt wordt nu door de Hoge Raad losgelaten. Waarom? Met de inwerkingtreding van de Wet Herziening Kinderbeschermingsmaatregelen is het niet langer alleen mogelijk om een contactregeling via de kinderrechter te *wijzigen*, maar kan een contactregeling op verzoek van de GI ook door de kinderrechter worden *vastgesteld*. De Hoge Raad stelt dat, gelet op de invoering van artikel 1:265g BW, in het kader van een ondertoezichtstelling (zonder uithuisplaatsing) de contacten niet langer middels een schriftelijke aan-

wijzing kunnen worden beperkt. De mogelijkheid om via een schriftelijke aanwijzing de contacten te beperken, is daarmee beperkt tot het geval waarin een ondertoezichtstelling geïmplementeerd gaat met een uithuisplaatsing.

Schriftelijke aanwijzing kan een rechterlijke beschikking niet opzijzetten

Het voorgaande sluit ook aan bij het antwoord op de tweede prejudiciële vraag, namelijk dat een GI de contacten alleen kan beperken middels een schriftelijke aanwijzing ex artikel 1:265f BW als 1) sprake is van een uithuisplaatsing en 2) er nog niet eerder een rechterlijke uitspraak over een contactregeling is gedaan.

De Hoge Raad overweegt bij de beantwoording van de derde en vierde prejudiciële vraag dat een GI een rechterlijke beschikking niet door een schriftelijke aanwijzing aan de kant kan zetten. Die bevoegdheid heeft de GI ook niet als een minderjarige uit huis wordt geplaatst, *nadat* de kinderrechter eerder al een contactregeling heeft vastgesteld. Een uithuisplaatsing wordt door de Hoge Raad kennelijk niet gezien als een (gewijzigde) omstandigheid die rechtvaardigt dat de GI – zonder tussenkomst van de kinderrechter – de contactregeling kan begrenzen. De GI heeft evenmin de bevoegdheid om via een schriftelijke aanwijzing, bij wijze van tijdelijke maatregel, de contactregeling te beperken, in afwachting van een uitspraak van de kinderrechter op een wijzigingsverzoek ex artikel 1:265g lid 1 BW. De rechten van ouders en de minderjarigen worden volgens de Hoge Raad beter beschermd als de GI wordt verplicht een gewenste wijziging van de contactregeling ter toetsing voor te leggen aan de kinderrechter. Niet alleen doordat er dan een rechterlijke toetsing is, maar ook omdat de GI het initiatief moet nemen om het oordeel van de kinderrechter te vragen. Dit is anders bij de schriftelijke aanwijzing,

want dan moeten de ouders namelijk zelf actie ondernemen om deze te laten toetsen door een kinderrechter. Kort en goed: een door de kinderrechter vastgestelde contactregeling kan niet op andere wijze worden gewijzigd dan door middel van een expliciet verzoek van de GI tot wijziging van de contactregeling op grond van artikel 1:265g BW.

Schorsing schriftelijke aanwijzing; zonder te horen?

Tot slot stelt de Hoge Raad dat de wet geen bijzondere regels bevat voor de beslissing tot schorsing van een schriftelijke aanwijzing. Een beslissing tot schorsing van een schriftelijke aanwijzing kan dan ook worden aangemerkt als een voorlopige voorziening ex artikel 223 Rv, zodat de belanghebbenden voorafgaand aan de beslissing dienen te worden gehoord. De kinderrechter kan evenwel – op grond van spoedeisendheid van het schorsingsverzoek, en gelet op de ernst van de aan het verzoek ten grondslag gelegde feiten – van deze hoofdregel afwijken. Dat betekent dat de kinderrechter in voorkomende gevallen alsnog met spoed voorlopig op het schorsingsverzoek kan beslissen, zonder belanghebbenden vooraf te horen. Bij de verdere inhoudelijke behandeling dient de kinderrechter het schorsingsverzoek nader te beoordelen en zijn oordeel dienaangaande zo nodig te heroverwegen of nader te motiveren.

DE UITWERKING IN DE PRAKTIJK

Inmiddels zijn er een aantal uitspraken gedaan waarin de overwegingen van de Hoge Raad zijn meegenomen. De lijn van de Hoge Raad dat een schriftelijke aanwijzing een vastgestelde contactregeling niet opzij kan zetten, is door de Rechtbank Limburg eveneens van toepassing verklaard op een contactregeling die met wederzijds goedvinden tot stand is gekomen, en is neergelegd ►

in een proces-verbaal. Deze contactregeling heeft als minimale ondergrens voor het contact te gelden en kan alleen met een verzoek ex artikel 1:265g BW worden gewijzigd, aldus de rechtbank.⁷ Wanneer een contactregeling is vastgelegd in een rechterlijke beschikking, kan de GI volgens de Rechtbank Noord-Holland een schriftelijke aanwijzing geven, zolang hierin geen inhoudelijke wijzigingen staan opgenomen en de rechterlijke beschikking hiermee niet opzij wordt gezet. Een schriftelijke aanwijzing waarin is opgenomen dat een ouder zich moet houden aan een rechterlijke uitspraak over de contactregeling kan dan ook in stand kan blijven. De GI krijgt veelal de opdracht om de door de kinderrechter op hoofdlijnen vastgestelde contactregeling nader in te vullen. De GI kan ter uitvoering en invulling van een dergelijke rechterlijke beschikking, details (zoals de invulling van de overdrachtsmomenten) dus neerleggen in een schriftelijke aanwijzing.⁸ Maar wat als er een co-ouderschapsregeling is vastgesteld in een beschikking en de GI een machtiging tot uithuisplaatsing van de kinderen bij de vader verzoekt wegens ernstige aanhoudende zorgen bij de moeder? Met dit vraagstuk zag de kinderrechter in Amsterdam zich geconfronteerd. De kinderrechter onderstreept de zorgen en verleent de machtiging tot uithuisplaatsing, maar stelt dat bij de uitvoering van de machtiging uithuisplaatsing rekening dient te worden gehouden met het arrest van de Hoge Raad. Uit dit arrest valt volgens de kinderrechter op te maken dat wanneer een GI ook een door de rechter vastgestelde contactregeling wenst te begrenzen, de GI hiertoe een specifiek verzoek moet indienen bij de rechtbank. Dit brengt volgens de kinderrechter met zich dat – ondanks de verleende machtiging tot uithuisplaatsing – de bij eerdere beschikking bepaalde co-ouderschapsregeling dient te worden hervat en dat de GI een verzoek tot wijziging ex artikel 1:265g BW moet indienen als zij van

mening is dat de contactregeling moet worden gestaakt of begrensd.⁹

WAT LEERT DIT ONS?

De Hoge Raad heeft geprobeerd de onduidelijkheid in de rechtspraak weg te nemen door te verduidelijken wanneer een GI bij het bepalen van een contactregeling gebruik dient te maken van een schriftelijke aanwijzing en wanneer daartoe een wijzigingsverzoek moet worden ingediend bij de kinderrechter. De Hoge Raad heeft een adequate rechtsbescherming hoog in het vaandel staan. Hierom wordt door de Hoge Raad het initiatief om de contactregeling door een kinderrechter te laten toetsen zo veel mogelijk bij de GI belegd. Het is voor de praktijk belangrijk om scherp voor ogen te houden of sprake is van een door de kinderrechter vastgestelde contactregeling, op welke wijze hierin wordt geïntervenieerd door een GI en of dit een inhoudelijke wijziging van de contactregeling of een nadere invulling betreft. De vraag is evenwel gerechtvaardigd of de kinderbeschermingsketen nog effectief kan ingrijpen, in het bijzonder waar dit met spoed dient te gebeuren. Uit de uitspraak van de Hoge Raad volgt namelijk niet welke middelen de GI ten dienste staan wanneer direct ingrijpen in een on-

veilige contactregeling noodzakelijk is. Immers, een spoeduitspraak biedt geen uitkomst en de wet voorziet niet in een spoedregeling voor het wijzigen of schorsen van een door de rechter vastgestelde contactregeling.¹⁰ Ook de Raad voor de Kinderbescherming kan in deze situaties niet (met spoed) ingrijpen, aangezien hij geen wettelijke bevoegdheid heeft om een verzoek tot wijziging van de contactregeling in te dienen.¹¹ Hoewel het zeker is toe te juichen dat de Hoge Raad oog heeft voor de rechtsbescherming van ouders, is het niet minder belangrijk dat de kinderbeschermingsketen voortvarend, en zo nodig direct, kan ingrijpen als de veiligheid van kinderen dit vraagt. De Hoge Raad lijkt aldus onvoldoende rekening te hebben gehouden met de mogelijkheden die de wet (niet) biedt, in die gevallen waar acuut intervenieren in onveilige contactregelingen door de kinderbeschermingsketen in het belang van het kind noodzakelijk is. ■

Alexandra Barendsen is advocaat bij Wybenga advocaten, **Jill van den Heuvel** is advocaat in dienstbetrekking bij Jeugdbescherming Regio Amsterdam.

NOTEN

- 1 Hoge Raad 14 december 2018, ECLI:NL:HR:2018:2321.
- 2 Deze bepalingen zijn per 1 januari 2015 gewijzigd, met de inwerkingtreding van de Wet Herziening Kinderbeschermingsmaatregelen.
- 3 Een gecertificeerde instelling is een rechtspersoon die in het bezit is van een (voorlopig) certificaat en die een kinderbeschermingsmaatregel of jeugdreclassering uitvoert, zie artikel 1.1 Jeugdwet.
- 4 Hieronder wordt verstaan een verdeling van de zorg- en opvoedingstaken of een regeling inzake de uitoefening van het recht op omgang.
- 5 Hoge Raad 25 april 2014, ECLI:NL:2014:1019.
- 6 De uitspraak zag op de bevoegdheid van de toenmalige Bureaus Jeugdzorg (die per 1 januari 2015, met de invoering van de Jeugdwet, zijn verworpen tot gecertificeerde instellingen) op grond van artikel 1:263a BW, de voorloper van het huidige artikel 1:265f BW.
- 7 Rechtbank Limburg, 10 januari 2019, ECLI:NL:RBLIM:2019:1140.
- 8 Rechtbank Noord-Holland, 30 januari 2019, ECLI:NL:RBNHO:2019:746.
- 9 Rechtbank Amsterdam, 21 januari 2019, ECLI:NL:RBAMS:2019:809.
- 10 Vergelijk artikelen 800, derde lid en 809, derde lid, Rv waarin een uithuisplaatsing wel met spoed – zonder het horen van belanghebbenden – kan worden uitgesproken.
- 11 Zulks met uitzondering van artikel 1:242a BW waarin de Raad voor de Kinderbescherming bij partnerdoding de bevoegdheid heeft om om een (wijziging/ontzegging van een) omgangsregeling te verzoeken.

ERVAREN ADVOCaat

BIJ AMBITIEUS ADVOCATENKANTOOR NABIJ CENTRUM ALKMAAR

Ben jij een ervaren advocaat en gewend om zelfstandig te werken? Wil jij je ambities waarmaken binnen een klein team met een informele werksfeer? Dan zijn wij op zoek naar jou!

Ter uitbreiding van onze maatschap zoeken wij een nieuwe collega die het leuk en uitdagend vindt om onze kantoorformule verder te ontwikkelen.

Wij richten ons op meerdere rechtsgebieden waaronder het arbeidsrecht, familierecht en strafrecht.

Wij zoeken

- ✓ Een ervaren advocaat
- ✓ Liefst met een eigen, lopende praktijk
- ✓ Een advocaat met ervaring op het gebied van strafrecht is een pre

Ben je geïnteresseerd of heb je vragen over de vacature?

Neem contact met ons op via 072 - 502 44 00 of stuur direct je cv met motivatiebrief naar gf.degraaf@alcmaria-advocaten.nl. Sollicitaties worden strikt vertrouwelijk behandeld.

www.alcmaria-advocaten.nl

BERGH STOOP & SANDERS

ADVOCATEN

BERGH STOOP & SANDERS ZOEKT
EEN MEDEWERKER VOOR DE
SECTIE ONDERNEMINGSRECHT.

Wij hebben een internationaal cliëntenbestand, dat varieert van grote (beursgenoteerde) ondernemingen tot kleinere bedrijven. Wij begeleiden hen bij fusies, overnames, joint ventures en herstructureringen en zijn op vele niveaus betrokken bij de governance verhoudingen tussen rechtspersoon enerzijds en haar organen en stakeholders anderzijds. Wij procederen regelmatig bij de Ondernemingskamer. De relatie met onze cliënten is gebaseerd op intensieve en persoonlijke contacten.

Voor deze vacature zijn wij op zoek naar een advocaat met de nodige M&A ervaring, bij voorkeur in een internationaal gerichte praktijk.

Indien u geïnteresseerd bent, kunt u uw cv en motivatie mailen naar scholten@berghstoop.com. Voor vragen kunt ook telefonisch contact opnemen met Caspar Scholten (020 620 22 88).

www.berghstoop.com
<https://www.berghstoop.com/vacatures/>
<https://www.linkedin.com/company/bergh-stoop-&-sanders/>

VACATURES

ADVOCATENBLAD

Wilt u goede kandidaten om uw team te versterken? Plaats uw vacature dan in het Advocatenblad. Het vakblad met het beste bereik onder de doelgroep.

- plaatsing op vacatureladder website
- doorplaatsing in online nieuwsbrief
- bonusoptie Contentkey + analytics
- toegesneden opmaak via onze vormgevers (print/online/Contentkey-uiting)

Als u inhoud en kwaliteit zoekt

bel of mail Capital Media Services
024 - 360 77 10 of mail@capitalmediaservices.nl

ADVOCATENBLAD.NL

Koerier nodig?

Supersnel transport binnen héél Nederland!
Vestigingen in Den Haag, Zoetermeer en Delft!

Bel gratis 0800 - 389 58 54
of kijk op www.skippy.nl

- Koeriersdiensten direct van A naar B
- Speciale tarieven
- Gespecialiseerd in aanbestedingen
- Ritten kunnen via de site worden aangevraagd
- Speciale projecten!

Snel inzicht in een juridisch vraagstuk met de boeken uit de reeks **Korte introducties**

Kernregelgeving gebruik digitale patiënten- gegevens

Een korte introductie

R.P. Wijne

NIEUW

Boomjuridisch

Kijk op www.boomjuridisch.nl voor een overzicht van alle delen

LAWYERS FOR LAWYERS

Symbool van vervolgde advocaten

DOOR / TATIANA SCHELTEMA

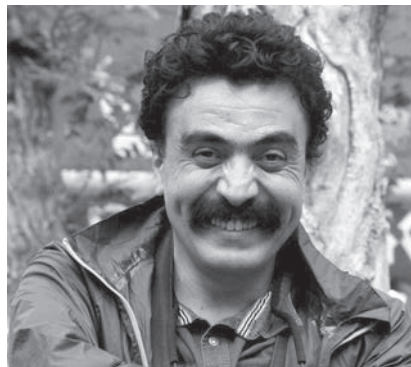
De L4L Award 2019 gaat naar de Turkse advocaat Selçuk Kozağaçlı. Hij kan hem niet zelf ophalen: de voorzitter van de inmiddels verboden Vereniging van Progressieve Advocaten (ÇHD) werd op 20 maart veroordeeld tot elf jaar en drie maanden cel vanwege 'lidmaatschap van een terroristische organisatie.'

‘Waarde collega’s,’ begon Selçuk Kozağaçlı op 16 oktober 2016 zijn toespraak voor de orde van advocaten van Ankara. ‘Laten we het over belangrijke dingen hebben. Weet u dat gevangenen in Ankara en door het hele land – rechters, aanklagers, militairen, politiemensen en zelfs gewone burgers die aan de Gülenbeweging worden gelinkt – systematisch worden gemarteld? Tot nu toe brachten ze ons weinig goeds, ik heb zelfs een lijst van mensen die mij persoonlijk problemen hebben bezorgd. Maar hoe zit het met hún vrienden? Waarom houden jullie je mond?! Zij die samen met hen baden: jullie vrienden worden nu in de gevangenis verkracht, op politiebureaus worden hun nagels uitgetrokken. Ik heb mensen gezien die een darmoperatie hebben moeten ondergaan omdat er op politiebureaus en gevangenissen voorwerpen in hun anus waren gebracht.’

Het getuigde, op dat moment, van grote moed om aandacht te vragen voor het lot van de Gülenisten, op wie een ware heksenjacht was geopend omdat president Erdoğan hen verantwoordelijk hield voor de mislukte coup in de zomer van 2016. Iedereen die het voor ze opnam, kon ervan uitgaan ook zelf in de problemen te komen.

HONGERSTAKING

Een jaar later gebeurde dat ook. Onderweg naar een vergadering met andere dekens werd Kozağaçlı door politiemannen in een busje geduwd en afgevoerd. In de week erop werden nog eens negentien advocaten van het sociaal kantoor waar hij werkte, gearresteerd. Het kantoor zou een onderafdeling zijn van de op marxistisch-leninistische leest geschoeide Revolutionaire Volksbevrijdingspartij (DHKP-C) die te boek staat als een terroristische organisatie. Voor hetzelfde feit was hij in 2013 ook al aangeklaagd, samen met veertien andere advocaten van de Vereniging van Progressieve Advocaten (ÇHD) waar Kozağaçlı voorzitter van is. De ÇHD werd in de nasleep van de mislukte coup verboden, maar de zaak loopt nog.

Selçuk Kozağaçlı

In de tweede zaak opereerden de rechters voortvarender: na een jaar eenzame opsluiting – waarin zijn vader ziek werd; hij mocht hem niet opzoeken, maar wel, geboeid, de begrafenis bijwonen – werd begin september 2018 een zitting gepland, die Kozağaçlı en zijn medeverdachten aanvankelijk alleen via een videoverbinding zouden mogen bijwonen. Kozağaçlı protesteerde daartegen door in hongerstaking te gaan, waarop de rechters overstap gingen.

Maar eerst was er nog een zitting in de eerste zaak. ‘Tijdens die zitting in Istanbul was hij sterk vermagerd, hij kon met moeite op één been staan,’ vertelt de Utrechtse advocaat Dunder Gürses, die de zaak sinds 2014 als proceswaarnemer volgt. ‘Toch voerde hij uitgebreid het woord. Hij vertelde de voorzitter dat hij achterliep, en dat

hij in de andere zaak zou worden veroordeeld: volgende week is er zitting en dan gaan ze ons straffen opleggen. Wat gaat u dan met deze zaak doen?’ Kozağaçlı kreeg gelijk, al duurde het nog een halfjaar: op 20 maart werd hij veroordeeld tot elf jaar en drie maanden cel.

ONVERSCHROKKEN

Door zijn onverschrokkenheid geniet Kozağaçlı respect van alle Turkse advocaten, zegt Gürses. ‘Ongeacht of het een politieke zaak is. Hij maakt ook geen onderscheid tussen politieke kleur.’

Die eigenschap bepaalde ook de keuze van de jury van de L4L Award, vertelt jurylid Egbert Myjer. Voor de oud-rechter bij het Europees Hof voor de Rechten van de Mens representeert Kozağaçlı ook alle andere Turkse advocaten die worden vervolgd, simpelweg omdat ze hun werk doen. ‘In een land dat gebukt gaat onder een staatsgreep vraagt hij consequent aandacht voor de *Rule of Law*, om dingen te blijven doen zoals het hoort, en daarom krijgt hij straf. Maar toch gaat hij door.’

Kozağaçlı werd voorgedragen voor de L4L-Award door de European Democratic Lawyers (EDL) waarvan hij ook lid is.

Grievens: het blijft oppassen geblazen

DOOR / JAN WOUTER ALT

Waar moet de opsteller van een memorie van grieven op letten?

Alle gronden die de appellant aanvoert ten betoge dat de bestreden uitspraak behoort te worden vernietigd. Naar vaste rechtspraak van de Hoge Raad moeten die als grieven worden aangemerkt, zo oordeelde de Hoge Raad in het Wertenbroek-arrest.¹ Dit jaar wees de Hoge Raad twee arresten waarin het grievensstelsel nog eens op de kaart worden gezet.²

In de eerste zaak herhaalt de Hoge Raad de regel uit het Wertenbroek-arrest. De Hoge Raad voegt daaraan toe dat die gronden behoorlijk in het geding naar voren moeten zijn gebracht, zodat zij voldoende kenbaar zijn voor de appelrechter en de wederpartij, die immers moet weten waartegen zij zich heeft te verweren. De enkele vermelding in de memorie van grieven dat de appelland het geschil in volle omvang aan de appelrechter wenst voor te leggen, is niet voldoende om aan te nemen dat een door de appelland niet vermeld geschilpunt, naast andere wel door de appelland nader omliggende bezwaren in hoger beroep opnieuw aan de orde werd gesteld, tenzij dit voor de wederpartij kenbaar was.³

De Hoge Raad voegt in de tweede uitspraak daaraan toe dat de appelland de voor vernietiging aangevoerde gronden niet uitdrukkelijk hoeft aan te duiden als (al dan niet genummerde) 'grief'. Wel moeten die behoorlijk naar voren zijn gebracht in het geding, zodat zij voldoende

kenbaar zijn voor de rechter en voor de wederpartij. Die laatste moet immers kunnen weten waartegen zij zich in de procedure in hoger beroep heeft te verweren.⁴ De wijze waarop de geïntimeerde, respectievelijk de verweerder in hoger beroep, de inhoud van dat stuk, blijkens zijn reactie daarop heeft begrepen, kan mede een rol spelen bij de uitleg van de memorie van grieven of het appelverzoekschrift.

PRAKTIJK

Wat betekent deze jurisprudentie voor de praktijk en waar moet de opsteller van een memorie van grieven dan op letten? Zoals blijkt uit deze uitspraken mag het hof zich in beginsel niet beperken tot die klachten waar het predicaat 'grief' boven staat. Het hof zal ook moeten ingaan op klachten die in de inleiding voorafgaand aan de grieven staan. Dat maakt het risico op een onwelwillende lezing door het hof des te groter. Zoals de twee uitspraken hiervóór duidelijk maken, is het redresseren van het missen van on-

benoemde grieven in cassatie binnen zekere grenzen mogelijk, maar niet gegarandeerd.

De opsteller van een memorie van grieven moet zich er dan ook van bewust zijn dat klachten die als grief zijn aan te merken voldoende kenbaar zijn. In beginsel zouden die zo veel mogelijk binnen het cluster 'grievens' moeten worden geformuleerd. In dat kader verdient het altijd aanbeveling om de rechtsoverwegingen te benoemen waartegen wordt opgekomen en er ook voor te waken dat daarbij geen essentiële overwegingen worden gemist. Waar immers een wederpartij nog kan terugvallen op de devolutieve werking van het hoger beroep, moet een appellerende partij, gelet op de twee-conclusieleer van artikel 347 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Rv), het in beginsel doen met het door de grieven omsloten debat.

Jan Wouter Alt is cassatieadvocaat bij Alt Kam Boer advocaten in Den Haag en redacteur van dit blad.

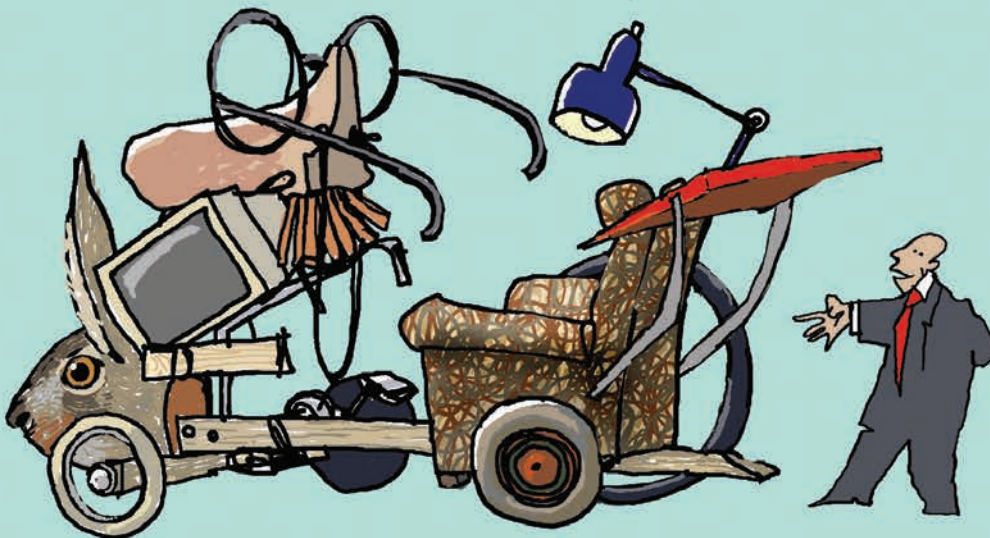
NOTEN

- 1 HR 19 juni 2009, ECLI:NL:HR:2009:BI8771, NJ 2010/154 m.nt. H.J. Snijders.
- 2 HR 1 februari 2019 ECLI:NL:HR:2019:137 en HR 5 april 2019 ECLI:NL:HR:2019:505.
- 3 De Hoge Raad verwijst naar HR 5 december 2003, ECLI:NL:HR:2003:AJ3242, rov. 3.4.1, en HR 3 februari 2006, ECLI:NL:HR:2006:AU8278, rov. 4.3.
- 4 De Hoge Raad verwijst naar HR 3 februari 2006, ECLI:NL:HR:2006:AU8278, rov. 4.3; HR 19 juni 2009, ECLI:NL:HR:2009:BI8771, rov. 2.4.1 en HR 1 februari 2019, ECLI:NL:HR:2019:137, rov. 3.3.2.

KRONIEKEN

ARBEIDSRECHT VENNOOTSCHAPSRECHT

Kijk nou, hier staat ie!
De wet voorkoming ongewenste zeggenschap
bedenk tijd bestuur. Razendsnel tot
stand gekomen. Wij zijn a-pe-trots!

INHOUD

Kroniek Arbeidsrecht

- 69** Ontslaggronden en herplaatsingsverplichting
- 71** Transitievergoeding
- 72** Billijke vergoeding
- 73** Ontslag op staande voet en recht op loon
- 73** Procesrecht
- 74** Kwalificatievraag
- 75** #metoo
- 75** Vakantiedagen
- 76** Wet- en regelgeving
 - 76** Wet arbeidsmarkt in balans
 - 76** Compensatieregeling transitievergoeding
 - 76** Uitvoeringsregels UWV
 - 76** Over- en meerwerk

Kroniek Vennootschapsrecht

- 77** Richtlijn aandeelhoudersbetrokkenheid
- 78** Bestuur en toezicht rechtspersonen
- 78** Wet omzetting aandelen aan toonder
- 78** Bescherming
- 80** Bestuurdersaansprakelijkheid en onbekendheid rechtsregel
- 80** Executie pandrecht op aandelen en statutaire blokkeringsregeling
- 81** Afgeleide schade
- 82** Aansprakelijkheid bij onterechte faillissementsaanvraag
- 83** Modernisering ondernemingsrecht

Je weet 't lie?
We vergoeden elk geweldig
overuur in het dienstverband met
drie extra vrije uren na werktijd.
Zijn riante regeling tref
je nergens anders...

COLOFON

Publicatiedatum 7 mei 2019

99e jaargang

Het *Advocatenblad*, het blad voor de Nederlandse advocatuur, verschijnt 10 keer per jaar en wordt uitgegeven door Boom juridisch. De van de Nederlandse orde van advocaten onafhankelijke redactie stelt de inhoud samen.

Hoofdredacteur

Kees Pijnappels

Samenstelling

Nathalie Gloudemans-Voogd

Advocaat-redactieleden

Jan Wouter Alt, Aldert van der Bent, Yola Geradts, Karol Hillebrandt, Jack Linssen, Robert Malewicz, Coline Norde, Christiane Verfuurden, Paulien Willemsen, Rogier Wolf

Beeldredactie

Charlotte Helmer

Illustraties

Floris Tilanus

Vormgeving

Textcetera, Den Haag

Correctie

Sandra Braakmann

Druk

Wilco, Amersfoort

Citeerwijze

Adv.bl. 2019-4, Kroniek Arbeidsrecht, p.
Adv.bl. 2019-4, Kroniek Vennootschapsrecht, p.

Aan dit nummer werkten mee

Nadia Adnani, Rik Analbers, Karol Hillebrandt, Christiaan Overman, Bas Visée

Redactionele bijdragen

Bijdragen kunnen naar redactie@advocatenorde.nl. Per 500 woorden leveren deze 1 opleidingspunt op. De redactie heeft het recht bijdragen in te korten. De redactie is telefonisch bereikbaar op nummer 070 - 335 35 70.

Boom juridisch

Selma Soetenhorst-Hoedt (uitgever)

Bureau van de orde

Neuhuyskade 94, 2596 XM Den Haag, postbus 30851, 2500 GW Den Haag, info@advocatenorde.nl, 070-335 35 35, helpdesk: helpdesk@advocatenorde.nl, 070-335 35 54.

Abonnementen

De abonnementsprijs bedraagt € 240 per jaar (excl. btw, incl. verzendkosten). Een abonnement biedt u naast de gedrukte nummers tevens het online-archief vanaf 2001 én een e-mailtendering. Kijk op www.advocatenblad.nl voor meer informatie en het afsluiten van een abonnement. Abonnementen kunnen op elk gewenst tijdstip ingaan en worden stilzwijgend verlengd, tenzij het abonnement schriftelijk wordt opgezegd. Na afloop van het eerste abonnementsjaar dient u rekening te houden met een

opzegtermijn van één maand. Kijk op www.tijdschriften.boomjuridisch.nl voor meer informatie. Wilt u een abonnement afsluiten of heeft u vragen? Neem dan contact op via klantenservice@boomdenhaag.nl of via telefoonnummer 070-330 70 33.

Adreswijzigingen

Boom juridisch via klantenservice@boomdenhaag.nl of via telefoonnummer 070-330 70 33. Adreswijzigingen van advocaten: adres@advocatenorde.nl.

Media-advies

Maarten Schuttél

Advertentiedeelname

Capital Media Services B.V., Staringstraat 11, 6521 AE Nijmegen
Tel. 024 - 360 77 10, mail@capitalmediaservices.nl

Behoudens door de Auteurswet gestelde uitzonderingen, mag niets uit deze uitgave worden vervaelvoudigd of openbaar gemaakt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteur(s), redacteur(en) en uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten of onvolkomenheden. Het al dan niet op verzoek van de redactie aanbieden van artikelen aan het *Advocatenblad* impliceert toestemming voor openbaarmaking en vervaelvoudiging t.b.v. de (elektronische) ontsluiting van (delen van) het *Advocatenblad* in enige vorm.

KRONIEK ARBEIDSRECHT

Het afgelopen jaar heeft de Hoge Raad een groot aantal arresten gewezen op het gebied van de Wet werk en zekerheid. De Kroniek staat dan ook voor een belangrijk deel in het teken van deze uitspraken. Aan bod komen onder meer arresten over de ontslaggronden, de transitievergoeding en de billijke vergoeding, de loonbetalingsverplichting na een ontslag op staande voet en een aantal procesrechtelijke aspecten. Voorts wordt aandacht besteed aan rechtspraak over #metoo en de uitspraken van het Europese Hof van Justitie over het vervallen van vakantiedagen. Tot slot bespreken wij een aantal relevante ontwikkelingen in wet- en regelgeving.

DOOR / KAROL HILLEBRANDT, CHRISTIAAN OBERMAN EN NADIA ADNANI

ONTSLAGGRONDEN EN HERPLAATSINGSVERPLICHTING

In het ANWB-arrest (HR 13 juli 2018, ECLI:NL:HR:2018:1212) heeft de Hoge Raad op een aantal punten duidelijkheid gegeven over de toepassing van de a-grond (bedrijfs-economisch ontslag). De ANWB had besloten het bedrijfsonderdeel Media te reorganiseren vanwege de slechte financiële resultaten van dat specifieke bedrijfsonderdeel. Als gevolg van de reorganisatie is de arbeidsovereenkomst met een content-beheercoördinator beëindigd. De werknemster klaagde in cassatie dat de bedrijfseconomische noodzaak ten onrechte is beoordeeld op basis van (uitsluitend) de financiële situatie van het bedrijfsonderdeel Media. De werknemster vond dat gekeken had moeten worden naar de financiële situatie van de ANWB als geheel. Centraal in de discussie stond artikel 3 van de Ontslagregeling. Daarin is bepaald dat als een onderneming deel uitmaakt van een groep, voor de beoordeling van de bedrijfseconomische noodzaak uitsluitend moet worden gekeken

naar de onderneming waarbinnen de arbeidsplaatsen vervallen. De werknemster vond dat de ANWB geen beroep kon doen op deze bepaling omdat het bedrijfsonderdeel Media geen zelfstandige juridische entiteit vormde. De Hoge Raad passeert dat argument. De Hoge Raad stelt voorop dat de Ontslagregeling dient te worden aangemerkt als recht in de zin van artikel 79 Wet op de rechterlijke organisatie (RO). Vervolgens overweegt de Hoge Raad dat de toelichting op artikel 3 weliswaar geschreven lijkt voor de situatie dat elke onderneming in een afzonderlijke rechtspersoon wordt gedreven, maar dat de ratio van de regeling ook kan opgaan als binnen één rechtspersoon bepaalde zelfstandige bedrijfsonderdelen kunnen worden onderscheiden. De ANWB mocht voor de bedrijfseconomische noodzaak dus uitsluitend naar het bedrijfsonderdeel Media kijken. Een ander punt van discussie betrof de herplaatsingsverplichting. De werknemster stelde dat haar functie van contentbeheercoördinator gedeeltelijk was teruggekomen in de

nieuwe functie van themaredeacteur. Partijen waren het erover eens dat beide functies niet uitwisselbaar waren. Op grond van artikel 9 van de Ontslagregeling en de 'Uitvoeringsregels ontslag om bedrijfseconomische redenen' van het UWV moet de nieuwe functie dan als eerst worden aangeboden aan de werknemer die 1) hiervoor geschikt is en 2) op grond van het afspiegelingsbeginsel als laatste voor ontslag in aanmerking zou komen. De werknemster betoogde dat bij dit zogenoemde 'omgekeerd afspiegelen' niet alleen de geschikte werknemers betrokken dienen te worden, maar ook de werknemers die voor de functie 'geschikt te maken' zijn, zoals zijzelf. Volgens de Hoge Raad volgt dat echter niet uit de Ontslagregeling en de toelichting daarop en evenmin uit de Uitvoeringsregels van het UWV, waarbij de Hoge Raad terzijde opmerkt dat deze Uitvoeringsregels (als beleidsregels van het UWV) voor de rechter niet bindend zijn. Bij het omgekeerd afspiegelen mogen derhalve alleen de werknemers die op dat moment geschikt zijn voor

Karol Hillebrandt, Christiaan Oberman en Nadia Adnani
zijn advocaat bij Palthe Oberman in Amsterdam.

De resultaten van onze afdeling nagelvielen zijn zo bitter slecht, Betsy, dat we ons genoodzaakt zien de hele afdeling weg te reorganiseren...

de nieuwe functie in aanmerking worden genomen. Ten overvloedige voegt de Hoge Raad hieraan toe dat een werknemer die 'binnen redelijke termijn met behulp van scholing geschikt zal kunnen zijn' voor een nieuwe functie wel voorrang geniet boven *externe* kandidaten. Het afgelopen jaar is ook de d-grond (disfunctioneren) op een aantal punten nader uitgewerkt. In het Plano Plastics-arrest (HR 16 november 2018, ECLI:NL:HR:2018:2105), die de Hoge Raad afdeed op artikel 81 RO,

overwoog de A-G dat er weliswaar geen algemene verplichting is om een werknemer schriftelijk op zijn disfunctioneren te wijzen, maar dat het hof terecht had geoordeeld dat de werkgever in deze zaak dat wel had moeten doen. Hierbij speelde onder meer een rol dat de mondelinge waarschuwingen geen effect hadden gesorteerd en dat Plano Plastics meer dan voldoende aanleiding had gehad de werknemer schriftelijk op zijn functioneren aan te spreken. In een andere zaak (HR 16 februari

2018, ECLI:NL:HR:2018:206) had de werkgever een disfunctionerende werknemer in een andere functie geplaatst. Het hof oordeelde dat de werkgever met deze herplaatsing de werknemer voldoende in de gelegenheid had gesteld zijn functioneren te verbeteren én de werknemer de kans had gegeven om ontslag te voorkomen. De Hoge Raad deed ook deze zaak af op artikel 81 RO. In de Shell-zaak heeft de Hoge Raad zich uitgesproken over toepassing van de h-grond en de herplaatsings-

verplichting van de werkgever (HR 18 januari 2019, ECLI:NL:HR:2019:64). Het ging in die zaak om een werknemer met een arbeidsverleden binnen het Shell-concern van ruim veertig jaar, die meer dan twintig jaar als expat voor diverse Shell-vennootschappen had gewerkt. Volgens de expat-regeling van Shell wordt een expat vanuit het land waar hij is gerekruteerd ('Base Country') uitgezonden en treedt hij in dienst van een Shell-vennootschap in de 'Host Country'. Voor het einde van de uitzendtermijn kan de expat deelnemen aan de collectieve interne sollicitatierondes die viermaal per jaar worden georganiseerd. De vacatures hiervoor worden op een onlineplatform gepubliceerd. De laatste opdracht van de werknemer voor Shell in Gabon was op 1 augustus 2015 geëindigd en de werknemer had op dat moment nog geen nieuwe positie gevonden. Hij keerde daarom terug naar Nederland waar hij in dienst trad van Shell International Exploration and Production BV ('SIEP'). Shell heeft de werknemer vervolgens tweemaal een functie in Rotterdam aangeboden, maar die heeft de werknemer beide keren geweigerd. Voorts heeft de werknemer in vier sollicitatierondes vijftienmaal tevergeefs naar een nieuwe functie gesolliciteerd. Op verzoek van SIEP is de arbeidsovereenkomst uiteindelijk per 1 december 2016 op de h-grond ontbonden. In cassatie stelt de werknemer dat het ontslag op de a-grond had moeten worden beoordeeld, maar dat argument schuift de Hoge Raad terzijde omdat er geen arbeidsplaatsen waren vervallen. Interessanter is dat de Hoge Raad met het hof van oordeel is dat de toets van de redelijke ontslaggrond en die van de herplaatsing in dit geval samenvallen. De Hoge Raad overweegt dat de h-grond een algemeen geformuleerde restcategorie is. De enkele omstandigheid dat herplaatsing niet mogelijk is of niet (meer) in de rede ligt, kan ertoe leiden dat zich een situatie voordoet

waarin van de werkgever in redelijkheid niet kan worden gevergd de arbeidsovereenkomst te laten voortduren. Wat de invulling van de herplaatsingsverplichting betreft, merkt de Hoge Raad op dat het geen resultaatsverplichting betreft, maar dat het gaat om hetgeen in de gegeven omstandigheden in redelijkheid van de werkgever kan worden gevergd. De werkgever heeft hierbij dus een zekere beoordelingsruimte. In een andere zaak beriep de werknemer zich wel met succes op de herplaatsingsverplichting van de werkgever. Het Hof 's-Hertogenbosch (6 december 2018, ECLI:NL:GHSHE:2018:5118) oordeelde dat de werkgever onvoldoende had geprobeerd de werknemer te herplaatsen. De werkgever was niet met de werknemer in overleg getreden over de herplaatsingsmogelijkheden en had de mogelijkheid van herplaatsing in het buitenland niet onderzocht. De enkele verwijzing naar websites waarop vacatures bij het concern vermeld staan, vond het hof niet genoeg. Het hof weigerde op grond hiervan de gevraagde ontbinding.

TRANSITIEVERGOEDING

In het KOLOM-arrest heeft de Hoge Raad de mogelijkheid van een deeltijdontslag geïntroduceerd en bepaald dat een werkgever in dat geval een pro rata transitievergoeding verschuldigd kan zijn (HR 14 september 2018, ECLI:NL:HR:2018:1617). De Hoge Raad overweegt dat de wet geen gedeeltelijke beëindiging van het dienstverband kent. De wet kent ook geen recht op een gedeeltelijke transitievergoeding in het geval van een vermindering van de arbeidsuren. Toch moet volgens de Hoge Raad de mogelijkheid van deeltijdontslag met daaraan gekoppeld de aanspraak op een gedeeltelijke transitievergoeding in bijzondere gevallen worden aanvaard. Als voorbeeld noemt de Hoge Raad de situatie waarin het noodzakelijk is dat arbeidsplaatsen wegens bedrijfseconomische omstandigheden

gedeeltelijk vervallen en de situatie waarin een werknemer blijvend gedeeltelijk arbeidsongeschikt is. In die gevallen moet de vermindering van arbeidsuren voor risico van de werkgever komen. De Hoge Raad formuleert twee voorwaarden voor toekenning van een gedeeltelijke transitievergoeding: 1) er moet 'door omstandigheden gedwongen' worden overgegaan tot de vermindering van arbeidsuren en 2) er moet sprake zijn van een substantiële en structurele vermindering van arbeidsuren, dat wil zeggen een urenvermindering van ten minste twintig procent die naar redelijke verwachting blijvend zal zijn. De gedeeltelijke transitievergoeding dient naar rato van de vermindering van arbeidsuren berekend te worden. Het maakt daarbij niet uit op welke wijze het deeltijdontslag plaatsvindt. Dat kan bijvoorbeeld via urenvermindering, een gedeeltelijke beëindiging met wederzijds goedvinden of een volledige opzegging gevolgd door een nieuwe arbeidsovereenkomst. Een transitievergoeding is niet verschuldigd als een werknemer 'ernstig verwijtbaar' heeft gehandeld. Op 30 maart 2018 heeft de Hoge Raad geoordeeld dat een werkgever ook na een terecht gegeven ontslag op staande voet de transitievergoeding verschuldigd kan zijn (HR 30 maart 2018, ECLI:NL:HR:2018:484). De Hoge Raad overweegt dat ernstig verwijtbaar handelen of nalaten niet kan worden aangenomen uitsluitend omdat sprake is van een dringende reden voor ontslag op staande voet. Voor het aannemen van een dringende reden is immers niet vereist dat de werknemer van zijn gedragingen een verwijt kan worden gemaakt. In twee zaken oordeelde het Hof Arnhem-Leeuwarden dat de werkgever na een ontslag op staande voet ook daadwerkelijk een transitievergoeding verschuldigd was (23 maart 2018, ECLI:NL:GHARL:2018:2831 en 1 september 2018, ECLI:NL:GHARL:2018:8329). Op grond van artikel 7:673 lid 7

sub b BW hebben werknemers die de AOW-gerechtigde leeftijd hebben bereikt geen recht op de transitievergoeding indien hun arbeidsovereenkomst wordt beëindigd. In de vakliteratuur ontstond discussie over de vraag hoe deze uitsluiting zich verhoudt tot de gelijkebehandelingswetgeving. De kantonrechter Utrecht heeft hierover prejudiciële vragen gesteld aan de Hoge Raad (ECLI:NL:RBMNE:2017:3249). De A-G heeft op 9 februari 2018 (ECLI:NL:PHR:2018:158) geconcludeerd dat géén sprake is van discriminatie. De A-G overwoog dat de wetgever een legitiem doel nastreeft, namelijk het voorkomen dat een transitievergoeding ten goede komt aan personen die in aanmerking komen voor een AOW-uitkering en daardoor niet langer zijn aangewezen op het verrichten van arbeid om in hun levensonderhoud te voorzien. De Hoge Raad concludeerde in lijn met de A-G dat in dit geval géén sprake is van leeftijdsdiscriminatie (HR 20 april 2018, ECLI:NL:HR:2018:651).

BILLIJKE VERGOEDING

In het afgelopen jaar is veel jurisprudentie over de hoogte van de billijke vergoeding verschenen. In onze vorige Kroniek bespraken wij het New Hairstyle-arrest (HR 30 juni 2017, ECLI:NL:HR:2017:1187). In dit arrest gaf de Hoge Raad een aantal gezichtspunten voor het bepalen van de hoogte van de billijke vergoeding. De Hoge Raad bepaalde dat onder meer de gevolgen van het ontslag mogen worden meegenomen en dat rekening mag worden gehouden met het loon dat de werknemer zou hebben ontvangen als de opzegging was vernietigd. Ook mag rekening worden gehouden met inkomsten uit een andere baan, inkomsten die in de toekomst kunnen worden verworven, de mate van verwijtbaarheid aan beide zijden en de reden waarom is afgezien van vernietiging van de opzegging. In de zaak van Stichting Zinzia Zorggroep (HR 8 juni 2018, ECLI:NL:HR:2018:878), speelde de vraag of

de hiervóór genoemde gezichtspunten ook van toepassing zijn als de werknemer een ontbindingsverzoek indient op basis van artikel 7:671c Burgerlijk Wetboek (BW). De werkneemster was van oordeel dat de werkgever ernstig verwijtbaar had gehandeld, onder meer door een onterechte op-non-actiefstelling, en verzocht een billijke vergoeding. De kantonrechter gaf haar gelijk en kende een billijke vergoeding van 70.000 euro bruto toe. Ook het hof vond dat er sprake was van ernstig verwijtbaar handelen of nalaten door Zinzia. Het hof vond echter een lagere vergoeding van 25.000 euro bruto passend. Daarbij had het hof rekening gehouden met de omstandigheid dat de werkneemster kort na de ontbindingsbeschikking in eerste aanleg ander werk had gevonden. In cassatie klaagt de werkneemster tevergeefs over de hoogte van de vergoeding. In de eerste plaats merkt de Hoge Raad op dat de gezichtspunten zich ook lenen voor toepassing in een geval waarin de billijke vergoeding is gegrond op een ontbindingsverzoek van de werkneemster. Ook dan gaat het er uiteindelijk om dat de werkneemster wordt gecompenseerd voor het ernstig verwijtbaar handelen of nalaten van de werkgever. De Hoge Raad overweegt verder dat de werkneemster elders werk heeft gevonden en geen informatie heeft verschaft over de inkomsten die zij uit haar nieuwe baan geniet en ook niets heeft aangevoerd over andere materiële schade. Daaruit heeft het hof kennelijk – en niet onbegrijpelijk – afgeleid dat de werkneemster geen materiële schade heeft geleden als gevolg van het ernstig verwijtbaar handelen van Zinzia. Op dezelfde dag heeft de Hoge Raad ook een ander belangwekkend arrest over de billijke vergoeding gewezen (HR 8 juni 2018, ECLI:NL:HR:2018:857). Hier ging het om de billijke vergoeding die de appelrechter aan de werknemer kan toekennen, als hij oordeelt dat het ontbindingsverzoek in eerste aanleg ten onrechte is

toegewezen. In dat geval geeft de wet (art. 7:683 lid 3 BW) de appelrechter twee opties. Het hof kan de werkgever opdragen de arbeidsovereenkomst te herstellen of (in plaats daarvan) een billijke vergoeding aan de werknemer toekennen. De kantonrechter had de arbeidsovereenkomst in eerste aanleg ontbonden, maar het hof bepaalde dat de ontbinding ten onrechte was toegewezen. Het hof zag in deze zaak geen aanleiding voor een herstel van de arbeidsovereenkomst, omdat onvoldoende was gebleken dat de zieke werknemer daadwerkelijk in staat was de arbeid te hervatten. Daarbij kon een herstel van de arbeidsovereenkomst ook niet van de werkgever worden verlangd, mede gelet op het tijdsverloop van bijna tweeënhalf jaar. Het hof kende echter ook geen billijke vergoeding toe. Tegen dit oordeel keerde de werknemer zich in cassatie. De Hoge Raad oordeelt dat de rechter de werkgever *kan* veroordelen de arbeidsovereenkomst te herstellen of aan de werknemer een billijke vergoeding *kan* toekennen. Er bestaat dus geen verplichting voor de rechter om dat te doen. Verder oordeelt de Hoge Raad dat als het hof besluit een billijke vergoeding toe te kennen, de gezichtspunten van de New Hairstyle-beschikking ook in die situatie van belang zijn. In een zaak tegen ServiceNow (HR 30 november 2018, ECLI:NL:HR:2018:2218) slaagde de cassatieklacht van de werknemer tegen de motivering van het hof wel. In hoger beroep had het hof geoordeeld dat er geen voldragen d-grond was, vanwege een gebrekkig verbetertraject, maar inmiddels wel een voldragen g-grond (de Asscher-escape). Volgens het hof was er sprake van ernstig verwijtbaar handelen van de werkgever. Het hof kende een billijke vergoeding van 15.000 euro bruto toe. De werknemer klaagde in cassatie over de hoogte van de billijke vergoeding. Volgens de werknemer had het hof de verwachte duur van de arbeidsovereenkomst moeten meewegen. De Hoge Raad gaat daarin mee. Bij het bepalen van de vergoeding had het

hof ook moeten betrekken hoelang de arbeidsovereenkomst naar verwachting zou hebben voortgeduurd als de arbeidsverhouding niet door toedoen van de werkgever was verstoord.

De rechter kan aan de werknemer ook een billijke vergoeding toekennen als de arbeidsovereenkomst van rechtswege is geëindigd en het niet-voortzetten het gevolg is van ernstig verwijtbaar handelen of nalaten van de werkgever. Dit speelde in de zaak van een werknemer tegen Colliers International (HR 19 oktober 2018, ECLI:NL:HR:2018:1979). De werknemer verzocht een billijke vergoeding nadat zijn arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd niet was verlengd. Bij de kantonrechter en het hof kreeg hij nul op het rekest. Hierbij overwogen de kantonrechter en het hof dat niet van belang is wat zich heeft voorgedaan nadat de werknemer te horen kreeg dat zijn arbeidsovereenkomst niet wordt verlengd. In cassatie oordeelt de Hoge Raad echter dat de werknemer terecht tot uitgangspunt heeft genomen dat ook gewicht kan toekomen aan feiten en omstandigheden die zich hebben voorgedaan tussen de aanzegging door de werkgever en het einde van rechtswege, en dat daarbij eveneens gewicht kan toekomen aan feiten en omstandigheden die zich hebben voorgedaan na het einde van rechtswege.

ONTSLAG OP STAANDE VOET EN RECHT OP LOON

In het Wilco-arrest (HR 13 juli 2018, ECLI:NL:HR:2018:1209) boog de Hoge Raad zich over de vraag of een werknemer na een in tweede instantie (toch) geldig bevonden ontslag op staande voet recht heeft op loon. De zaak betrof een werknemer bij een boekdrukkerij, die op staande voet was ontslagen wegens diefstal van boeken. De kantonrechter vernietigde het ontslag op staande voet. In hoger beroep oordeelde het hof echter dat de werknemer terecht op staande voet was ontslagen. Het hof moest vervolgens een nieuwe, in de toekomst

gelegen einddatum voor de arbeidsovereenkomst vaststellen. Hoewel het ontslag op staande voet dus op zich rechtsgeldig was gegeven, was de arbeidsovereenkomst door de uitspraak van de kantonrechter blijven bestaan. Het hof oordeelde dat de werknemer op grond van artikel 7:628 BW geen aanspraak kon maken op loon vanaf de datum van het ontslag op staande voet. De werknemer ging in cassatie. De Hoge Raad beslist dat de rechter op grond van artikel 7:627 j° 7:628 BW kan oordelen dat een werknemer geen recht heeft op loon als achteraf blijkt dat het ontslag op staande voet ten onrechte is vernietigd. Hierbij kunnen twee periodes worden onderscheiden: 1) de periode tussen het ontslag en de beslissing in eerste aanleg waarmee het ontslag wordt vernietigd en 2) de periode tussen die beslissing en de beëindiging van de arbeidsovereenkomst in hoger beroep. Voor beide periodes geldt als uitgangspunt dat de oorzaak van het niet-verrichten van werk in redelijkheid niet voor rekening van de werkgever komt. Voor periode 2 kan van dat uitgangspunt worden afgeweken, als de rechterlijke uitspraak in eerste aanleg in de gegeven omstandigheden wel geheel of gedeeltelijk voor risico van de werkgever behoort te komen. Tot slot merkt de Hoge Raad op dat ook de mogelijkheid bestaat om het in beginsel verschuldigde loon te matigen (art. 7:680a BW), dan wel de werknemer diens aanspraak op loonbetaling geheel of gedeeltelijk te ontzeggen op grond van artikel 6:248 lid 2 BW. Voor de mogelijkheid een loonvordering te matigen, verwijzen wij ook naar het Hyatt-arrest (HR 6 juli 2018, ECLI:NL:HR:2018:1094).

PROCESRECHT

In de Mediant-zaak oordeelde de Hoge Raad (23 december 2016, ECLI:NL:HR:2016:2998) dat de wettelijke bewijsregels van overeenkomstige toepassing zijn in ontbindingsprocedures. In onze vorige Kroniek bespraken wij twee arresten

van 16 februari 2018 die ook zagen op de bewijsregels in ontbindingsprocedures (ECLI:NL:HR:2018:182 en ECLI:NL:HR:2018:220). In deze zaken maakte de Hoge Raad een onderscheid tussen enerzijds de aangevoerde feiten en omstandigheden en anderzijds de beoordeling of sprake is van een redelijke grond voor ontslag als bedoeld in artikel 7:669 lid 3 BW. Het is aan de werkgever om de feiten en omstandigheden die hij aan zijn ontbindingsverzoeken grondslag wil leggen, te stellen en bij betwisting voldoende te bewijzen. De uiteindelijke beoordeling of de aangetoonde feiten een redelijke grond in de zin van artikel 7:669 lid 3 BW opleveren, is niet aan de bewijsregels onderworpen. Op 29 juni 2018 heeft De Hoge Raad zich wederom uitgesproken over de toepassing van het bewijsrecht in ontbindingsprocedures (ECLI:NL:HR:2018:1045). De werkgever, Certe, verweet de werknemster een gebrek aan samenwerking en gebrekkige communicatie. De kantonrechter ontbond de arbeidsovereenkomst op de d-grond. Het hof liet dat oordeel in stand. Het hof overwoog dat de werknemster vakinhoudelijk goed functioneerde, maar dat toch sprake kan zijn van disfunctioneren op andere vlakken, zoals communicatieve vaardigheden. In cassatie klaagde de werknemster dat het hof ten onrechte haar gemotiveerde verweer en bewijsaanbod had gepasseerd. De werknemster had de stellingen van Certe gemotiveerd betwist en had dat mede aan de hand van verklaringen van ex-collega's gedaan. De werknemster had aangeboden haar stellingen te bewijzen, onder meer door het horen van getuigen. Zij had ook aangevoerd dat de problemen in de samenwerking terug te voeren waren op organisatorische problemen bij Certe, waaronder een te hoge werkdruk. De Hoge Raad gaf de werknemster gelijk en oordeelde dat het hof ten onrechte had nagelaten in te gaan op het door de werknemster gedane bewijsaanbod.

In het arrest van BAM Infra Telecom (HR 28 september 2018, ECLI:NL:HR:2018:1812) ging het om de vraag of een rechter ambtshalve mag bepalen dat een werkgever zijn ontbindingsverzoek mag intrekken als hij wordt veroordeeld tot betaling van de transitievergoeding. BAM verzocht ontbinding van de arbeidsovereenkomst zonder transitievergoeding omdat de werknemer volgens BAM ernstig verwijtbaar had gehandeld. Het hof ontbond de arbeidsovereenkomst en bepaalde dat, voor zover het ontbindingsverzoek niet werd ingetrokken, BAM aan de werknemer een transitievergoeding verschuldigd was. BAM trok vervolgens het verzoek in. In cassatie oordeelde de Hoge Raad dat de rechter (uitsluitend) verplicht is de mogelijkheid tot intrekking van het verzoek te geven als een billijke vergoeding wordt toegekend, maar niet in gevallen waarin de werkgever wordt veroordeeld tot betaling van de transitievergoeding. De verschuldigdheid daarvan volgt namelijk rechtstreeks uit de wet. Het is de rechter wel toegestaan een voorwaardelijke beslissing te geven, waarbij de voorwaarde inhoudt dat het ontbindingsverzoek niet vóór een bepaalde datum wordt ingetrokken. De rechter mag zo'n voorwaardelijke beslissing echter alleen geven als deze is gevorderd of verzocht of in de vordering of het verzoek besloten ligt. In de recente Amsta-beschikking (HR 25 januari 2019, ECLI:NL:HR:2019:80) heeft de Hoge Raad meer duidelijkheid gegeven over het herstel van de arbeidsovereenkomst in hoger beroep. Op grond van artikel 7:683 BW kan het hof de werkgever veroordelen om de arbeidsovereenkomst te herstellen. Mede op grond van de parlementaire geschiedenis bestond discussie over de vraag of het hof ook zelf tot herstel kon overgaan. In de Mediant- en Vlisco-zaak had de Hoge Raad dat nog in het midden gelaten, maar in de Amsta-beschikking beslist de Hoge Raad dat het hof de arbeidsovereenkomst ook zelf kan

herstellen, mits daarom is verzocht. Ter onderbouwing verwijst de Hoge Raad naar artikel 3:300 BW, dat in het algemeen de mogelijkheid van reële executie kent. Voorts overweegt de Hoge Raad dat de rechter bij herstel (ambtshalve) voorzieningen kan treffen, zoals het toekennen van een vergoeding voor inkomens- en pensioenschade. Verder overweegt de Hoge Raad in de beschikking dat een herstel van de arbeidsovereenkomst niet vanzelf meebrengt dat de werknemer zijn transitievergoeding moet terugbetalen. Door het herstel vervalt immers niet de grondslag voor die vergoeding. Een terugbetalingsverplichting ontstaat pas als de werknemer hiertoe door de rechter wordt veroordeeld.

KWALIFICATIEVRAAG

In de Deliveroo-zaken speelde de vraag of de betrekking van een maaltijdbezorger moet worden gekwalificeerd als arbeidsovereenkomst of opdrachtovereenkomst. De Rechtbank Amsterdam deed hierover twee tegenstrijdige uitspraken (23 juli 2018, ECLI:NL:RBAMS:2018:5183 en 15 januari 2019, ECLI:NL:RBAMS:2019:198). In de eerste zaak oordeelde de rechtbank dat sprake was van een opdrachtovereenkomst. De bezorger was ongeveer anderhalf jaar op basis van een arbeidsovereenkomst werkzaam geweest waarna de arbeidsrelatie was omgezet in een opdrachtovereenkomst. De rechter overwoog dat in de laatste overeenkomst expliciet was vastgelegd dat partijen niet de intentie hadden een arbeidsovereenkomst te sluiten. De bezorger had dat later nog per email bevestigd en zich ook ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel. De bezorger mocht bovendien zelf beslissen of hij een opdracht wilde uitvoeren of wenste te weigeren. Ook kon hij zich op elk voor hem gewenst moment aanmelden voor werk. De bezorger had een eigen fiets en gebruikte de kleding en thermobox die hij tijdens zijn eerdere

dienstverband van Deliveroo had gekregen. Hij mocht opdrachten voor concurrenten uitvoeren en zich laten vervangen door een ander. Per voltooide bestelling ontving de bezorger een all-in vergoeding op factuurbasis. Dit waren voor de kantonrechter redenen om de rechtsverhouding te kwalificeren als een overeenkomst van opdracht, waarbij de nadruk op de partijbedoeling lag. In de tweede zaak, die was aangespannen door de FNV, verklaarde dezelfde rechtbank voor recht dat de rechtsverhouding tussen Deliveroo en haar bezorgers – in afwijking van de schriftelijke overeenkomsten – is aan te merken als een arbeidsovereenkomst. In deze uitspraak legde de rechtbank juist de nadruk op de wijze waarop feitelijk uitvoering werd gegeven aan de arbeidsrelatie en hechtte zij minder belang aan de partijbedoeling. De rechter wees onder meer op het grote belang van de bezorger om zich beschikbaar te houden en goed te presteren. De bezorger kan hiermee namelijk belangrijke voordelen verdienen, zoals extra inlogfaciliteiten in de systemen voor bezorgers. Hierdoor is feitelijk geen sprake van een algehele vrijheid voor de bezorger om zich beschikbaar te stellen, tenminste niet als hij (voldoende) inkomen wil genereren. Ook overwoog de rechter dat de bezorger zich alleen kan laten vervangen als de vervanger vooraf een geldig legitimatiebewijs en bewijs om in Nederland te mogen werken had getoond. De mogelijkheid tot vervanging is daarmee volgens de rechter inhoudsloos. De rechter hechtte geen belangrijke waarde aan de inschrijving in de Kamer van Koophandel, nu dit door Deliveroo verplicht is gesteld. Voorts overweegt de rechter dat nog steeds sprake is van een ruime instructiebevoegdheid. Niet is gebleken van een relevant verschil met de periode waarin werd gewerkt op basis van een arbeidsovereenkomst. Op het gebied van wetgeving over de kwalificatievraag hebben zich het af-

gelopen jaar weinig ontwikkelingen voorgedaan. De Wet deregulering beoordeling arbeidsrelaties (Wet DBA) wordt nog steeds niet gehandhaafd, tenzij sprake is van kwaadwillend handelen. De opschorting van de handhaving is voorlopig verlengd tot 1 januari 2020. Verder heeft minister Koolmees op 26 november 2018 diverse plannen gepresenteerd ter vervanging van de Wet DBA. Het is de bedoeling dat deze plannen in 2019 verder worden uitgewerkt.

#METOO

Het afgelopen jaar is een fors aantal uitspraken gedaan op het gebied van seksuele intimidatie. In de meeste zaken leidde dat tot een beëindiging van de arbeidsovereenkomst. Een aantal maal was de werknemer op staande voet ontslagen (Ktr. Alkmaar 27 februari 2018, ECLI:NL:RBNHO:2018:1725 en Ktr. Amersfoort 14 november 2018, ECLI:NL:RBMNE:2018:5652), maar vaker werd de arbeidsovereenkomst op verzoek van de werkgever ontbonden. Ten aanzien van de ontslagvergoedingen laat de rechtspraak een wisselend beeld zien. In een aantal gevallen oordeelde de rechter dat het handelen van de werknemer ernstig verwijtbaar was en kreeg de werknemer geen transitievergoeding mee (Hof 's-Gravenhage 13 februari 2018, ECLI:NL:GHDHA:2018:223; Hof 's-Hertogenbosch 21 juni 2018, ECLI:NL:GHSHE:2018:2705 en Ktr. Maastricht 12 juli 2018, ECLI:NL:RBLIM:2018:6664), terwijl de werknemer in andere gevallen, ondanks verwijtbaar gedrag, wel een transitievergoeding meekreeg (Ktr. Den Haag 1 maart 2018, ECLI:NL:RBDHA:2018:2670; Ktr. Maastricht 22 maart 2018, ECLI:NL:RBLIM:2018:2766; Ktr. Utrecht 27 juni 2018, ECLI:NL:RBMNE:2018:2885 en Ktr. Rotterdam 19 oktober 2018, ECLI:NL:RBROT:2018:8327). In één zaak kwam het hof tot de conclusie dat de werkgever de werknemer welbewust ten onrechte had beschuldigd,

Je weet 't hé?
We vergoeden elk geweldig
overuur in het dienstverband met
drie extra vrije uren na werktijd.
Zijn riante regeling tref
je nergens anders...

hetgeen de werkgever op een bilijke vergoeding van 40.000 euro bruto kwam te staan (Hof Arnhem-Leeuwarden 20 december 2018, ECLI:NL:GHARL:2018:11149).

VAKANTIEDAGEN

Op 6 november 2018 heeft het Hof van Justitie van de Europese Unie drie belangwekkende arresten gewezen op het gebied

van vakantiedagen. In de zaken Max-Planck-Gesellschaft/Shimizu (ECLI:EU:C:2018:874) en Kreuziger/Land Berlin (ECLI:EU:C:2018:872) draaide het om de rechtsgeldigheid van regelingen op grond waarvan vakantiedagen komen te vervallen als deze niet tijdig zijn opgenomen. In eerdere arresten had het hof reeds geoordeeld dat een (nationale) regeling er niet toe mag

leiden dat vakantiedagen komen te vervallen als een werknemer geen mogelijkheid heeft gehad deze op te nemen (zie bijvoorbeeld het King-arrest, HvJ EU 29 november 2017, ECLI:EU:C:2017:914). In de arresten van 6 november 2018 gaat het hof een stap verder. Het hof oordeelt dat een werkgever zijn werknemers weliswaar niet hoeft te verplichten vakantiedagen op te nemen, maar dat hij wel gehouden is er 'concreet en in alle transparantie voor te zorgen dat de werknemer daadwerkelijk de mogelijkheid heeft om zijn jaarlijkse vakantie met behoud van loon op te nemen en hem zondig formeel moet aanzetten dat te doen'. Dat betekent volgens het hof dat een werkgever zijn werknemer tijdig en op precieze wijze moet informeren dat zijn vakantiedagen komen te vervallen als deze niet binnen een bepaalde periode zijn opgenomen. De bewijslast hiervan rust op de werkgever. Alleen als de werkgever dat bewijs kan leveren en de werknemer dus kennelijk welbewust heeft besloten zijn vakantiedagen niet op te nemen, kunnen deze dagen komen te vervallen. Dit vloeit voort uit zowel artikel 7 van Richtlijn 2003/88 als artikel 31 lid 2 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. In het Max-Planck-arrest bepaalde het Europese Hof dat artikel 31 lid 2 van het Handvest rechtstreekse werking heeft. De bepaling zet een nationale regeling dus opzij, als die regeling daarmee in strijd is. In het derde arrest van dezelfde datum (ECLI:EU:C:2018:871) wordt dit laatste punt bevestigd.

WET- EN REGELGEVING

Wet arbeidsmarkt in balans

Op 5 februari 2019 heeft de Tweede Kamer de Wet arbeidsmarkt in

balans (WAB) aangenomen. Het wetsvoorstel ligt nu bij de Eerste Kamer. De inwerkingtreding is voorzien op 1 januari 2020. De WAB bevat onder meer de invoering van een cumulatieve-ontslaggrond, aanspraak op de transitievergoeding vanaf de eerste dag van de arbeidsovereenkomst, verruiming van de ketenregeling en meer rechten voor oproepkrachten. De voorgestelde verlenging van de proeftijd tot maximaal vijf maanden is uit het voorstel geschrapt.

Compensatieregeling transitievergoeding

Slapende dienstverbanden van langdurig zieke werknemers zijn al lang onderwerp van discussie. Het is de bedoeling dat de Wet transitievergoeding bij ontslag wegens bedrijfseconomische omstandigheden of langdurige arbeidsongeschiktheid dat probleem gaat oplossen. Op grond van deze wet kunnen werkgevers aanspraak maken op een financiële compensatie voor betaalde transitievergoedingen bij ontslag wegens langdurige arbeidsongeschiktheid. De wet is nader uitgewerkt in de Regeling compensatie transitievergoeding. De inwerkingtreding van de wet en de regeling zijn recent gepubliceerd in het *Staatsblad* (27 februari 2019) respectievelijk de *Staatscourant* (26 februari 2019). De compensatieregeling treedt in werking op 1 april 2020 en geldt met terugwerkende kracht tot 1 juli 2015.

Uitvoeringsregels UWV

De Uitvoeringsregels bij ontslag om bedrijfseconomische redenen zijn met ingang van 1 augustus 2018 gewijzigd. De nieuwe regels bepalen onder meer dat als geen or is ingesteld terwijl dit wel verplicht is (> vijftig werknemers), de regels voor een onderneming met

tien tot vijftig werknemers moeten worden toegepast. In dat geval moet overleg plaatsvinden en advies worden gevraagd aan de werknemers voor besluiten die kunnen leiden tot het vervallen of wijzigen van arbeidsplaatsten van ten minste 25 procent van het personeel. Zonder deze raadpleging is een ontslaaanvraag prematuur en zal het UWV deze weigeren. Voorts is verduidelijkt hoe moet worden vastgesteld of sprake is van uitwisselbare functies. Naar aanleiding van het tanteLouise-arrest (HR 14 juli 2017, ECLI:NL:HR:2017:1349) bepalen de nieuwe regels dat als uitgangspunt moet worden genomen de formele functiebeschrijving en hetgeen de werkgever op grond daarvan van zijn werknemer kan verlangen. Verder wordt in de nieuwe regels nader toegelicht wat van een werkgever kan worden verwacht in het kader van zijn herplaatsingsverplichting binnen de onderneming of (internationale) groep.

Over- en meerwerk

Vaak wordt overwerk gecompenseerd in vrije tijd (een tijd-voortijdregeling). Per 1 januari 2019 is de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag op dit punt gewijzigd. Als een werknemer door het verrichten van overwerk in een bepaalde salarisperiode onder het minimumuurloon uitkomt, mag dat overwerk alleen in tijd worden gecompenseerd als een toepasselijke cao deze mogelijkheid biedt. De vrije tijd moet dan vóór 1 juli van het volgende kalenderjaar zijn opgenomen, bij gebreke waarvan de werkgever de overuren alsnog moet uitbetalen.

De auteurs danken Lisa van den Goorbergh voor haar waardevolle bijdrage aan de totstandkoming van dit artikel.

KRONIEK

VENNOOTSCHAPSRECHT

Deze Kroniek beslaat de periode april 2018 tot en met begin april 2019. Zoals u inmiddels van ons gewend bent, zullen wij eerst aandacht besteden aan relevante ontwikkelingen op het gebied van wetgeving, waaronder de richtlijn aandeelhoudersbetrokkenheid, de aanpassingen aan het wetsvoorstel bestuur en toezicht rechtspersonen, de Wet omzetting aandelen aan toonder en wetgevingsinitiatieven gericht op bescherming van vennootschappen tegen ongewenste overnames. Vervolgens zullen wij ingaan op diverse arresten van de Hoge Raad over bestuurdersaansprakelijkheid, afgeleide schade en executie van een pandrecht op aandelen. Tot slot behandelen we de voortgangsbrief van Minister Dekker voor Rechtsbescherming waarin hij eind vorig jaar zijn beleidsvoornemens voor de modernisering van het ondernemingsrecht presenteerde. Een van die voornemens is al verwezenlijkt: onlangs is een consultatiewetsvoorstel gepubliceerd met een nieuwe regeling voor personenvennootschappen.

DOOR / BAS VISÉE EN RIK ANALBERS

RICHTLIJN AANDEELHOUDERS- BETROKKENHEID

Vorig jaar bespraken wij in deze Kroniek¹ al het voorontwerp van de Wet ter implementatie van de Europese richtlijn langetermijnbetrokkenheid van aandeelhouders² waarover een internetconsultatie was gehouden. Inmiddels heeft het consultatiewetsvoorstel geleid tot een definitief wetsvoorstel³ dat op 2 april 2019 is aangenomen door de Tweede Kamer. Het wetsvoorstel stemt in hoofdlijnen overeen met hetgeen wij vorig jaar schreven over het voorontwerp. Wel verschilt het wetsvoorstel enigszins van het voorontwerp ten aanzien van materiële transacties met verbonden partijen. Nieuw is artikel 2:168 Burgerlijk Wetboek (BW), waarin is bepaald dat de raad van commissarissen (of de *one-tier board*) een interne procedure vaststelt om periodiek te beoordelen of dit soort transacties in het kader van de normale bedrijfsvoering

onder normale marktvoorwaarden is aangegaan. De vorm van de intern vastgestelde procedure wordt in beginsel aan de vennootschap gelaten. Daarbij kan worden gedacht aan de mogelijkheid dat transacties met verbonden partijen worden gemeld aan de raad van commissarissen waarna die periodiek beoordeelt of de gemelde transacties zijn aangegaan onder normale marktvoorwaarden. Dit sluit aan bij de *best practice* bepaling 2.7.3 van de Code waarin is bepaald dat een potentieel tegenstrijdig belang van een bestuurder wordt gemeld aan de raad van commissarissen, die beoordeelt of sprake is van een tegenstrijdig belang.⁴

Volgens het voorgestelde artikel 2:135a BW dienen beursvennootschappen minstens elke vier jaar het bezoldigingsbeleid te laten vaststellen door de algemene vergadering. Dankzij een amendement van de VVD en GroenLinks⁵ is voor een besluit tot vaststelling van het bezoldigingsbeleid van een beurs-

vennootschap een meerderheid van minstens drie vierde van de uitgebrachte stemmen vereist, tenzij in de statuten een lagere meerderheid is voorgeschreven.

De Tweede Kamer nam ook een amendement van D66 en Christen-Unie aan waarin is vastgelegd dat geen voorstel over het bezoldigingsbeleid mag worden voorgelegd aan de algemene vergadering zonder dat de ondernemingsraad (or) daarover advies heeft uitgebracht. Indien het advies van de or niet of niet geheel wordt gevolgd door de raad van commissarissen, wordt tevens een schriftelijke onderbouwing voor het afwijken van het advies aangeboden aan de algemene vergadering. De voorzitter van de or kan het advies van de or in de algemene vergadering toelichten. Het amendement gaat net iets verder dan de huidige regeling voor alle nv's in artikel 2:135 BW. Net als de huidige geldt de voorgestelde regeling niet voor de or van een dochtermaatschappij als

Bas Visée en **Rik Analbers** zijn advocaat bij Rutgers & Posch in Amsterdam.

de meerderheid van de werknemers van de groep buiten Nederland werkzaam is.

Zoals wij vorig jaar schreven heeft de algemene vergadering het recht om een adviserende stemming te houden over het bezoldigingsverslag voor het recentste boekjaar. Artikel 2:135b BW bevatte een uitzondering voor kleine en middelgrote beursvennootschappen. Deze uitzondering is vervallen dankzij een amendement van de VVD en D66.⁶

De Europese richtlijn moet op 10 juni 2019 zijn omgezet in Nederlands recht. Verwacht mag daarom worden dat het wetsvoorstel met spoed zal worden behandeld door de Eerste Kamer en dat het later dit jaar in werking zal treden.

BESTUUR EN TOEZICHT RECHTSPERSONEN

Twee jaar geleden was er in deze Kroniek⁷ aandacht voor het wetsvoorstel bestuur en toezicht rechtspersonen. Inmiddels heeft de Minister voor Rechtsbescherming het wetsvoorstel fundamenteel gewijzigd.⁸ Het voorstel was en is met name gericht op verbetering van de wettelijke regeling voor de vereniging, de coöperatie, de onderlinge waarborgmaatschappij en de stichting. Het oorspronkelijke idee van de wetgever was om dit te realiseren door de regels voor de nv en de bv te verplaatsen naar titel 1 van Boek 2 BW waarin algemene bepalingen omtrent rechtspersonen zijn opgenomen. Deze oorspronkelijke gedachte is nu verlaten. In titel 1 verandert helemaal niets meer. De veranderingen in de voorschriften voor de nv en de bv zijn beperkt. De aanpassing van de regels voor de overige rechtspersonen valt buiten het bestek van deze Kroniek.

Het wetsvoorstel brengt op een drietal punten wijziging in het vennootschapsrecht. Ten eerste zijn de artikelen 2:134/244 lid 4 BW aangescherpt: volgens deze bepalingen zijn nv's en bv's verplicht om een statutaire voorziening te treffen voor gevallen van ontstentenis of belet van bestuurders. Hetzelfde geldt voor

artikel 2:252 lid 4 BW: dat gaat over ontstentenis of belet van commissarissen van een bv. Het wetsvoorstel verplicht nu ook nv's om een statutaire belet- en ontstentenisregeling op te nemen voor de situatie waarin alle commissarissen ontbreken: zie het voorgestelde artikel 2:142 lid 4 BW.

Ten tweede zijn de regels voor aansprakelijkstelling van bestuurders en commissarissen in geval van faillissement enigszins gewijzigd. Aan het zesde lid van de artikelen 2:138/248 BW is toegevoegd dat de bestuurder niet bevoegd is tot verrekening van zijn schuld met een vordering op de vennootschap. Het gaat hier om de codificatie van een reeds geldende rechtsregel.⁹ Aan het zevende lid van de artikelen 2:138/248 BW wordt toegevoegd dat de curator de vordering niet kan instellen tegen een door de Ondernemingskamer aangestelde bestuurder. Beide regels zijn in de artikelen 2:149/259 BW van overeenkomstige toepassing verklaard ten aanzien van commissarissen. Ten derde wordt verduidelijkt dat bij een nv of bv met een *one-tier board* die onder het verzwakt structuurregime valt de bevoegdheid tot benoeming van de uitvoerende bestuurders berust bij de algemene vergadering.¹⁰

WET OMZETTING AANDELEN AAN TOONDER

Na een pijlsnelle parlementaire behandeling van het wetsvoorstel verscheen onlangs in het *Staatsblad* de Wet omzetting aandelen aan toonder.¹¹ De wet zal later dit jaar in werking treden en maakt de identificatie van alle houders van aandelen aan toonder mogelijk. Fysieke toonderstukken die aandeelhouders zelf bewaren worden afgeschaft, onder meer ter bestrijding van belastingontduiking. In de toekomst kunnen aandelen aan toonder slechts worden uitgegeven in de vorm van een verzamelbewijs dat in bewaring wordt gegeven in het systeem van de Wet giraal effectenverkeer. Aandelen aan toonder zullen voor 1 januari 2020 in het girale systeem ondergebracht moeten worden. Toonderaandelen

die dan nog niet in het girale systeem zijn opgenomen, worden per die datum van rechtswege omgezet in aandelen op naam. Houders van toonderstukken moeten hun aandeelbewijzen uiterlijk 31 december 2020 inleveren bij de vennootschap. Doen zij dit niet, dan verkrijgt de vennootschap die aandelen van rechtswege op 1 januari 2021. Na die datum hebben houders van toonderaandelen nog vijf jaar de tijd om zich alsnog bij de vennootschap te melden en een vervangend aandeel voor hun aandeelbewijzen te ontvangen. De nieuwe regeling die wordt opgenomen in artikel 2:82 BW leidt ertoe dat houders van toonderaandelen uit de anonimiteit dienen te treden. Certificaten aan toonder bieden geen oplossing. Het nieuwe artikel 2:92b BW verbiedt de uitgifte daarvan.

BESCHERMING

In de vorige Kroniek schreven wij over de bescherming van vennootschappen tegen ongewenste overnames.¹² Het toen genoemde voorontwerp voor de Wet voorkoming ongewenste zeggenschap telecommunicatie heeft inmiddels, ondanks een uitgesproken negatief advies van de Raad van State, geleid tot een definitief wetsvoorstel dat onlangs is ingediend bij de Tweede Kamer.¹³ Volgens de Raad van State is het wetsvoorstel niet effectief omdat het zich richt op zeggenschap in een telecommunicatiepartij en het voorstel niet voorziet in maatregelen die de infrastructuur en diensten van de telecommunicatiesector zelf kunnen beschermen. Ook op andere punten is er veel kritiek op het wetsvoorstel: door zijn ruime bewoordingen is onduidelijk wanneer een overname in de telecomsector gemeld moet worden bij de minister van Economische Zaken en wanneer die bevoegd is zo'n overname te verbieden.

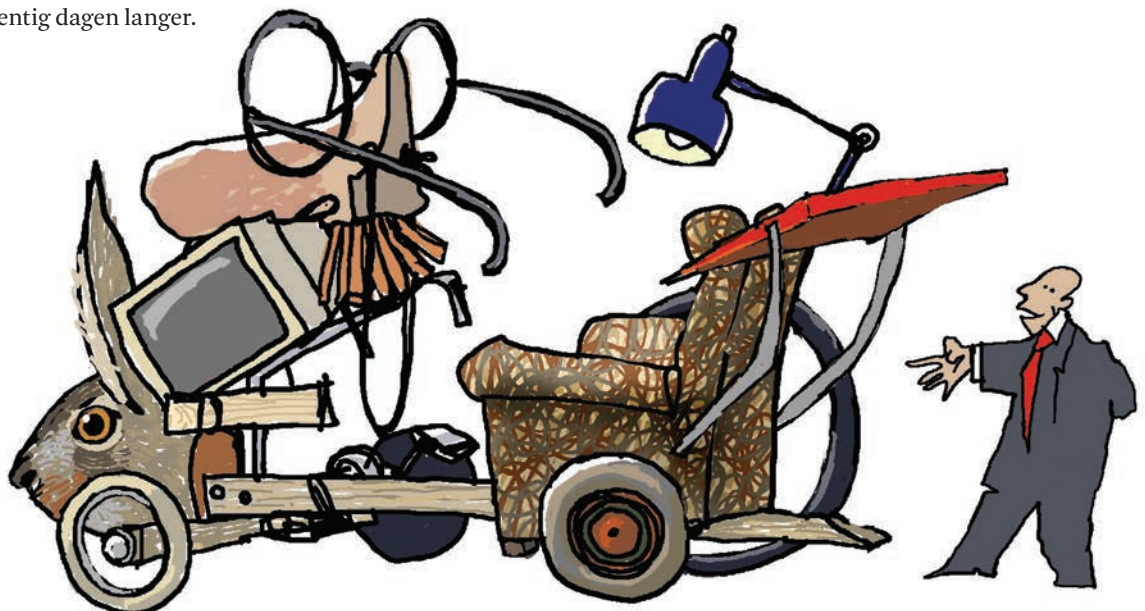
Zoals aangekondigd in de Kroniek van vorig jaar is in december 2018 een voorontwerp van de wet tot het invoeren van een bedenktijd door het bestuur ter consultatie aangeboden.¹⁴ In het conceptwetsvoorstel wordt ook

de taakomschrijving van het bestuur van een nv aangepast. Het huidige artikel 2:129 lid 1 BW bepaalt dat, behoudens beperkingen in de statuten, het bestuur is belast met het besturen van de vennootschap. Voorgesteld wordt om daaraan toe te voegen dat daaronder wordt begrepen dat het bestuur het beleid en de strategie van de vennootschap bepaalt. Daarmee wordt beoogd de jurisprudentie van de Hoge Raad te codificeren.¹⁵ Hoewel de uitspraken waarnaar de memorie van toelichting bij het voorontwerp verwijst gaan over nv's, zijn de door de Hoge Raad gebezigde bewoordingen algemeen van aard. Het is daarom de vraag waarom niet ook de wettelijke taakomschrijving voor het bestuur van een bv wordt aangepast. Het eigenlijke onderwerp van het voorontwerp van wet is het voorgestelde nieuwe artikel 2:114b BW op grond waarvan het bestuur van een beursgenoteerde nv een bedenktijd van maximaal 250 dagen kan inroepen. Dat kan in twee gevallen. Ten eerste kan dat bij een vijandig overnamebod. Ten tweede is dat mogelijk als een of meer aandeelhouders een verzoek indienen voor een algemene vergadering waarin zij een zittende bestuurder of commissaris willen schorsen of ontslaan, dan wel een 'eigen' bestuurder of commissaris willen benoemen. Dat laatste is in wezen een codificatie van de responstijd uit de Corporate Governance Code, maar dan zeventig dagen langer.

Gedurende de bedenktijd kan de algemene vergadering niet besluiten over benoeming, schorsing of ontslag van bestuurders of commissarissen, tenzij op voorstel van de vennootschap. Deze onderwerpen kunnen wel als bespreekpunt op de agenda worden geplaatst, maar de aandeelhouders kunnen geen besluit nemen. Het bestuur moet zijn besluit tot het inroepen van de bedenktijd goed motiveren en ter goedkeuring voorleggen aan de raad van commissarissen. De bedenktijd is bedoeld om het bestuur meer tijd en rust te gunnen voor overleg met de commissarissen en de stakeholders en voor de inventarisatie en weging van belangen van de onderneming en de daarbij betrokkenen. Het bestuur kan te allen tijde besluiten de bedenktijd eerder te beëindigen. Ook daarvoor is goedkeuring van de raad van commissarissen vereist. De bedenktijd eindigt in elk geval de dag na de gestanddoening van een openbaar bod. Dat is zeer opmerkelijk omdat de nieuwe regeling nu

juist wil beschermen tegen vijandige overnamebiedingen. Echter, de Nederlandse wetgever is bij de vormgeving van de wettelijke bedenktijd beperkt door het Europeesrechtelijk kader van vrij verkeer van kapitaal en de vrijheid van vestiging en de Richtlijn aandeelhoudersrechten en de Richtlijn openbaar overnamebod.¹⁶ Met name de laatste richtlijn die een *level playing field* beoogt te scheppen voor openbare overnamebiedingen binnen de EU beperkt de manoeuvreerruimte voor de Nederlandse regering. De bedenktijd kan ook worden beëindigd door de Ondernemingskamer, op verzoek van aandeelhouders met een belang van minstens drie procent. Het verzoek wordt toegewezen als het bestuur bij het inroepen van de bedenktijd niet in redelijkheid heeft kunnen oordelen dat er sprake was van wezenlijke strijd met het belang van de vennootschap en de met haar verbonden onderneming. Deze nieuwe rechtsingang voegt ons

Kijk nou, hier staat ie!
De wet voorkoming ongewenste zeggenschap
bedenktijd bestuur. Razendsnel tot
stand gekomen. Wij zijn a-pe-trots!

inziens weinig toe, want de enquête-procedure is veel flexibeler. Niet voor niets wordt in de huidige praktijk bij een vijandige overname of aandeelhoudersactivisme altijd een enquête-procedure gestart.

Het idee van het kabinet was om te voorkomen dat Nederlandse beursvennootschappen op een spreekwoordelijke achternamiddag kunnen worden overgenomen. Daarvoor kent het Nederlandse recht al een groot arsenaal aan mogelijke beschermingsmaatregelen, strenge biedingsregels en goede toegang tot de Ondernemingskamer. Het voorontwerp van wet lijkt in dit licht overbodig.

In de laatste Kroniek bespraken wij kort de conclusie van A-G Timmerman in de zaak-Boskalis-Fugro over het agenderingsrecht van artikel 2:114a BW. Inmiddels heeft de Hoge Raad arrest gewezen en heeft daarbij de conclusie gevolgd (ECLI:NL:HR:2018:652). Volgens de Hoge Raad is het bepalen van het beleid en de strategie van een vennootschap en de met haar verbonden onderneming in beginsel een aangelegenheid van het bestuur en is het bestuur niet verplicht de algemene vergadering daaromtrent te consulteren. Daarom kunnen de agenderingsgerechtigde aandeelhouders de vennootschap niet ertoe verplichten een onderwerp dat een aangelegenheid van het bestuur is ter stemming op te nemen in de agenda van de algemene vergadering. Daarbij doet niet ter zake dat die stemming geen rechtsgevolg heeft en wordt betiteld als een informele stemming, een aanbeveling, een motie of een peiling. Volgens de Hoge Raad dwingt de richtlijn aandeelhoudersrechten niet tot een andere conclusie.

BESTUURDERSAANSPRAKELIJKHEID EN ONBEKENDHEID RECHTSREGEL

In de Kroniek vennootschapsrecht 2015-2016 besteedden wij aandacht aan het arrest-ING/Deuzeman.¹⁷ In dit arrest maakte de Hoge Raad duidelijk dat – hoewel iedereen wordt geacht

de wet te kennen – onbekendheid met een wettelijke regeling onder omstandigheden wel aan de weg kan staan van persoonlijke aansprakelijkheid van een bestuurder.

De regel uit het ING/Deuzeman-arrest is ook aan de orde in het arrest van de Hoge Raad van 15 februari 2019 (ECLI:NL:HR:2019:236). In de laatstgenoemde uitspraak ging het om bestuurders van een holdingvennootschap die werden aangesproken door een schuldeiser van die vennootschap voor het niet-nakomen van een huurgarantie. De huurders waren failliet gegaan en de curator had de huurovereenkomst op basis van artikel 39 Faillissementswet (Fw) opgezegd. De holdingvennootschap had de huur voor de opzegtermijn voldaan, maar was op basis van het arrest-Aukema q.q./Uni-Invest¹⁸ uit 2011 van mening dat over de periode vanaf de datum waartegen was opgezegd tot aan de overeengekomen einddatum van de huurovereenkomst geen verplichting onder de huurgarantie bestond. In een eerder arrest tussen partijen van 15 november 2013 oordeelde de Hoge Raad dat het standpunt van de holdingvennootschap onjuist was.¹⁹ Als de verhuurder vervolgens de holdingvennootschap alsnog aanspreekt voor het restant van de gederfde huur en daartoe een vonnis heeft verkregen, geeft de holdingvennootschap aan dat zij niet in staat is die vordering te voldoen. De verhuurder zoekt vervolgens verhaal bij de bestuurders van de holdingvennootschap. Volgens de verhuurder hebben de bestuurders 1) de huurgarantie afgegeven terwijl zij wisten of moesten weten dat de holdingvennootschap de daaruit voortvloeiende verplichtingen niet na zou kunnen komen (schending van de zogenoemde Beklamel-norm)²⁰ of 2) bewerkstelligd of toegelaten dat de holdingvennootschap haar verplichtingen uit hoofde van de huurgarantie niet zou kunnen nakomen (verhaalsfrustratie zoals bedoeld in het arrest-Ontvanger/Roelofsen).²¹ Hoewel de formulering niet geheel duidelijk is, lijkt het erop dat de recht-

bank heeft geoordeeld dat de holdingvennootschap tot het arrest van 15 november 2013 geen rekening hoeft te houden met het bestaan van een nadere vordering van de verhuurder uit hoofde van de huurgarantie. Dat de holdingvennootschap die vordering niet zou kunnen nakomen, was daarom niet voorzienbaar en kan dan ook niet tot aansprakelijkheid van de bestuurders leiden. Aan het beroep op verhaalsfrustratie wordt door zowel de rechtbank als het gerechtshof echter geen separate aandacht besteed. Dit is reden voor de verhuurder om cassatie in te stellen bij de Hoge Raad en deze vernietigt het arrest van het gerechtshof. De Hoge Raad maakt daarbij duidelijk dat bij een geval van verhaalsfrustratie (anders dan bij schending van de Beklamel-norm) niet uitsluitend gekeken moet worden naar de bekendheid van bestuurders van de vennootschap ten tijde van het aangaan van de transactie die de vennootschap later niet kon nakomen. Het gerechtshof had daarom het beroep van de verhuurder op verhaalsfrustratie niet af kunnen doen op de onbekendheid bij de bestuurders van de holdingvennootschap tot aan de datum van het arrest van 15 november 2013. De verhuurder had ook gesteld dat zich na die datum gedragingen en omstandigheden hadden voorgedaan waaruit geconcludeerd kon worden dat de bestuurders hebben bewerkstelligd dat de holdingvennootschap geen verhaal bood voor de verplichtingen ten opzichte van de verhuurder. Het is nu aan het Gerechtshof Den Haag om te oordelen of dat inderdaad tot aansprakelijkheid van de bestuurders van de holdingvennootschap kan leiden.

EXECUTIE PANDRECHT OP AANDELEN EN STATUTAIRE BLOKKERINGSREGELING

Een houder van een pandrecht op aandelen in een bv die gebruik wil maken van zijn recht van parate executie is daarbij op basis van artikel 2:198 lid 6 BW in beginsel²² gebonden aan de statutaire blokkeringsrege-

ling. Als in de statuten een aanbiedingsregeling is opgenomen, zal de executerende pandhouder daarom eerst de aandelen die hij executoriaal wil verkopen aan de andere aandeelhouder(s) moeten aanbieden als deze er zijn. De prijs van de aandelen dient daarbij ook vastgesteld te worden conform de statutaire bepalingen. Het was lange tijd onduidelijk of voor een verkoop door de executerende pandhouder conform de aanbiedingsregeling verlov van de voorzieningenrechter op basis van artikel 3:251 BW vereist was. Aan de hand van lagere rechtspraak, waaronder een beschikking van de Ondernemingskamer, kon geconcludeerd worden dat dit niet het geval was.²³ In een arrest van 22 juni 2018 (ECLI:NL:HR:2018:972, *JOR* 2018/310 m.nt. Hutten) heeft de Hoge Raad, contrair aan de A-G, geoordeeld dat een dergelijk verlov wel vereist is. Volgens de Hoge Raad dienen (ook) bij de executie van een pandrecht op aandelen de belangen van de pandgever en de overige schuldeisers zo veel mogelijk te zijn gewaarborgd. Het hangt van de inhoud van de statutaire blokkeringsregeling af in hoeverre dergelijke belangen daadwerkelijk zijn gewaarborgd. Of daarvan in voldoende mate sprake is, dient volgens de Hoge Raad (steeds) bepaald te worden door de rechter en niet door de belanghebbenden. Het arrest van de Hoge Raad laat echter onverlet dat het verlov van de rechter niet vereist is op het moment dat de pandgever en de pandhouder zelf overeenkomstig het tweede lid van artikel 3:251 BW afspreken dat de aandelen via de statutaire aanbiedingsregeling zullen worden verkocht (als dat mogelijk is).

AFGELEIDE SCHADE

In zowel september als oktober 2018 heeft de Hoge Raad een arrest gewezen rondom het leerstuk van de afgeleide schade. Afgeleide schade is schade die de aandeelhouder lijdt in de vorm van een vermindering van de waarde van zijn aandelen als gevolg van schade die is toegebracht aan de

vennootschap waarin de aandelen gehouden worden.²⁴ Op basis van eerdere arresten van de Hoge Raad werd geconcludeerd dat de aandeelhouder de afgeleide schade slechts op de veroorzaker kan verhalen als deze ten opzichte van de aandeelhouder een specifiek geldende zorgvuldigheidsnorm heeft geschonden.²⁵ Om te kunnen beoordelen of van schending van een specifieke zorgvuldigheidsnorm sprake is geweest, moeten bijkomende omstandigheden worden gesteld, zoals opzet om de aandeelhouder te benadelen. In het arrest van 28 september 2018 (ECLI:NL:HR:2018:1811, *Ondernemingsrecht* 2019/30 m.nt. B. Kemp, *Licorne*) heeft de Hoge Raad geoordeeld dat een koper van aandelen rechtstreekse schade heeft geleden als de gekochte aandelen minder waard blijken te zijn omdat de verkoper met de koper afgesproken garanties heeft geschonden. Er is in dat geval geen sprake van afgeleide schade omdat door het schenden van de garanties geen schade is toegebracht aan de vennootschap. Dit laatste had het Gerechtshof Den Haag miskend en daarom is het arrest terecht door de Hoge Raad vernietigd. Het enkele feit dat schade bestaat uit een waardevermindering van aandelen betekent dus nog niet dat er ook sprake is van afgeleide schade. Gecomplceerder is de casus die ten grondslag lag aan het arrest van de Hoge Raad van 12 oktober 2018 (ECLI:NL:HR:2018:1899, *JOR* 2019, 30 m.nt. De Bie Leuveling Tjeenk, *Potplantkwekerij*). Door de Raad van State waren enkele bestuursrechtelijke besluiten van de gemeente Gilze en Rijen vernietigd die ten nadele van een holdingvennootschap waren genomen. Daarmee was het onrechtmatige handelen van de gemeente vast komen te staan. De holdingvennootschap oefende haar ondernemingsactiviteiten echter uit via een dochtervennootschap, die niet was betrokken in de bestuursrechtelijke procedures. De besluiten van de gemeente hadden ten opzich-

te van de dochtervennootschap dus formele rechtskracht gekregen. Niet in geschil was dat de schade voor de holdingmaatschappij uitsluitend bestond uit waardevermindering van de aandelen in en/of verminderde dividenduitkeringen vanuit de dochtervennootschap omdat deze door de vernietigde besluiten van de gemeente in haar bedrijfsuitoefening was beperkt.

In eerste aanleg oordeelt de rechtbank dat de holdingvennootschap wel aanspraak kan maken op vergoeding van haar schade die bestaat uit een waardevermindering van haar aandelen. Dat sprake was van waardevermindering was volgens de rechtbank niet duidelijk. Ook het Gerechtshof 's-Hertogenbosch is van mening dat de vorderingen afgewezen moeten worden, maar geeft daaraan geen duidelijke juridische duiding, waarna de holdingvennootschap in cassatie gaat.

Omdat er geen sprake was van een onrechtmatige daad van de gemeente ten opzichte van de dochtervennootschap maar uitsluitend jegens de holdingvennootschap, vinden volgens de Hoge Raad de regels rondom afgeleide schade zoals geformuleerd in het Poot/ABP-arrest geen toepassing en vormen zij evenmin een argument om aan de holdingvennootschap vergoeding van haar schade te ontzeggen. Het voorgaande roept de vraag op of in dit arrest wel sprake was van afgeleide schade. Wij menen dat dit niet het geval is omdat de schade eruit bestaat dat de holdingvennootschap niet via haar dochtermaatschappijen bepaalde activiteiten heeft kunnen ontplooiën als gevolg van de vernietigde besluiten van de gemeente. Die besluiten zijn uitsluitend een onrechtmatige daad van de gemeente jegens de holdingvennootschap.

Ten overvloedige staan we nog stil bij een opvallend oordeel in het arrest van het gerechtshof dat voor de Hoge Raad tevens reden was dit arrest te vernietigen. Volgens het gerechtshof kon de schade van de

holdingvennootschap bestaande uit de waardevermindering van de aandelen in de dochtervennootschap niet worden vastgesteld omdat de holdingvennootschap die aandelen niet verkocht had. De Hoge Raad geeft terecht aan dat dit oordeel onbegrijpelijk is.

AANSPRAKELIJKHEID BIJ ONTERECHE FAILLISEMENTSAAHVRAAG

Tenzij de statuten van een vennootschap anders bepalen, is op basis van de artikelen 2:136/246 BW het bestuur niet bevoegd aangifte tot faillietverklaring te doen zonder opdracht daartoe van de algemene vergadering van aandeelhouders. Het bestuur kan zich echter genoodzaakt voelen om het faillissement aan te vragen om het risico op persoonlijke aansprakelijkheid te beperken. Dat risico is aanwezig als de vennootschap nog verplichtingen aangaat waarvan het bestuur weet of behoort te weten dat de vennootschap deze niet zal kunnen nakomen.²⁶ Bij gebrek aan een opdracht van de algemene vergadering kan het bestuur echter overgaan tot het aanvragen van surseance van betaling. Vraagt het bestuur ondanks het ontbreken van de opdracht van de algemene vergadering het faillissement aan, dan is die aanvraag niet ongeldig. Een op basis van die aanvraag uitgesproken faillissementsvonnis heeft dan ook rechtskracht. Men dient daartegen de rechtsmiddelen uit de faillissementswet aan te wenden. De artikelen 2:136/246 BW hebben tot doel de belangen van de aandeelhouders en de vennootschap te beschermen. Het aanvragen van het faillissement van de vennootschap zonder toestemming van de algemene vergadering vestigt in beginsel aansprakelijkheid voor onbehoorlijk bestuur ten opzichte van de

vennootschap in de zin van artikel 2:9 lid 2 BW.²⁷

In het arrest van de Hoge Raad van 21 december 2018 (ECLI:NL:HR:2018:2370) ging het om een geval waarbij het bestuur een voorwaardelijke toestemming van de algemene vergadering had verkregen om het faillissement aan te vragen als het bestuur dat noodzakelijk vond. De feitelijke gang van zaken is vervolgens opmerkelijk. Door alle betrokkenen wordt gesproken over een herstructurering en over aanvullende financiering, die ook wordt verschaft. Desalniettemin gaat de bestuurder vlak daarna over tot aanvraag van het faillissement omdat hij (kort gezegd) het niet meer verantwoord vindt om op deze basis verder te gaan. De curator stelt de bestuurder vervolgens aansprakelijk voor het boedeltekort wegens onbehoorlijke taakvervulling in de zin van artikel 2:9 en artikel 2:248 BW. De rechtbank wijst de vordering toe en het gerechtshof bekrachtigt het vonnis van de rechtbank. Daartoe overwegen zij dat de aandeelhouders slechts voorwaardelijk toestemming hadden verleend voor aanvraag van het faillissement. Hun handelingen

daarna waren op de continuïteit van de onderneming gericht. De bestuurder had daarom het faillissement niet mogen aanvragen zonder verder overleg met de aandeelhouders te voeren. Daarnaast heeft de bestuurder feitelijk onjuiste informatie verstrekt bij de faillissementsaanvraag. Om die reden kwalificeert het aanvragen van het faillissement en het persisteren daarbij in de aandeelhoudersvergadering als kennelijk onbehoorlijk bestuur.

In cassatie klaagt de bestuurder (onder meer) erover dat het gerechtshof in het arrest heeft miskend dat van kennelijk onbehoorlijke taakvervulling door een bestuurder in de zin van artikel 2:248 BW slechts sprake kan zijn als deze heeft gehandeld met de objectieve wetenschap dat schuldeisers van de vennootschap zullen worden benadeeld. De bestuurder had (naar eigen zeggen) de schuldeisers van de vennootschap juist willen beschermen met de faillissementsaanvraag. Volgens de Hoge Raad kan het aanvragen van het faillissement in strijd met artikel 2:246 BW kennelijk onbehoorlijk bestuur opleveren in de zin van artikel 2:248 BW. Of dat zo is, is afhankelijk

"onjuiste informatie over de targets waaraan de bonus is gekoppeld" – maar wat nou als ik die targets wél heb gehaald?

van de vraag of gelet op de omstandigheden van het geval, daarmee tevens de belangen van de gezamenlijke schuldeisers geschaad zijn. Het gerechtshof had het voorgaande niet in diens oordeel betrokken en daarom vernietigt de Hoge Raad het arrest. Het is echter de vraag of de bestuurder veel opschiet met het arrest van de Hoge Raad. In de eerste plaats laat het onverlet dat de bestuurder ten opzichte van de vennootschap aansprakelijk is op basis van artikel 2:9 BW. De vraag na verwijzing zal erop zijn gericht of de bestuurder ook op basis van artikel 2:248 BW aansprakelijk is voor het boedeltekort. De feiten zijn weliswaar summier weergegeven in het arrest, maar gebleken is (onder meer) dat er een klant was die een belangrijk contract met de vennootschap had getekend voordat de bestuurder het faillissement aanvraagde. De bestuurder lijkt hiervan niet te hebben geweten, maar heeft daarnaar ook geen enkel onderzoek gedaan. Daarnaast heeft de bestuurder geen contact gezocht met de aandeelhouders voor de aanvraag van het faillissement en heeft hen daarvan zelfs niet op de hoogte gesteld. Ten slotte had de bestuurder ook feitelijk onjuiste informatie verschaft aan de rechtbank die het faillissementsverzoek behandelde. Van een bestuurder die het faillissement aanvraagt van een vennootschap mag juist verwacht worden dat deze nauwkeurig kijkt naar de financiële situatie van de vennootschap en niet lichtvaardig overgaat tot aanvraag van het faillissement. Doet hij dat wel en benadeelt hij daarmee schuldeisers dan ligt aansprakelijkheid dus op de loer.

MODERNISERING ONDERNEMINGSRECHT

Op 20 december 2018 verscheen een uitgebreide voortgangsbrief waarin Minister Dekker voor Rechtsbescherming zijn voornemens voor de modernisering van het ondernemingsrecht uiteenzette.²⁸ Een aantal voornemens van de minister is hiervóór al besproken. Nog niet aan de orde kwam dat

volgens de minister de toegang tot de enquêteprocedure voor aandeelhouders van bepaalde beursvennootschappen mogelijk onevenredig wordt belemmerd. De minister gaat dit verder onderzoeken. Ook meent hij dat effectiviteit van de geschillenregeling verder kan worden verbeterd. Volgens artikel 2:135 lid 8 BW kan een bonus van een bestuurder worden teruggevorderd als sprake is van onjuiste informatie over de bereikte *targets* waaraan de bonus is gekoppeld. Overwogen wordt om een dergelijke *claw back* ook mogelijk te maken als de bonusuitkering achteraf gezien naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar zou zijn. Ook wordt nagedacht over de mogelijkheid om de raad van commissarissen een aanvullende bevoegdheid te geven bij de aanpassing van de bezoldiging van de bestuurders in het kader van belangrijke besluiten zoals overnames (zulks ter vervanging van de vervallen ‘afroomregeling’ die was opgenomen in artikel 2:135 lid 7 BW).

Ook de verdere modernisering van het nv-recht heeft de aandacht van de minister. Nagedacht wordt over aandelen zonder nominale waarde, wijziging van de rechten van certificaathouders, introductie van stem- en winstrechtloze aandelen en een verkorting van de oproepingstermijn voor de algemene vergadering.

Ten slotte kondigt de minister een modernisering van het recht inzake personenvennootschappen aan. Over de noodzaak hiervan schreven wij al meerdere jaren in deze Kroniek. De huidige regeling voor personenvennootschappen in Boek 7A BW en het Wetboek van Koophandel is stokoud en onleesbaar. Geïnspireerd door een rapport van de Commissie-Van Olfen heeft de minister onlangs een voorontwerp van wet voor de modernisering van de regeling omtrent personenvennootschappen ter consultatie voorgelegd.²⁹ De nieuwe regels worden ondergebracht in titel 13 van Boek 7 BW.

Het conceptwetsvoorstel voorziet

in twee rechtsvormen, namelijk de vennootschap en de commanditaire vennootschap (cv), waarbij geen onderscheid wordt gemaakt in bedrijfs- of beroepsactiviteiten. Partijen kunnen er nog wel voor kiezen om hun vennootschap als vof of maatschap aan te duiden, respectievelijk voor bedrijfs- of beroepsactiviteiten. Het conceptwetsvoorstel houdt geen wijziging in ten aanzien van de oprichtingsvereisten. Wel nieuw is dat personenvennootschappen in beginsel rechtspersoonlijkheid en een afgescheiden vermogen krijgen bij het aangaan van de vennootschapsovereenkomst. Inschrijving in het handelsregister is daarvoor niet vereist; niet-inschrijving zorgt wel voor beperkte rechtsbevoegdheid.

Het bestuur van een vennootschap berust volgens het ontwerp in beginsel bij alle vennoten gezamenlijk (dit geldt niet voor de commanditaire vennoten in een cv). In beginsel is iedere vennoot bevoegd de vennootschap te vertegenwoordigen. Eventuele beperkingen in deze bevoegdheid dienen te zijn ingeschreven in het handelsregister teneinde derdenwerking te bewerkstelligen.

Ter bescherming van schuldeisers zijn vennoten volgens het conceptwetsvoorstel in beginsel hoofdelijk aansprakelijk voor verbintenissen van de vennootschap, voor zover aannemelijk is dat de vennootschap de verbintenis niet zelf zal voldoen.³⁰ Onder het begrip ‘verbintenissen’ vallen de verbintenissen uit een rechtshandeling, de wet en onrechtmatige daad.³¹ Er is een uitzondering op de regel van hoofdelijke verbondenheid van de vennoten naast de vennootschap, bij opdrachten: de vennoot aan wie de wederpartij uitdrukkelijk uitvoering van een opdracht heeft toevertrouwd, is naast de vennootschap voor het geheel aansprakelijk jegens derden ter zake van een toerekenbare tekortkoming in de nakoming van de overeenkomst. Daarmee wordt gehoor gegeven aan kritiek op het arrest-Biek Holdings waarin de Hoge Raad overwoog

dat als sprake is van een door een maatschap aanvaarde opdracht iedere maat jegens de opdrachtgever aansprakelijk is voor het geheel.³² Het ontwerp van wet maakt het eenvoudiger om toe en uit te treden op basis van de bestaande vennootschapsovereenkomst. Een uittredende vennoot is bovendien vanaf vijf jaar na uittreding bevrijd van zijn verplichtingen richting derden. Een toetredende vennoot wordt pas na toetreden aansprakelijk voor alsdan opeisbare vorderingen.³³ Ook wordt een nieuwe regeling voorgesteld over het vestigen van vruchtgebruik en

pandrecht op rechten van een vennoot, die voortvloeien uit de vennootschapsovereenkomst. De vruchtgebruiker of pandhouder kan hierbij de verbonden zeggenschapsrechten verkrijgen.

De belangrijkste vernieuwing bij de cv is dat de commanditaire vennoot voortaan handelingen voor de vennootschap mag verrichten op basis van een door de andere vennoten verstrekte volmacht. Nu geldt er nog een zogenaamde beheersverbod. Dit is niet langer van deze tijd. Het zorgt voor inflexibiliteit, terwijl schuldeisers voldoende beschermd

zijn wanneer commanditaire vennoten aansprakelijk zijn voor zover hun handelen heeft geleid tot het faillissement van de commanditaire vennootschap (wat eveneens is opgenomen in de nieuwe regeling).

De nieuwe regeling ziet er op het eerste gezicht goed uit. Laten we hopen dat dit consultatiewetsvoorstel snel leidt tot een definitief wetsvoorstel dat spoedig het *Staatsblad* haalt. De praktijk heeft daar grote behoefte aan. Of deze hoop werkelijkheid wordt, laten wij u in de Kroniek van volgend jaar weten.

NOTEN

- 1 *Adv.bl.* 2018-4, Kroniek Vennootschapsrecht, p. 91-93.
- 2 Deze richtlijn wijzigt enkele bepalingen in de richtlijn aandeelhoudersrechten (2007/36/EG).
- 3 *Kamerstukken II*, 2018-2019, 35 058, nr. 2.
- 4 Vergelijk de memorie van toelichting, *Kamerstukken II*, 2018-2019, 35 058, nr. 3, p. 55-56
- 5 *Kamerstukken II*, 2018-2019, 35 058, nr. 25.
- 6 *Kamerstukken II*, 2018-2019, 35 058, nr. 19.
- 7 *Adv.bl.* 2017-3, Kroniek Vennootschapsrecht, p. 77-78.
- 8 Zie nota naar aanleiding van het verslag, nota van wijziging en tweede nota van wijziging, *Kamerstukken II*, 2018-2019, nrs. 6, 7 en 10.
- 9 HR 18 september 2009, ECLI:NL:HR:2009:BI5912, *NJ* 2009/438.
- 10 Zie de voorgestelde wijzigingen in de artikelen 2:155/265 lid 1 en 2:155a/265a lid 1 BW.
- 11 *Stb.* 2019, nr. 107.
- 12 *Adv.bl.* 2018-4, Kroniek Vennootschapsrecht p. 99 en 100.
- 13 *Kamerstukken II*, 2018-2019, 35 153, nrs. 2,3 en 4. Overigens spreekt het wetsvoorstel inmiddels kortweg van de Wet ongewenste zeggenschap telecommunicatie.
- 14 <https://www.internetconsultatie.nl/wetsvoorstelbedenktijd>.
- 15 HR 13 juli 2007, ECLI:NL:HR:2007:BA7970 (*ABNAMRO*), HR 9 juli 2010, ECLI:NL:HR:2010:BM0976 (*ASMI*) en HR 20 april 2018, ECLI:NL:HR:2018:652 (*Boskalis/Fugro*).
- 16 Artikelen 49 en 63 Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, de richtlijn aandeelhoudersrechten (richtlijn 2007/36/EG van het Europees Parlement en de Raad van 11 juli 2007 betreffende de uitoefening van bepaalde rechten van aandeelhouders in beursgenoteerde vennootschappen (PbEU 2017, L 184)) en de richtlijn openbaar overnamebod (richtlijn 2004/25/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 april 2004 betreffende het openbaar overnamebod (PbEU 2004, L 142)).
- 17 *Adv.bl.* 2016-4 Kroniek vennootschapsrecht p. 84-85; HR 27 februari 2015, ECLI:NL:HR:2015:499, *JOR* 2015/248 m.nt. Van der Weijden (*ING/Deuzeman*).
- 18 HR 14 januari 2011, ECLI:NL:HR:2011:BO3534, *NJ* 2011/114 m.nt. P. van Schilfgaarde (*Aukema q.q./Uni-Invest*).
- 19 HR 15 november 2013, ECLI:NL:HR:2013:1244, *NJ* 2014/68 m.nt. P. van Schilfgaarde, *JOR* 2014/27 m.nt. J.J. van Hees, *Twi* 2014/12 m.nt. I. Spinath, *Ondernemingsrecht* 2014/30 m.nt. R.J. van Galen en *JIN* 2014/14 m.nt. L. Krieckaert (*AJ*).
- 20 HR 6 oktober 1989, *NJ* 1990/286 (*Beklamel*).
- 21 HR 8 december 2006, *JOR* 2007/38 (*Ontvanger/Roelofsen*).
- 22 Op basis van artikel 2:195 lid 7 BW kan de executerende pandhouder de rechter verzoeken de statutaire blokkeringsregeling geheel of gedeeltelijk buiten toepassing te verklaren.
- 23 Zie Hof Amsterdam (OK) 10 maart 2003, *JOR* 2003/108 (*KOREL*) en Rb. Amsterdam 2 februari 2006, *JOR* 2006/93, m.nt. Prinsen (*Wesa/Orsel*) en Rb. Overijssel 22 maart 2017, ECLI:NL:RBOVE:2017:1504.
- 24 HR 29 november 1996, *JOR* 1997, 26, m.nt. Kortmann (*Dohmen c.s./Amersfoortse*).
- 25 HR 16 februari 2007, *JOR* 2007, 112, m.nt. Van Veen (*Tuin Beheer/Houthoff*), HR 2 december 1994, *NJ* 1995, 288 m.nt. Maeijer (*Poot/ABP*).
- 26 HR 6 oktober 1989, *NJ* 1990/286 (*Beklamel*).
- 27 HR 29 november 2002, ECLI:NL:HR:2002:AE7011, *NJ* 2003/455 (*Schwandt/Berghuizer Papierfabriek*), rov. 3.4.5 en HR 20 juni 2008, ECLI:NL:HR:2008:BC4959, *NJ* 2009/21 m.nt. J.M.M. Maeijer (*Willemsen/NOM*), rov. 5.4.
- 28 *Kamerstukken II*, 2018-2019, 29 752, nr. 12.
- 29 <https://www.internetconsultatie.nl/moderniseringpersonenvennootschap>.
- 30 Naar huidig recht kan een schuldeiser tegelijkertijd zowel de vennootschap als de vennoten aanspreken. Daarnaast geldt de hoofdelijke aansprakelijkheid thans alleen voor (beherend) vennoten bij een vof (en cv); maten zijn nu ieder voor een gelijk deel aansprakelijk voor schulden van de maatschap.
- 31 Dit is onder het huidige recht niet anders.
- 32 HR 15 maart 2013, r.o. 3.4.2., *NJ* 2013, 290, m. nt. P. van Schilfgaarde.
- 33 Dit is anders naar het thans geldende recht: zie HR 13 maart 2015, ECLI:NL:HR:2015:588, *NJ* 2015/241 (Carlande).

DE MEEST FREQUENT GERAADPLEEGDE INFORMATIEBRONNEN DOOR JURIDISCHE VAKSPECIALISTEN:

TIJDSCHRIFT VOOR
CURATOREN

TIJDSCHRIFT VOOR
COMPLIANCE

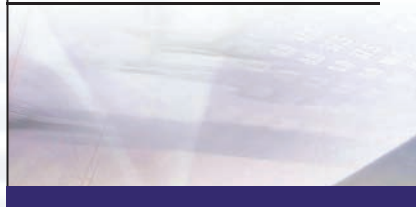
TIJDSCHRIFT VOOR
FINANCIËEL RECHT

TIJDSCHRIFT VOOR
HUURRECHT
BEDRIJFSRUIMTE

TIJDSCHRIFT VOOR
JAARREKENINGENRECHT

NEDERLANDS
TIJDSCHRIFT VOOR
ENERGIERECHT

TIJDSCHRIFT VOOR
AGRARISCH RECHT

TIJDSCHRIFT VOOR
STAATSSTEUN

TIJDSCHRIFT VOOR
INTERNETRECHT

TIJDSCHRIFT VOOR
SANCTIERECHT &
ONDERNEMING

TIJDSCHRIFT VOOR
ARBEID & ONDERNEMING

TIJDSCHRIFT VOOR
ZAKENRECHT

NIEUW

> **VASTGOED**CONTRACTEN.NL

ALLE VASTGOEDCONTRACTEN MET COMMENTAAR

Uitgeverij Den Hollander B.V.

Postbus 325
7400 AH Deventer
T: 0570-751 225

E: info@denhollander.info
www.denhollander.info

EUROPEAN
FINANCIAL LAW
NEWS **EFL**
NEWS

De PO Deal All Inclusive: 12 maanden onbeperkt cursussen volgen voor een vast bedrag!

‘Gemak,
kwaliteit en
flexibiliteit.’

Van Uitert &
Quist Advocaten
Oosterhout

Voor iedere juridische professional is het volgen van opleidingen anders. Met de PO Deal kunt u 12 maanden onbeperkt cursussen volgen, zo maakt Sdu het voor u een stuk eenvoudiger én goedkoper! Genoeg redenen om eens te bekijken wat de PO Deal voor uw kantoor kan betekenen. Ruim 600 klanten gingen u al voor. De voordelen op een rij:

- **Overzichtelijk** Een vaste prijs van € 2.095 voor de periode van 12 maanden
- **Compleet** Ruim 350 cursussen per jaar, volg er zoveel als u wilt binnen uw rechtsgebied
- **Praktisch** Cursuslocaties zijn goed bereikbaar en beginnen vaak na de spits
- **Interactie** Onze cursussen met topsprekers worden door klanten gewaardeerd met een 8+
- **Flexibel** Komt er wat tussen? Geboekte cursussen mogen kosteloos worden geannuleerd
- **Eenvoudig** Met uw online account boekt u gemakkelijk cursussen

DIGITAAL PROCEDEREN

EINDE AAN PILOT VERPLICHT DIGITAAL PROCEDEREN IN GELDERLAND EN MIDDEN-NEDERLAND

Er komt een einde aan de verplichting tot digitaal procederen in civiele zaken in de arrondissementen Gelderland en Midden-Nederland. Betrokken advocaten worden door de Rechtspraak geïnformeerd over het vervolg.

Minister Dekker voor Rechtsbescherming heeft op 28 maart een wetsvoorstel voor het aangepaste civiele procesrecht naar de Tweede Kamer gestuurd. Dit houdt in dat het verplicht digitaal procederen voor handelsvorderingen met een belang van meer dan € 25.000 in Gelderland en Midden-Nederland wordt ingetrokken. Het wetsvoorstel is een gevolg van de beslissing om de digitalisering van de Rechtspraak anders vorm te geven, de zogenaamde 'reset' van KEI.

MEER INFORMATIE

Neem voor vragen over digitaal procederen contact op met het Rechtspraak Servicecentrum: (088) 361 61 61.

NEDERLANDSE ORDE VAN ADVOCATEN

Nederlandse orde van advocaten

Het Advocatenblad is het officiële orgaan van de Nederlandse orde van advocaten. De NOvA verzorgt de rubrieken Van de NOvA, Tuchtrect, Transfers en de column Ten slotte.

Samenstelling algemene raad

Nederlandse orde van advocaten

- Johan Rijlaarsdam (algemeen deken)
- Frans Knüppe (waarnemend deken)
- Bernard de Leest
- Theda Boersema
- Petra van Kampen
- Susan Kaak

Bureau van de NOvA

Raffi van den Berg
(algemeen secretaris)

Bezoekadres

Neuhuyskade 94
2596 XM Den Haag
Tel. 070 – 335 35 35
Fax 070 – 335 35 31
E-mail communicatie@advocatenorde.nl
Kvk-nummer: 27339260
BTW-nummer: NL002872833B01

Postadres

Postbus 30851
2500 GW Den Haag

Helpdesk

helpdesk@advocatenorde.nl
Tel. 070-335 35 54

Twitter

@Advocatenorde

LinkedIn

Nederlandse orde van advocaten

Facebook

Nederlandse orde van advocaten

Instagram

@Advocatenorde

Periscope

@Advocatenorde

SPECIALISATIE

‘MEDE DOOR ACTIE VAN ONZE LEDEN IS DE DEKEN NU BELAST MET HET TOEZICHT OP DE WWFT’

Veel in bepaalde rechtsgebieden gespecialiseerde advocaten zijn aangesloten bij een van de tientallen specialisatieverenigingen. Negen daarvan dragen het keurmerk van de NOvA, waaronder de Nederlandse Vereniging van Advocaten-Belastingkundigen (NVAB). Vijf vragen aan de voorzitter Frans Sijbers.

Met welk doel is de NVAB opgericht?

‘Kort gezegd om de fiscale advocatuur te bevorderen. De term “belastingkundige” werd in 1953 tijdens een vergadering van de NOvA geïntroduceerd om het specialisme van in het belastingrecht gespecialiseerde advocaten uit te drukken. Toen hielden advocaten zich vrijwel nauwelijks met het belastingrecht bezig. Met het oog op de rechtsbescherming werd het wenselijk geacht dat in fiscale zaken meer advocaten actief zouden zijn.’

Waarom heeft u vorig jaar het keurmerk aangevraagd?

‘Dat lag betrekkelijk voor de hand, omdat we al bijna aan alle voorwaarden voldeden. Al onze leden mogen zich nu met recht belastingrechtsspecialisten noemen. Daarnaast wordt je als erkende specialisatievereniging gemakkelijker gezien als overlegpartner van de NOvA. Dat is in ons geval met name van belang als het gaat om het verschoningsrecht, dat op gezette tijden onder vuur ligt. Door de wetgever wordt vaak en ten onrechte naar de fiscaliteit gekeken als gedacht wordt aan het creëren van nieuwe inperkingen op het verschoningsrecht.’

Welke eisen stelt uw vereniging aan het lidmaatschap?

‘Om volwaardig lid te kunnen worden dient een aspirant-lid de specialisatieopleiding “Fiscale advocatuur” te volgen die door de NVAB wordt verzorgd. De opleiding bevat modules op het terrein van onder meer het fiscale strafrecht, fiscale boeterecht, invorderingsrecht en materieel belastingrecht. Zodoende komt een lid met alle facetten van de fiscale advocatuur in aanraking. De opleidingsdelen worden verzorgd door de leden.’

Wat kan een lid van de NVAB verwachten?

‘Leden die hoog specialistisch werk verrichten, hebben zo nu en dan behoefte om op hoog niveau te sparren met vakgenoten. Hiervoor kunnen zij terecht in onze commissies strafrecht, invorderingsrecht en Algemene wet inzake rijksbelastingen. Daarbij wordt ook gebruikgemaakt van intervisie als middel om met elkaar te overleggen. De NVAB is ook aangesloten bij de CFE, de vereniging van Europese fiscale beroepsverenigingen. Verder organiseert de NVAB regelmatig evenementen voor haar leden. Daarbij wordt veelal de interactie gezocht met professionals die wij in ons werk tegenkomen; van belastinginspecteurs, belastingadviseurs tot en met officieren van justitie van het functioneel parket. Door in discussie te gaan met vakgenoten die wij vaak tegenover ons treffen, wordt zowel de kennis als het wederzijds begrip vergroot. Daarnaast organiseert de commissie NVjAB-bijeenkomsten voor en

door jonge (aspirant-)leden en fiscaal advocaten die kennis willen maken met de NVAB.’

Wat is een memorabel moment voor uw vereniging?

‘Rechtsbescherming is en blijft een speerpunt van onze vereniging. Jaarlijks reiken we de Darwinbokaal uit aan de advocaat die op dat gebied de meest in het oog springende uitspraak heeft bewerkstelligd. Misschien wel de meest belangwekkende procedure is het gevolg van het feit dat drie NVAB-leden, met een beroep op het verschoningsrecht, weigerden ambtenaren van het BFT toe te laten die destijds ook belast waren met het toezicht op de Wwft bij advocaten. Omdat de rechter onze leden in het gelijk stelde, werd de deken van advocaten in plaats van het BFT belast met het toezicht op de Wwft.’

OVER DE NVAB

Opgericht: 1996
Aantal leden: 160
Website: www.nvab.net

BESTUUR

Voorzitter: Frans Sijbers
Secretaris: Vanessa Huygen van Dyck-Jagersma
Penningmeester: Jozanneke Sitsen
Lid: Léon de Jager
Lid: Paul Kraan
Lid: Mariëlle Boezelman

KEURMERK SPECIALISATIEVERENIGINGEN

Kijk op advocatenorde.nl/keurmerk-specialisatievereniging.

PRIORITEITEN

ALGEMENE RAAD PRESENTEERT PRIORITEITEN NOVA

Tijdens de jongste vergadering van het college van afgevaardigden heeft algemeen deken Johan Rijlaarsdam toegelicht welke uitgangspunten en prioriteiten de algemene raad jaar de komende jaren hanteert. De prioriteiten voor de periode 2019-2022 vallen binnen vijf overkoepelende thema's. Dit zijn de staat van de rechtsstaat, kwaliteit, technologie & innovatie, zichtbaarheid & publiciteit en bevordering samenwerking orden.

De prioriteiten binnen het thema 'Staat van de rechtsstaat' richten zich onder andere op een goede rechtsbedeling, toegang tot het recht en het verschoningsrecht. Het thema 'Kwaliteit' strekt zich uit van de beroepsopleiding, kwaliteitstoetsen en de onderscheidende kracht van kernwaarden en gedragsregels tot het creëren van randvoorwaarden voor effectief toezicht. Aan 'Technologie en innovatie' wordt invulling gegeven door het stimuleren van bewustwording van technologische ontwikkelingen en het bieden van ruimte voor innovatie in het eigen aanbod van de advocaat.

AGENDA 2019

Voor 2019 betekent dit dat het dossier gefinancierde rechtsbijstand hoog op de agenda blijft staan, evenals digitaal procederen en de doorontwikkeling van de vernieuwde beroepsopleiding BA2020. Verder krijgt de invoering van de kwaliteitstoetsen prioriteit en wordt een rapportage 'trends en ontwikkelingen op digitaal gebied' verwacht. Ook wil de algemene raad de banden met de balie verder aanhalen en de samenwerking met de lokale orden verder invulling geven. Hieraan wordt in overleg met de dekens uitvoering gegeven door onder meer een landelijke ordendag en inhoudelijke ondersteuning van het dekenberaad.

UITGANGSPUNTEN

Alle thema's en prioriteiten zijn gebaseerd op twee uitgangspunten als het gaat om de rol en taak van de NOVA. Dat is allereerst het invulling geven aan de wettelijke taak, waarin een goede rechtsbedeling centraal staat. Hieronder valt bijvoorbeeld het bevorderen van een behoorlijke uitoefening van de praktijk, organisatie en bekostiging van tuchtrechtspraak en regulering van de beroepsgroep. Daarnaast wil de algemene raad zijn rol nadrukkelijk vormgeven vanuit een maatschappelijke verantwoordelijkheid die de beroepsgroep advocatuur heeft.

Kwaliteit

'ZOEK EEN ADVOCAAAT' OP 1 JULI LIVE

Sinds 1 januari hebben bijna 4.000 advocaten zich geregistreerd in het nieuwe rechtsgebiedenregister. Dit register vormt de bron voor de nieuwe zoekmachine 'Zoek een advocaat'. Deze gaat op 1 juli live voor het publiek en vervangt het huidige 'Vind een advocaat'.

Advocaten die zich nog niet hebben geregistreerd, zijn na 1 juli wel vindbaar, maar alleen op naam. Als het rechtsgebiedenregister straks volledig gevuld is, biedt de zoekmachine een compleet beeld van advocaten en hun rechtsgebied(en).

Om de nieuwe zoekmachine 'Zoek een advocaat' bekend te maken bij het publiek zullen diverse communicatiemiddelen worden ingezet. De

communicatie richt zich zo veel mogelijk op plaatsen waar een rechtzoekende met een juridische vraag terecht kan.

RECHTSGEBIEDENREGISTER

Iedere advocaat moet zich na zijn stage in het rechtsgebiedenregister registreren op minimaal één en maximaal vier rechtsgebieden. Registratie kan pas nadat per ge-

registreerd rechtsgebied 10 opleidingspunten zijn behaald. Dit komt voort uit de nieuwe regelgeving met betrekking tot kwaliteitsbevorderende maatregelen die sinds begin van het jaar van kracht is.

MEER INFORMATIE

Kijk voor de veelgestelde vragen op advocatenorde.nl/faq/rechtsgebiedenregister.

ONDERTUSSEN OP HET BINNENHOF

VOOR ADVOCATEN RELEVANTE HAAGSE DEBATTEN EN WETTEN

De Tweede Kamer spreekt op 16 mei over het vreemdelingen- en asielbeleid. Op de agenda staan onder andere de 'Overgangsmaatregelen na de beëindiging van de Definitieve Regeling Langdurig Verblijvende Kinderen' en de 'Aantrekkelijkheid van Nederland voor kennis-migranten'.

CONSULTATIES

Tot 25 mei loopt de consultatie inzake de Invoeringswet Europees Openbaar Ministerie (EOM). Bij Europese Verordening is het EOM ingesteld. Dit EOM wordt bevoegd in gevallen van vervolging van bepaal-

de strafbare feiten die de financiële belangen van de Europese Unie schaden. Naar verwachting zal het EOM eind 2020 operationeel zijn.

VERKIEZINGEN

De verkiezingen voor het Europees Parlement zijn op 23 mei. Van de 751 zetels zijn er 26 bestemd voor Nederland. Na een eventuele Brexit worden dat er 29.

De leden van de Provinciale Staten kiezen op 27 mei de leden van de Eerste Kamer. Zie ook het artikel over de Europese Parlementsverkiezingen en de nieuwe Eerste Kamer elders in dit blad.

BENOEMINGEN

Raad van advies

Lid per 1 april 2019:

Prof. dr. M.J. (Jeroen) van den Hoven

Hof van discipline

Lid per 1 april 2019:

Mr. C.A.M.J. Raymakers

Plaatsvervangend lid:

- Mw. mr. L.H. Rammeloo (per 1 april 2019)
- Mr. H.J.P. Robers (per 1 april 2019)
- Mr. G.J.K. Elsen (per 1 april 2019)
- Mw. mr. P.J.G. van den Boom (per 1 mei 2019)
- Mr. R.N.E. Visser (per 1 augustus 2019)

Prof. dr. M.J. (Jeroen) van den Hoven

WETGEVINGSADVIES

De NOvA telt zeventien adviescommissies wetgeving, verdeeld over bijna alle disciplines van het recht. Deze brengen aan de algemene raad van de NOvA advies uit over wetsvoorstellen. Recent verschenen adviezen over:

Invoeringswet herziening tenuitvoerlegging strafrechtelijke beslissingen

Adviescommissie strafrecht, 27 maart 2019

Wet OM-afdoening

Algemene raad, 14 maart 2019

Wijziging Advocatenwet, Gerechtsdeurwaarderswet, Wet op het notarisambt en Wet positie en toezicht advocatuur

Algemene raad, 13 maart 2019

JURIDISCHE DATABANK

Alle wetgevingsadviezen zijn te downloaden via advocatenorde.nl/juridische-databank.

TRANSFERS

WIE, WAT, WAAR?

Wie vertrok, wie stopte en wie begon voor zichzelf? Bent u onlangs van kantoor gewisseld of eigen baas geworden? Mail uw verhaal of meld u aan via redactie@advocatenblad.nl.

NAAR ANDER KANTOOR

Adriaansens, mr. J.W.: Tomlow Advocaten te Utrecht

Ahmadi, mw. mr. M.: Ben Ahmed Advocaten te Rotterdam

Andela, mr. P.A.S.: Vijverberg Advocaten B.V. te Zoetermeer

Baarden, mw. mr. F. van: Korteweg Van Baarden te Eindhoven

Bax, mr. J.H.J.: Brackmann

Aanbestedings-specialist te Rotterdam

Bert, mw. mr. A. de:

Leeway Advocaten te Amsterdam

Boer, mr. J.A.G. de: Vereniging van Effectenbezitters (VEB) te 's-Gravenhage

Boersma, mr. C.: Cleber N.V. te Amsterdam

Bottenberg, mw. mr. K.S.: Florent te Amsterdam

Boulassel, mw. mr. D.D.: Workx advocaten te Amsterdam

Brahm, mw. mr. J.A.J.: Advocatenkantoor

Rafaela te Rotterdam

Brink, mr. P.F. van den: Ten Holter Noordam

DVAN Advocaten te Utrecht

Chedie, mr. S.A.: Ben Ahmed Advocaten te Rotterdam

Chedra, mw. mr. N.: Van Hiltten Advocaten & Mediators B.V. te Amsterdam

Colombijn, mw. mr. L.G.: Gresnigt & Van Kippersluis Advocaten te Utrecht

Cornelissen, mr. F.J.J.: Dirkzwager N.V. h.o.d.n. Dirkzwager legal & tax te Arnhem

Crombach, mr. P.J.M.: Nexa Velo Advocaten te

Diederer, mr. P.H.J.: Amendt Advocatuur te Neerkant

Dijk, mr. J.H. van: Van Dijk Van der Meer Advocaten te Haarlem

Dijk, mr. W.S. van: Hoff Advocaten N.V. te Haarlem

Dikker, mr. J.P.: SWDV Advocaten te Haarlem

Docter, mw. mr. I.: Dirkzwager N.V. h.o.d.n. Dirkzwager legal & tax te Arnhem

Dooijeweert, mw. mr. C.H.J. van: Advocatenkantoor Vahl te Barneveld

van: Ten Advocaten N.V. te 's-Hertogenbosch

Frons, mr. J.M.: Trip Advocaten & Notarissen te Groningen

Gomes, mw. mr. C.P.: Advocatenkantoor De Binnenstad te Amsterdam

Haandel, mr. A.J.A.M. van: BANNING N.V. te 's-Hertogenbosch

Haar, mr. A.M. ter: De Brauw Blackstone Westbroek N.V. te Amsterdam

Haas, mr. N.S. de: Stamoulis Advocaten te Rotterdam

COMPLEXE VRAAGSTUKKEN

Evelien de Witte (36) is onlangs overgestapt naar Van Bavel Advocaten in Amsterdam. Daarvoor was ze werkzaam bij Knoops' advocaten. 'Van Bavel Advocaten is gespecialiseerd in het financieel-economisch strafrecht. Op dat specifieke rechtsterrein ligt mijn grootste interesse. Het gaat veelal om complexe vraagstukken die het vakgebied overstijgen. Ik werk met Philine America, die ik al geruime tijd ken. Dat zorgt voor een prettige en relaxte sfeer. Mijn werkdag is geslaagd als ik productief heb gewerkt en op creatieve wijze een mooie oplossing heb gevonden voor een probleem of als ik na een grondig onderzoek een prachtig verweer heb geformuleerd.'

SWDV Advocaten te Haarlem

Beukers, mw. mr. M.E.: Hamer advocaten te Bussum

Bevers, mw. mr. E.M.: Vasteland Advocaten te Rotterdam

Blok, mw. mr. M.W.P. de: Van Doorne N.V. te Amsterdam

Blom, mw. mr. N.:

advocaten te Rotterdam

Brink, mw. mr. M.M.: SWDV Advocaten te Haarlem

Brugma, mr. W.N.: Biesheuvel Jansen advocaten te Amsterdam

Brzozek, mw. mr. M.: Vijverberg Advocaten B.V. te Zoetermeer

Bugter, mr. J.P.F.R.:

Utrecht

Deckers, mw. mr. K.: Paulussen Advocaten N.V. te Maastricht

Deckers, mw. mr. N.M.A.: Advocaten Familie- & Erfrecht te Eindhoven

Degenaar-Kuijpers, mw. mr. I.D.: Ferme Letselschade Advocaten te Utrecht

Dusschoten, mw.

mr. E.S. van: Rutgers Posch Visée Endedijk te Amsterdam

Ebecilio, mw. mr. S.I.N.: Inhouse Law Firm te De Meern

Eeuwijk, mr. H.W. van: Versteegh c.s Advocaten te 's-Gravenhage

Eijkeren, mw. mr. A.

Hamer, mr. J.C.P.

van den: Greenberg Traurig, LLP te Amsterdam

Hoeckel, mw. mr. J. van: Sieben Advocaten te Son en Breugel

Hofman, mr. M.: de Breij te Amsterdam

Hofste, mw. mr. M.J.: Vijverberg Advocaten B.V. te Zoetermeer

Hooreman , mr. D.H.J.: Nexa Velo Advocaten te Utrecht	Kraimi , mr. H.: mr. R.M.W.H. Bedaux te Heerlen	Advocaten te Roermond	Plasmans , mw. mr. M.R.H.M.: Loyens & Loeff N.V. te Amsterdam	Schuurman , mw. mr. D.: Ten Holter Noordam advocaten te Rotterdam
Hoorntje , mw. mr. E.A.J.: Van Doorne N.V. te Amsterdam	Kros , mw. mr. M.J.C.: Houthoff te Londen	Manders , mw. mr. M.: Mercator Legal te Amstelveen	Presilli , mw. mr. C.: Houthoff New York B.V. te New York	Sixma , mw. mr. A.B.: Kennedy Van der Laan te Amsterdam
Huizinga , mw. mr. J.H.M.: Vijverberg Advocaten B.V. te	Kuijeren , mr. E.N.A. van: Westland Partners Notarissen en Advocaten te Naaldwijk	Mierle , mw. mr. D. van: Spiertz Advocaten te Nijmegen	Radstaak , mw. mr. M.A.L.: CS Advocaten	Sloeserwijn , mr. V.W.B.: Wybenga Advocaten te Rotterdam

‘ER IS VEEL GAANDE, DAT MAAKT HET BOEIEND’

Freek Schultz (49) heeft recentelijk zijn eigen kantoor Schultz Letselschade Advocatuur in Emmen opgericht. Daarvoor was hij onder meer werkzaam bij SAP Letselschade Advocaten in Amersfoort. ‘Ik vertegenwoordig particulieren die recht hebben op schadevergoeding na een ongeval of fout en bij wie het niet lukt om buiten rechte redelijke vol-doening te verkrijgen. Ik voer de procedure en laat dan de zaak weer aan de oorspronkelijk behandelaar. Daarin ligt ook een belangrijke reden om een eigen kantoor op te richten. Zo kan ik goed die profilering vasthouden. Bij de bestaande kantoren is dat lastiger. Zowel juridisch als in de branche is er veel gaande en dat maakt het een boeiend vakgebied.’

Zoetermeer	Kuipers-ten Voorde , mw. mr. K.M.: MulderVanGeel advocaten & bedrijfsadviseurs te Almelo	Rotterdam	BV te Doetinchem	Snel , mw. mr. L.: Keizer Ketwaru Nierop Van Megen Advocaten te Amsterdam
Ijsendoorn , mr. S.J. van: Marble Labour Law BV te Amsterdam	Laar , mw. mr. S.R. van: Van 't Hullenaar & Partners Advocaten te Arnhem	Nijs , mr. C.G.P. de: Ploum te Rotterdam	Ravels , mw. mr. F.J.E. van: NautaDutilh N.V. te Amsterdam	Spanje , mw. mr. W.E. van: Van Doorne N.V. te Amsterdam
Journée , mw. mr. M.J.: Unigarant N.V. te Hoogeveen	Lande , mw. mr. M.J.E. van der: Vriman- Vriesendorp Mees Ankum te Amsterdam	Oey , mw. mr. J.S.: Buren N.V. te 's-Gravenhage	Romijn , mw. mr. A.: MannaertsAppels Advocaten te Breda	Stephan , mr. K.R.: Tanger Advocaten N.V. te Haarlem
Kelderman , mw. mr. M.C.: M Advocatuur & Mediation te Haarlem	Langerak , mr. P.T.F.: La Gro Geelkerken Advocaten B.V. te Alphen aan den Rijn	Oosterhuis-Broers , mw. mr. S.H.: Sliepenbeek- VanCoolwijkVanGaal te Eindhoven	Roosjen , mw. mr. R.A. van: Van der Kooij Besters Advocaten te Amsterdam	Sujecki , mr. B.: Nexa Velo Advocaten te Utrecht
Kerkhof , mr. R.: Weebers Vastgoed Advocaten N.V. te Eindhoven	Leeuwen , mr. S.P.B. van: SWDV Advocaten te Purmerend	Osta , mw. mr. N.F.M. van: Hofstad Advocaten te 's-Gravenhage	Rupert , mr. M.P.K.: Cleerdin & Hamer te Amsterdam	Szeliga , mw. mr. N.M.: Allen & Overy LLP te Amsterdam
Koburg , mw. mr. A.P.: Van Doorne N.V. te Amsterdam	Lotfy , mw. mr. A.R.A.R.: Cornelissen & Snijders	Ouden , mw. mr. L. den: Bosmans & Den Ouden Advocaten te Rotterdam	Sandrck , mw. mr. T.: Le Cocq Jongma Advocaten te Rotterdam	Tempel , mw. mr. J.K.: Houthoff te Rotterdam
Kok , mw. mr. E.M. de: Van Doorne UK B.V. te Londen		Pellikaan , mw. mr. J.: Tomlow Advocaten te Utrecht	Schee , mr. P.A. van der: Treble B.V. te Eindhoven	Timman , mr. I.S.: De Brauw Blackstone Westbroek N.V. te Londen
Korzec , mr. D.: Haagstate Advocaten N.V. te 's-Gravenhage		Pietermaat-Smith , mw. mr. E.C.: Vijverberg Advocaten B.V. te Zoetermeer	Scheuller , mw. mr. K.: WEB advocaten B.V. te Dordrecht	Varela , mw. mr. L.:

Hofhuis Alkema Groen te Amsterdam
Veer, mr. C.M. van der: Damsté advocaten-notarissen te Enschede
Verburg, mr. G.C.: Siemens Nederland N.V. te 's-Gravenhage

Coöperatief U.A. te Amsterdam

NAAR NIEUW(E) KANTOOR OF ASSOCIATIE
4M Legal (mr. M.J.

FirmBase (mw. mr. E. van Ingen te Amsterdam)
Fortuna Legal (mr. E. Smit te Apeldoorn)
griph (mr. I. Janssen te Utrecht)
Gide Loyrette Nonel

Advocatuur B.V. (mr. N.B.F. Telders te Zeist)
Petra Lamers Advocaat en Mediator (mw. mr. P.Th.W. Lamers te Lichtenvoorde)
Regulus Advocatuur & Conflictmanagement

Advocatuur (mr. L.L.A.M. Thissen te Maastricht)
TNT Nederland B.V. (mr. P.J.H.M. van Osch te Hoofddorp)
Van Canstein Advocatuur (mr. I.J.G.

'SAMENWERKEN EN DUS MEER SPARREN'

Jurjan Adriaansens (44) runde zijn eigen kantoor, JUR juridisch vastgoedmanagement en advocatuur in Amsterdam. Onlangs begon hij bij Tomlow Advocaten in Utrecht. 'Een klein kantoor heeft maar beperkte slagkracht. Bovendien ben je verhoudingsgewijs veel tijd kwijt aan randzaken, zoals administratie. Bij Tomlow kan ik mij meer focussen op het werk zelf. De belangrijkste reden is dat ik kan samenwerken met ervaren advocaten met meerdere disciplines in het vastgoedrecht en dat ik dus meer kan sparren. Ik heb nu een kamer op de derde verdieping en er is geen lift in het pand. Tegen de zomer heb ik waarschijnlijk ook nog eens een dijk van een conditie.'

Verdoner, mw. mr. M.R.: Utens Advocaten te Leeuwarden
Verkuijl-Boessenkool, mw. mr. M.: Flynth adviseurs en accountants B.V. te Arnhem
Wesselingh, mw. mr. M.E.: Boom Advocatenkantoor te Tilburg
Wesselman, mr. J.: Clifford Chance LLP te Amsterdam
Wijk, mr. T. van: Dirkwager N.V. h.o.d.n. Dirkwager legal & tax te Arnhem
Witte, mw. mr. E. de: Van Bavel advocaten te Amsterdam
Witteveen, mr. A.P.P.: Janovitz Witteveen advocaten te Amsterdam
Wolde, mw. mr. T.H. ten: Plieger advocaten te Arnhem
Wondaal, mw. mr. M.A.: Workx advocaten te Amsterdam
Woude, mw. mr. T.F.M. van der: Houthoff

Schellingerhout te Amsterdam
Advocaat in loondienst ZBG (mr. J. den Hamer te Amsterdam)
Advocatenkantoor Kool (mr. R.I. Kool te Maastricht)
Advocatenkantoor Suze Oudenhoven (mw. mr. S.P.J. Oudenhoven te Roermond)
Cluster Advocatuur (mr. J.C.M. van der Biezen te Sint-Michielsgestel)
Defence for Children (mw. mr. E. Huls te Leiden)
Dufour Advocatuur (mr. R. Dufour te Amersfoort)
EBK advocatuur (mw. mr. E. Baldan te Deventer)
EJB Advocatuur (mw. mr. E.J. Bijl te Deventer)
FanoyLegal (mw. mr. N.A.M.E. Fanoy te Amsterdam)
Fien B.V. (Bloemen Privacy Advocatuur) (mw. mr. L.A. Bloemen-Patberg te Bussum)

AAR.PI (mw. mr. V.E.J. Dijkstra te Parijs)
Gómez-Acebo y Pombo (mw. mr. R.M. Vlasveld te Barcelona)
Grotius Chambers (mw. mr. M.M.C. Veissiere te 's-Gravenhage)
Korteweg Van Baarlen (mw. mr. F. van Baarlen en mr. K.J. Korteweg te Eindhoven)
Kruik Advocatuur (mw. mr. P.R.L.V.M. Kruik te 's-Gravenhage)
Kuijken Letselschade & Advocatuur (mw. mr. M. Klompers te Eindhoven)
Lodewijk van Thiel | Advocaat (mr. L.E.A. van Thiel te Amsterdam)
Macquarie (mw. mr. P.I. Alberts te Londen)
Mirjam Schoots Familierecht (mw. mr. M.M. Schoots te Amsterdam)
Mr. H. Poiesz-de Vries Advocaat en Mediator (mw. mr. H. Poiesz-de Vries te Groningen)
mr. N.B.F. Telders

B.V. (mr. R.A.F. Harmsen te Zeist)
Reijnen Litigation (mw. mr. C.M. Reijnen te Breukelen ut)
Rijpma Cassatie & Litigation (mr. D. Rijpma te 's-Gravenhage)
Sandjay Tuithof Advocatuur (mr. S.K. Tuithof te Haarlem)
Schade! Advocatuur (mw. mr. I.K. Verhoeks te Blaricum)
Schainklaw (mr. P.R.W. Schaink te Amsterdam)
Schultz Advocatuur (mr. J.F. Schultz te Emmen)
Serrarens de Boer Brans (mw. mr. E.H.M. Brans te Geulle)
Sholes (mr. S.D. Brommersma te Amsterdam)
Stoffelen advocatuur (mw. mr. S.C.W. Stoffelen te Gennep)
Taskent Advocatuur (mw. mr. S. Taskent-Demir te Eindhoven)
Thissen Advocatuur / T-IP Legal / T-Lex

van Raab van Canstein te Amsterdam)
Van Eck Advocatuur (mr. M. van Eck te Amsterdam)
Van Rooijen Advocaten (mw. mr. S.J. Jagernath en mr. L.J. van Rooijen te Rotterdam)
Van Steenes & Van Raam Advocaten (mw. mr. S.L. van Raam en mw. mr. A.M. van Steenes te Leiden)
Vijverberg Advocaten B.V. (mr. P.A.S. Andela, mw. mr. M. Brzözek, mw. mr. M.J. Hofste, mw. mr. J.H.M. Huizinga, mw. mr. E.C. Pietermaat-Smith en mw. mr. H.A.E. van Soest te Zoetermeer)
Wannink Advocatuur B.V. (mr. R.E. Wannink te Berlicum nb)
West 5 advocatuur (mr. T. Catak te Deventer)
Ysquare B.V. (mw. mr. M.H. de Boer, mr. J.C. van Nass, mr. R.J. van der Weijden en mr. M. Ynzonides te Amsterdam)

**Zeevenhooven
Advocaten B.V.**
(mw. mr. A.G.A.M.
Honnebier te
Amsterdam)

UIT DE PRAKTIJK

Ardag, mr. M.,
Amsterdam
(05-04-2019)
Bartels, mr. M.F.,
Amsterdam
(01-04-2019)
Bleeker, mw. mr.
E.M.A., Amsterdam (01-
04-2019)
Bohemen, mw. mr.
L.M.J. van, Utrecht
(28-03-2019)

(01-04-2019)
Eurlings, mr. M.J.,
Arnhem (01-04-2019)

Evers, mw. mr. S.I.,
's-Gravenhage
(01-04-2019)
Geer, mr. R.P.C.M. van
der, Amsterdam
(12-03-2019)

Ghiraw, mw. mr. J.M.T.,
Amsterdam
(07-03-2019)

Griffioen, mw. mr. E.M.,
Amsterdam
(01-04-2019)

Harmeling, mr. H.J.M.,
Amsterdam
(18-03-2019)

Harskamp, mw. mr.

(01-04-2019)
Jaspers, mw. mr. J.C.,
Utrecht (12-03-2019)

Joha, mw. mr. M.L.,
Amsterdam
(15-03-2019)

Kaldirim, mw. mr. S.,
Badhoevedorp
(19-03-2019)

Kentie, mr. B., Londen
(28-03-2019)

Knecht, mr. D.,
Amsterdam
(01-04-2019)

Kohnstamm, mw. mr.
M.V., Amsterdam
(25-03-2019)

Koolhof, mr. L.R.H.,
Rotterdam (01-04-2019)

Nijs, mw. mr. C.S.F. de,
's-Gravenhage
(01-04-2019)

Nijs-van 't Hof, mw. mr.
S. de, Utrecht
(01-04-2019)

O'Herne, mr. B.E.T.,
Amsterdam
(09-04-2019)

Oudshoorn, mr. F.L.,
Katwijk zh (31-03-2019)

Overmars, mw. mr. M.,
Amsterdam
(25-03-2019)

Plantaz, mw. mr.
L.A.M., Heerlen
(01-04-2019)

Plaum, mw. mr. D.J.M.,
Zoetermeer

(01-04-2019)
Stotijn, mr. R., Breda
(31-03-2019)

Thoonen, mr. M.P.A.,
Uden (31-03-2019)

Tuinman, mw. mr.
M.E., Amsterdam
(29-03-2019)

Vette, mw. mr. M. de,
Rotterdam (01-04-2019)

**Vlaanderen-
Schüttenhelm**, mw.
mr. S.E., Amsterdam
(01-04-2019)

Wagemakers, mw. mr.
C.M.C., Amsterdam (01-
04-2019)

Werkema, mw. mr. B.I.,
Amsterdam (01-04-

'NOG VERDER SPECIALISEREN'

Nikki Deckers (28) maakte vorige maand de overstap van Boels Zanders Advocaten naar Advocaten Familie- & Erfrecht in Eindhoven. 'Bij dit nichekantoor kan ik mij nog verder specialiseren in het familie- en erfrecht. De combinatie van de emotionele aspecten en de juridisch complexe vraagstukken binnen deze rechtsgebieden spreekt mij aan. Daarnaast beschikt het kantoor over een eigen opleidingsinstituut (FEIN). Daardoor kan ik mijn kennis verder ontwikkelen. Het kantoor heeft een fijn team in een kleine setting en een informele sfeer. Andere fijne bijkomstigheid is de kortere reistijd. Ik werkte voorheen vier dagen per week in Maastricht, maar ben woonachtig in Brabant.'

Boon, mr. J.D.,
Amsterdam
(01-04-2019)
Bors, mr. J.G.W.,
Utrecht (25-03-2019)
Brouwer, mw. mr. L.,
Zeist (31-03-2019)
Buitenhuis-Alp, mw.
mr. Y., Enschede
(31-03-2019)
Chaoui-Nhass, mw. mr.
S., 's-Gravenhage
(08-03-2019)
Chocolaad, mw. mr.
K.T.F., 's-Gravenhage
(01-04-2019)
Dankoor, mr. I.J.M.,
Arnhem (31-03-2019)
Decossaux, mw. mr.
F.N., Amsterdam
(07-03-2019)
Epozdemir, mr. S.B.,
's-Gravenhage

M.E.W. van, Arnhem
(31-03-2019)
Hazelhorst, mw. mr.
J.S., Almelo (01-04-2019)
Heemrood-van Dijk,
mw. mr. K., Utrecht
(01-04-2019)
Hiel, mw. mr. M.F.J.,
Amsterdam
(04-04-2019)
Hilst, mr. A. van der,
Amsterdam
(01-04-2019)
Hoeks, mw. mr.
L.M.A.M., Amsterdam
(22-03-2019)
Hoekstra, mr. T.P.,
Amsterdam
(01-04-2019)
Jacobs, mr. J.J.E.,
Maastricht (01-04-2019)
Jansen, mr. M.,
Amsterdam

Lam, mw. mr. E.,
Amsterdam
(20-03-2019)
Leppers, mr. M.A.,
's-Gravenhage
(31-03-2019)
Loo, mw. mr. M. van de,
's-Gravenhage
(01-04-2019)
Loomeyer, mr. M.E.,
Amsterdam
(31-03-2019)
Meeus, mw. mr.
E.J.A.M., Amsterdam
(01-04-2019)
Meijer, mw. mr. O.A.,
Zwolle (01-04-2019)
Milosevic, mw. mr. L.,
Amsterdam
(27-03-2019)
Neve-van der Leden,
mw. mr. M., Middelburg
(08-03-2019)

(01-04-2019)
Rigutto, mr. A., Bussum
(13-03-2019)
Rijsterborgh, mr. A.J.,
Amsterdam
(29-03-2019)
Rompaey, mr. R.M. van,
Utrecht (01-04-2019)
Saane, mr. R. van,
Amsterdam
(01-04-2019)
Sholeh, mr. G.P.,
's-Gravenhage
(29-03-2019)
Sipkes-Kerkman, mw.
mr. A.M., 's-Gravenhage
(31-03-2019)
Smedts, mw. mr. D.,
Amsterdam
(08-03-2019)
Snijders-van Erp,
mw. mr. E.L.H.,
's-Gravenhage

(01-04-2019)
Westerlaken, mr.
D.P.M., Amsterdam
(01-04-2019)
Willems, mw. mr.
M.J.M., Nijmegen
(01-04-2019)
Wolffhagen, mr. J.J.,
Amsterdam
(20-03-2019)
Wong, mw. mr. T.L.A.,
Amsterdam
(01-04-2019)

OVERLEDEN

Vis, mw. mr. T.A.,
De Bilt (02-01-2019)

VAN DE TUCHTRECHTER

Deze uitspraken zijn geselecteerd en bewerkt door de Commissie Disciplinaire Rechtspraak, bestaande uit Jan de Bie Leuveling Tjeenk, Tjitske Cieremans, Han Jahae, Maurice Mooibroek en Robert Sanders.

ONJUISTE MEDEDELINGEN OVER DEKKING DOOR VERZEKERING

- Raad van discipline Amsterdam, 25 juni 2018, zaak nr. 17-20/A/A, ECLI:NL:TADRAMS:2018:132.
- Artikel 10a lid 1 Advocatenwet; gedragsregel 30 (oud); gedragsregel 8 (nieuw).
- Onjuiste mededeling aan rechter-commissaris, rechtbank en klager over de kosten van verweer en polisdekking.

Klager is curator in de faillissementen van een aantal stichtingen. Mr. X behartigt de belangen van de bestuurders van deze stichtingen. In zijn hoedanigheid van curator verwijt klager de bestuurders onder meer kennelijk onbehoorlijk bestuur. Aanvankelijk heeft hij de bestuurders ook verweten zich persoonlijk te hebben verrijkt. Door de stichtingen was een aansprakelijkheidsverzekering afgesloten ten behoeve van de bestuurders. Gelet op de verwijten van de curator weigert de verzekeraar in eerste instantie echter dekking. Wel is de verzekeraar bereid om de kosten van het verweer tegen de aanspraken van de curator te vergoeden. Deze vergoeding geschiedt in de vorm van een renteloze lening die alleen dan hoeft te worden terugbetaald als de bestuurders uit anderen hoofde vergoeding voor de kosten van de rechtsbijstand ontvangen. Desalniettemin deelt Mr. X aan onder meer de rechter-commissaris en de rechtbank mee dat de verzekering geen dekking biedt, de bestuurders de kosten van verweer niet ten laste van de verzekering kunnen brengen en de kosten van de procedure (dus) uit eigen zak betalen. Klager dient daarop een klacht in tegen Mr. X.

Klager verwijt Mr. X onder meer dat hij 1) in strijd met de waarheid mededelingen heeft gedaan, 2) een onjuiste en onvolledige voorstelling van zaken heeft gegeven met betrekking tot de polisdekking en 3) met de verzekeraar een schijnconstructie heeft opgezet die als doel had de rechtbank en de curator te misleiden. De raad van discipline stelt voorop dat de vrijheid van een advocaat om de belangen van zijn cliënt te behartigen op de wijze die hem goeddunkt onder andere beperkt wordt door de regel dat de advocaat geen feiten mag poneren waarvan hij de onwaarheid kent of redelijkerwijs kan kennen (gedragsregel 30, oud). Volgens de raad wist Mr. X dat de verzekeraar wel degelijk de kosten van rechtsbijstand van de bestuurders zou dragen en dit zelfs al had gedaan. De verzekeraar gedroeg zich dan ook feitelijk als een rechtsbijstandverzekeraar die wel dekking verleende. De mededelingen aan de rechter-commissaris en de rechtbank over het ontbreken van dekking waren volgens de raad dus onjuist, althans onvolledig. Door deze mededelingen desalniettemin te doen heeft Mr. X een onjuiste en onvolledige voorstelling van zaken gegeven met betrekking tot de polisdekking zodat het eerste en tweede klachtonderdeel gegrond zijn. Het derde klachtonderdeel (opzetten schijnconstructie) acht de raad echter onvoldoende onderbouwd door klager zodat dit ongegrond wordt verklaard.

Mr. X heeft gehandeld in strijd met één van de kernwaarden van de advocatuur: integriteit. Hij heeft onware mededelingen gedaan toen hij aan de rechter-commissaris schreef en in de procedure bij de rechtbank stelde dat de bestuurders de kosten van

hun verweer tegen de door de curator ingestelde procedure zelf, 'uit eigen zak', moesten betalen, terwijl Mr. X op dat moment door de verzekeraar van de bestuurders was betaald voor zijn rechtsbijstand. Waar hij schreef dat de curator de verzekeringsdekking teniet had gedaan, is hij onvolledig geweest door niet te vermelden dat dat feitelijk niet gold ter zake van de kosten van rechtsbijstand. Mr. X heeft deze onwaarheden en halve waarheden verkondigd jegens andere deelnemers aan de rechtspleging; de rechter-commissaris, de curator en de rechtbank. Bij hun beslissingen, die ook derden raken, betrekken deze deelnemers alle relevante omstandigheden en belangen van het geval. Daartoe kunnen onder meer behoren omstandigheden als het bestaan en de omvang van verzekeringsdekking aan de kant van een aangesproken partij. Berisping.

Noot: door de curator werd met betrekking tot deze casus ook een klacht ingediend tegen een advocaat die gevestigd was in een ander arrondissement. Deze klacht werd op 17 december 2018 echter ongegrond verklaard door de raad van discipline Arnhem-Leeuwarden (ECLI:NL:TADRARL:2018:259). Helaas wordt in deze uitspraak niet verwezen naar de eerdere uitspraak van de raad van discipline in Amsterdam zodat niet precies duidelijk is wat het verschil is. Doorslaggevend lijkt echter dat de desbetreffende advocaat – anders dan in bovenstaande casus – slechts een mededeling had gedaan over het standpunt van de verzekeraar welke mededeling op dat moment ook nog feitelijk juist was. Deze mededeling was bovendien niet gedaan aan een rechterlijke instantie maar aan de curator zelf. HJ

BELANGENCONFLICT IN ECHTSCHEIDINGS- PROCEDURE

- Raad van discipline Arnhem-Leeuwarden 9 april 2018, zaak nr. 17-194, ECLI:NL:TADRARL:2018:83.
- Gedragsregel 7 (oud); gedragsregel 15 (nieuw).
- Advocaat is blijven optreden voor ex-echtgenote van zijn voormalige cliënte in echtscheidingsprocedure.

Mr. X heeft klaagster in het kader van zijn bijstand aan haar schriftelijk bevestigd dat hij een verzoekschrift wijziging kinderalimentatie tegen haar eerdere echtgenoot (de heer Y) zal indienen. In de periode daarna, waarin klaagster en haar toenmalige echtgenoot (de heer Z) nog gehuwd waren, heeft mr. X voor klaagster en de heer Z ook opgetreden in diverse zaken. Klaagster en de heer Z hebben samen één kind gekregen.

Mr. X heeft vervolgens aan de toenmalige advocaat van klaagster bericht dat hij verder de belangen zou behartigen van de heer Z inzake de echtscheiding en dat hij van die advocaat had begrepen dat daartegen geen bezwaar bestond, ook niet van de zijde van klaagster.

Twee jaar later heeft de rechtbank de echtscheiding tussen klaagster en de heer Z uitgesproken. Daarbij informeerde de opvolgend advocaat van klaagster bij mr. X over diens opmerking ter zitting dat hij klaagster eerder heeft bijgestaan. Na verwijzing door mr. X naar de eerdere afwezigheid van bezwaar bij klaagster heeft de opvolgend advocaat laten weten dat de betrokkenheid van mr. X wat haar (en klaagster) betreft nu een probleem is geworden omdat mr. X op de zitting aspecten uit het verleden naar voren heeft gebracht (dat was met betrekking tot de andere kinderen) die klaagster aangaan. Ondanks een verzoek tot onttrekking is mr. X de belangen van de heer Z

blijven behartigen en is hij op enig moment benoemd tot beschermingsbewindvoerder van de heer Z.

Klaagster dient een klacht in tegen mr. X met het verwijt dat hij in eerste instantie heeft opgetreden als haar advocaat en later heeft opgetreden als advocaat van haar wederpartij, zonder dat klaagster daarmee heeft ingestemd.

De raad van discipline stelt vast dat mr. X aanvankelijk voor klaagster en voor haar toenmalige echtgenoot, de heer Z, is opgetreden als advocaat.

Mr. X stelt dat het hem niettemin vrijstond om daarna namens de heer Z op te treden in procedures jegens klaagster omdat hij daarvoor toestemming had gekregen van klaagster, zoals ook is bevestigd in zijn e-mail aan klaagsters toenmalige advocaat. Mr. X beroept zich hierbij op de uitzonderingssituaties als genoemd in lid 6 en tevens lid 5 van gedragsregel 7 (oud). Ter zitting heeft klaagster verklaard dat zij destijds heeft ingestemd dat mr. X verder de belangen van de heer Z zou gaan behartigen omdat haar toenmalige advocaat had uitgelegd dat dan sneller de echtscheiding tussen klaagster en de heer Z geregeld zou kunnen worden. Met haar vlucht naar een blijf-van-mijn-lijfhuis door toedoen van de heer Z was dat in haar belang. Klaagster heeft tijdens de zitting voorts verklaard dat zij mr. X destijds alleen toestemming heeft gegeven om in die echtscheidingsprocedure tegen haar op te treden en dat die toestemming niet tevens gold voor toekomstige andere procedures namens de heer Z tegen haar.

Mr. X beschikte immers over haar persoonlijke informatie dat hij tegen haar kon gebruiken, aldus klaagster. Zelfs met deze specifieke instemming van klaagster voor de echtscheidingsprocedure van de heer Z tegen haar, is de raad van oordeel dat mr. X ook toen al zijn eigen verantwoordelijkheid als advocaat had moeten nemen door

niet de belangen van de heer Z te gaan behartigen. Juist omdat mr. X al eerder in familierechtelijke sfeer voor klaagster en voor de heer Z had opgetreden, had hij zich moeten realiseren dat optreden voor de heer Z in de echtscheidingsprocedure mogelijk tot problemen zou kunnen leiden met klaagster, zoals uiteindelijk ook is gebeurd.

Dat sprake is geweest van de uitzonderingssituatie van lid 5 van gedragsregel 7 (oud) op grond waarvan het mr. X alsnog vrijstond om tegen zijn voormalige cliënte, klaagster, op te treden, is de raad op grond van het dossier en het verhandelde ter zitting niet gebleken. Mr. X heeft zelf verklaard dat hij beschikte over vertrouwelijke informatie afkomstig van klaagster. Volgens klaagster heeft hij die persoonlijke informatie over haar dochters uit haar eerste huwelijk in een procedure van de heer Z tegen haar gebruikt. Alhoewel mr. X heeft betwist vertrouwelijke informatie tegen haar te hebben gebruikt, had de omstandigheid dat hij over persoonlijke informatie over klaagster beschikte hem ervan moeten weerhouden om voor de heer Z op te treden tegen klaagster. Alleen al de mogelijkheid dat mr. X persoonlijke informatie van klaagster tegen haar kon gebruiken, is naar het oordeel van de raad een alleszins redelijk bezwaar voor klaagster geweest dat zij niet wilde dat mr. X in procedures van de heer Z tegen haar bleef optreden.

Nu op grond van het vorenstaande is komen vast te staan dat mr. X niet aan de uitzonderingssituaties van de leden 5 of 6 van gedragsregel 7 heeft voldaan, is de raad van oordeel dat hij zich in elk geval na de correspondentie met de opvolgend advocaat had moeten onttrekken als advocaat van de heer Z in procedures tegen klaagster. Dat hij dat niet heeft gedaan, wordt hem tuchtrechtelijk verweten.

Waarschuwing.

TEN SLOTTE

BASISNIVEAU MAAKT BA2020 EFFICIËNTER

DOOR / SUSAN KAAK

LID ALGEMENE RAAD NEDERLANDSE ORDE VAN ADVOCATEN

De NOvA staat voor een hoge kwaliteit van de advocatuur en dat begint met de beroepsopleiding. Ook – ja zelfs – advocaten moeten met hun tijd mee. En de tijden veranderen snel door innovatie, diversiteit van de balie en de veranderde vraag van rechtzoekenden. Daarom heeft de algemene raad de huidige beroepsopleiding onder de loep genomen.

Onder regie van de NOvA hebben de huidige drie onderwijsaanbieders (Law Firm School, De Brauw en het consortium CPO/Dialogue) de afgelopen maanden hard gewerkt aan het vormgeven van de nieuwe opleiding met de werknaam 'BA2020'. Hoe die er precies uit komt te zien – van curriculum, vakken, dagdelen tot eindtermen – staat in juni op de agenda van het college van afgevaardigden. Het CvA heeft zich altijd zeer betrokken getoond, en soms ook best kritisch. De AR heeft alle geluiden opgepikt en zo mogelijk meegenomen in de nieuwe opleidingsstructuur.

De BA2020 is met name gericht op de praktijk, waarbij er voor iedere stagiair ruimte is voor verbreding en verdieping. Het doel van de BA2020 is om stagiairs op te leiden tot advocaten die in staat zijn zelfstandig een (steeds meer gespecialiseerde) praktijk te voeren vanuit toegepaste kennis, de juiste vaardigheden, ethisch besef én het vermogen te blijven leren. De nadruk wordt daarbij gelegd op leren in de praktijk. Vandaar ook dat de NOvA belang hecht aan de rol van de patroon bij de opleiding.

Voorwaarde voor een geslaagde praktijkgerichte opleiding is wel dat het basisniveau aan juridische kennis van de stagiairs bij de start van de opleiding gelijk is. In de huidige

praktijk is gebleken dat het niveau wisselt. Als alle stagiairs aan de start een gelijk basisniveau bezitten, kun je de beroepsopleiding veel efficiënter inrichten. Daardoor is de stagiair minder tijd kwijt aan de opleiding en is hij in de praktijk eerder inzetbaar. Samen met de integratie van ethiek en vaardigheden kunnen we zo de belasting voor stagiairs én kantoren verlagen.

Tijdens de laatste CvA-vergadering is gesproken over een zogenaamde ingangstoets. Het idee is ontstaan dat wij met een ingangstoets – ook wel de entreetoets – een selectie aan de poort zouden willen toepassen door een zogenaamd 'bar-exam' te introduceren. Dat is niet de bedoeling. Er zijn vele wegen die naar Rome leiden. Stagiairs kunnen bijvoorbeeld voorafgaand aan de opleiding op vrijwillige basis laten toetsen of zij de basiskennis in huis hebben. Zij zouden er ook voor kunnen kiezen om de kennis die zij bij de universiteit hebben opgedaan voor de start van de beroepsopleiding op te frissen door gericht kennisonderwijs. Hierdoor kunnen we in Woudschoten aan de slag met stagiairs met eenzelfde basisniveau.

In het najaar van 2020 gaat de BA2020 van start. Volgens mij gaan we met de drie huidige onderwijsaanbieders een mooie en praktische opleiding neerzetten waarvan alle kantoren de vruchten kunnen plukken. Hun stagiairs worden meer praktisch opgeleid en zij zijn minder tijd aan de opleiding kwijt. Wij streven daarbij ook naar een flexibele opleiding, die snel en eenvoudig kan worden aangepast aan nieuwe tijden met nieuwe ontwikkelingen die andere vaardigheden verlangen van een advocaat.

Software voor het advocaten- kantoor...

Gebruiksvriendelijk en intuïtief werken met alle functionaliteiten in één pakket. Een geïntegreerde oplossing gebaseerd op jarenlange ervaring in de advocatuur. Dat is NEXTmatters, het totaalpakket voor de veeleisende jurist.

Trivium Software BV | Paterserf 3 | 4904 AA Oosterhout
T 0162 49 89 89 | E info@trivium.nl | www.trivium.nl

ict concept.

...altijd en overal probleemloos te gebruiken

Met de cloud-diensten van ICT Concept kunt u NEXTmatters overal gebruiken waar een internetverbinding is. Op uw kantoor, thuis, bij een cliënt of onderweg... met een paar klikken hebt u veilig toegang tot uw volledige systeem.

T 088 002 84 82
www.ict-concept.nl

Amersfoort Amsterdam Eindhoven
Joure Oosterhout Rotterdam

C/M/S/

Law . Tax

Amajanti van de Beek

advocaat-stagiaire
employment & pensions

Ben jij te slim om alleen advocaat te zijn?

CMS is met 1100 partners, 4800 juristen en meer dan 70 vestigingen in ruim 40 landen één van de grootste advocatenkantoren ter wereld. We zijn volledig gespecialiseerd in onze cliënten. In hun bedrijfstakken, hun markten, in alles wat hen overdag bezig en 's nachts soms wakker houdt. Bij CMS zoeken we topadvocaten die verder kijken dan hun vakgebied groot is. Natuurlijk zoeken we de allerbeste juristen. Maar dat moeten bij wijze van spreken ook halve economen zijn. Die de taal van ondernemers vloeiend spreken. Zij leven en denken mee met hun opdrachtgevers. Your World First heet dat bij ons. Is jouw blik zo weids als de wijde wereld? Kijk dan op benjijteslim.nl

CMS Atrium Parnassusweg 737 1077 DG Amsterdam +31 (0) 20 301 6 301

Your World First
cms.law